Lydia Lascu-Mocanu

UNDE A GREȘIT ȘTEFAN VLAD?

EDITURA ALBATROS

Coperta de DAN MIHAI

COLECȚIA AVENTURA

Lydia Lascu-Mocanu

UNDE A GREȘIT ȘTEFAN VLAD?

EDITURA ALBATROS • 1976

CAPITOLUL UNU

Situată la parterul casei albe cu etaj, la hotarul dintre cartierul modern și cel vechi, „Vraja mării" apare ca un vestigiu al vechiului port.

Ușa localului larg deschisă în zilele calde de vară marchează colțul dintre strada principală și o stradelă de-a lungul căreia se întinde grădina, separată de trotuar printr-un gărduț verde.

Persoanele venite la odihnă în această parte sînt mai rare.

În schimb, localnicii își procură cu regularitate vinul de la „Vraja mării". Salariații orășelului, amatori de bere sau de o băutură tare, se opresc aici. În pofida aspectului vechi al dușumelei (sau tocmai din pricina ei), au senzația intimității. Numeroși lucrători sezonieri apăruți în ultimii ani în stațiune, care ocolesc restaurantele luxoase, frecventează și ei bufetul.

Tot la această bodegă situată la răspîntie se opresc locuitorii altor așezări, mînați de treburi pe litoral.

Nu este deci de mirare că privirile consumatorilor se întorc mirate către grupul celor trei bărbați așezați la una dintre mese în această sîmbătă de început de septembrie.

Nici unul din cei trei nu este un obișnuit al localului. De altfel, ținuta vestimentară îngrijită, mimica, atitudinea lor rezervată, totul îi separă de clientela bodegii.

Cei care-i cunosc îi salută plăcut surprinși.

Se remarcă îndeosebi bărbatul zvelt, înalt, îmbrăcat într-un costum gri. Pare cam de treizeci-treizeci și cinci de ani. Deși nu are trăsături perfecte, este ceea ce se numește un domn distins. Figura îi este ușor prelungă, pielea brună, fără riduri, iar privirea ageră, lucioasă, exprimă inteligență și o anumită rezervă. Pomeții obrajilor ușor proeminenți sugerează fermitate. Maxilarul inferior se arcuiește subțire, delicat. Nasul, deși cam cîrn, și buzele, prea subțiri, îi accentuează — mai ales cînd este privit de departe — fizionomia aparte.

Atenția consumatorilor este atrasă apoi de cel care stă în dreapta bărbatului în gri.

Pare mai în vîrstă cu doi-trei ani decît primul. Întreaga figură îi este dominată de fruntea înaltă, bombată cam prea mult. Uitătura ascunsă de masivitatea osului frontal și de sprîncenele stufoase este, cînd te fixează, greu de suportat. Pătrunde dincolo de aparențe, descifrînd străfundurile ființei omenești, fără să fie însă scormonitoare pînă la indiscreție. Costumul albastru închis, bine croit, nu reușește să atenueze decît parțial masivitatea lipsită de grație a siluetei.

Al treilea are, văzut de aproape, trăsături mai armonioase. Pare cel mai tînăr. Liniile feței sale comunică oarecare banalitate. Nasul drept, obrajii rotunzi, buzele senzuale frumos conturate își atenuează desăvîrșirea sub ochii căprui, obișnuiți, nu prea expresivi. Se poate spune că bărbatul acesta dorește să fie deranjat cît mai puțin fie și de ceva neobișnuit, fie chiar și de un gînd. Stările prin care trece se citesc bine pe fața sa. Mai simplu decît ceilalți doi, își ascunde cu mai puțină abilitate emoțiile. Costumul bej pe care-l poartă pare șters în mijlocul mulțimii din grădină.

Toți trei sînt gravi, absorbiți de discuția pe care o poartă.

— Nu mai sîntem aceiași !

Afirmația a făcut-o ultimul, cel în costum bej. Pare ușor iritat.

— Am mai îmbătrînit, amintește bărbatul distins, îmbrăcat în gri.

— Totuși în seara asta am devenit întrucîtva cei de altă dată, constată masivul cu fruntea înaltă.

— Ne-am întîlnit aici să ne regăsim, continuă primul. S-a străduit să aibă vocea caldă, dar n-a reușit să înăbușe o undă ironică.

— Poate ar fi bine să ne întrebăm : „Ce-am realizat între timp ?" sugerează cel cu fruntea înaltă.

Bărbatul în bej se întoarce spre cel cu figura distinsă :

— La această întrebare ar fi cazul să răspunzi primul.

— Crezi ?

Un timp întrebarea planează deasupra lor.

— Vi se pare că m-am afirmat cu ceva deosebit ? întrebă bărbatul distins, îmbrăcat în gri. Vocea i-a devenit clară, limpede, firească. Și cum nu primește răspuns, adaugă cu glas stins, sugrumat de emoția sincerității : Sînt adesea nemulțumit de mine !

Nu e limpede ce vrea să spună.

— De ce ?

Cel în bej l-a apostrofat aproape brutal.

Bărbatul distins își ridică maxilarul ascuțit, strîngîndu-și buzele. Nu mai răspunde deocamdată nimic.

— Poate pentru că nu ți-ai întemeiat încă o familie, al cărui cap să-ți închipui că ești, sugerează cel cu sprîncene stufoase.

Glasul său e lipsit de sarcasm sau ironie.

— Asta nu exclude existența unei femei ! apreciază omul cu trăsături corecte.

— Nu-i obligatoriu ! se hotărăște cel distins, ușor iritat.

— Presupunînd că ai dreptate, spune celălalt întorcîndu-se spre omul în bej, îl fericești ?

Neînțelegînd bine, omul cu trăsături corecte fixează fruntea înaltă a celuilalt, străduindu-se să-i urmărească ideea într-o tăcere deplină.

— Crezi că-i fericit un becher ? insistă acesta.

— Nu cred, răspunde cel în bej după o scurtă chibzuință.

Primul, bărbatul cu fizionomia distinsă, își strînge mult buzele, încît pielița roză a buzelor dispare, în dreptul gurii rămînînd doar o tăietură. Tace, dar chipul său nu reflectă neatenție sau dezinteres. Dimpotrivă, este vizibil că are ceva de spus și se teme sau nu se hotărăște să înceapă.

— Depinde !

Masivul a făcut afirmația cu o seninătate aproape stranie. Și cum tăcerea s-a lăsat din nou, continuă :

— De obicei, nu-i nici o fericire să trăiești de unul singur.

Cuvintele sale au putere de convingere.

Bărbatul distins s-a hotărît să reia discuția. Privește deasupra capetelor celorlalți într-un spațiu ales la întîmplare. Acceptînd punctul de vedere al masivului, se gîndește la ceva.

Nu dă însă alte explicații și rostește melancolic :

— Asta e tot ce avem să ne spunem ?

Masivul cu ochii pătrunzători îi intuiește adevăratele gînduri și-i vine în întîmpinare :

— În seara aceea de vară, cînd stăteam tot ca acum, eram noi înșine ? Sau între timp am devenit mai realiști ?

— Și atunci eram tot noi, și azi...

Ceva din banalitatea chipului celui în bej s-a destrămat rostind aceste cuvinte.

— După părerea mea, atunci eram noi înșine mai mult decît azi, îl corectează bărbatul în gri.

— Poate ! murmură masivul.

Și pentru că omul în costum bej afișează oarecare nedumerire, primul ține să lămurească lucrurile :

— Acum avem prea puțin timp liber.

— Da ! recunoaște cel ce pare mai în vîrstă, așteptînd și alte păreri.

— Cred că numai în orele hărăzite nouă sîntem cei adevărați.

Omul cu trăsături armonioase nu e convins :

— Pentru ce crezi asta ?

— În colectivitate personalitatea suferă multe influențe care-o schimbă... De cele mai multe ori în bine...

— E un punct de vedere, intervine masivul.

Bărbatul zvelt se întoarce, fixînd ochii pătrunzători ai omului masiv :

— Credeam că ești de aceeași părere.

E greu de spus dacă aceste cuvinte reflectă ironie sau numai mirare sinceră.

— Personalitatea noastră se împlinește numai în colectivitate, mai ales aici structura psihologică individuală își spune cuvîntul, încearcă masivul să lămurească punctul său de vedere.

Din nou se privesc în tăcere, scormonindu-și gîndurile din străfunduri, brusc înstrăinați.

— Poate că atunci, în tinerețe, eram mai romantici, recunoaște masivul.

— Și mai generoși, precizează distinsul. Oricum, e foarte bine că am ajuns să trăim seara asta ! Să ne întîlnim cu toții după atîția ani, să vedem mai exact ce-am făcut, cine sîntem cu adevărat.

Ultimele cuvinte sînt calde, duioase, fără să poată ascunde o anumită nostalgie.

— Eu spun că e foarte bine !

Ochii banali și dornici să fie lăsați în pace ai celui în bej s-au însuflețit.

— N-a fost chiar atît de greu cum credeam la un moment dat, sugerează cel cu fruntea bombată.

S-au înviorat, au devenit mai bine dispuși toți trei. Dar distinsul a rămas totuși mai reținut. Cel în bej este din ce în ce mai expansiv. Treptat, ceea ce pare comun și banal pe chipul său dispare făcînd loc unei fizionomii expresive.

Masivul e pe cale să spună ceva. Dar, deși nu face impresia unui om ascuns, ezită.

Primul i-a sesizat nehotărîrea :

— Ai vreo îndoială ?

— Poate. Deși mă întreb de ce-aș avea...

O clipă se gîndesc la același lucru, la aceeași ființă. Și tocmai de asta se tem.

Neintuind pe de-a-ntregul gîndurile celorlalți doi, dar simțind tensiunea, cel de-al treilea intervine, încercînd să mențină buna dispoziție :

— Ce tineri eram ! Ce tineri !

Vrea să întoarcă gîndurile în trecut nu numai pentru a păstra atmosfera senină, ci pentru că se teme de terenul comun pe care bănuie că s-au întîlnit tovarășii săi.

— Peste cîțiva ani vom fi și mai bătrîni, anunță omul cu sprîncene groase și frunte înaltă.

— Care o să fie bilanțul ? întreabă primul.

— Se întrevede de pe acum, spune masivul cu o convingere din care nu lipsește o urmă de sarcasm.

— Ce-ați spune dacă l-am face acum pentru anii trăiți ?

Hotărîrea a luat-o omul în bej căruia starea psihologică a celorlalți i s-a transmis.

Privirea primului rămîne rece, dar în ea strălucește discret și sigur ceva ce se poate numi mîndrie.

Masivul își fixează ochii într-un colț al grădinii. E senin, privirea sa pătrunzătoare a devenit caldă, aproape că pare naivă. Împăcarea, resemnarea pun stăpînire pe el. În viața lui există adevăr sacru, indiscutabil, slujit cu

fidelitate. Totuși, în cele din urmă o umbră de-abia perceptibilă lunecă peste chipul său.

Omul în bej se apleacă spre paharul din față. Stingherit, încearcă să nu-și trădeze intimidarea. Un timp se forțează să pară degajat, jucînd deliberat. Și-n cele din urmă găsește punctul de sprijin. S-a înseninat. Descoperirea sensului vieții îi aprinde treptat pe chip mîndria :

— Sîntem mulțumiți de noi ? Asta vă întreb.

Primul trădează îndoiala. De altfel, se simte stînjenit într-un fel, care-l determină să întrebe :

— De ce mă priviți în felul ăsta ?

— Trebuie să ne mărturisim și păcatele, amintește masivul.

Simțindu-se ținta celorlalți, omul în gri continuă să întrebe :

— Vreți să începem cu mine ?

Ceilalți doi lasă privirea în jos, jenați. Pentru cé-au dorit ca el să-nceapă bilanțul ?

În acel moment un tînăr se apropie de masa lor.

Omul în gri îl vede primul.

— În sfîrșit ! Bine c-ai venit.

Și întorcîndu-se spre ceilalți :

— Nu v-am anunțat că trece și Mitică pe aici. Ia loc ! îl invită omul în gri pe noul-sosit.

— Ne cunoaștem, încearcă masivul să risipească stinghereala noului-venit.

— Plec repede, spune tînărul.

Fistichi, se scuză. Nu îndrăznește să se așeze.

Bărbatul în gri îl apucă de umeri, silindu-l să ocupe cel de-al patrulea scaun rămas liber la masa lor.

Ultimul sosit are ten alb și neted. Datorită pielii delicate, figura radiază o puritate neobișnuită, angelică. Mișcările lui, deși sfioase, trădează o ușoară nervozitate. Pleoapele mai tot timpul coborîte dovedesc nu numai

sfiiciune, ci și amărăciune. Cînd se hotărăște să-și ridice privirea, în ochi se citesc agitație, nehotărîre și intenția de a-și cere iertare. Are douăzeci și cinci de ani, cu toate că la prima vedere pare adolescent.

Înainte de-a se așeza aruncă o privire nesigură celui care l-a invitat să ia loc.

— Mulțumesc ! murmură de-abia auzit, dînd impresia că se teme să vorbească.

Masivul caută un pahar. Nu-l întreabă pe tînăr dacă bea, socotește însă că nu are motive să refuze.

Dar cînd paharul din fața sa e umplut constată că băiatul nu manifestă interes pentru băutură.

Privește nemișcat pietrișul mărunt și alb care acoperă grădina.

— Nu ți-e sete ?

Omul în gri se simte dator să-l îmbărbăteze.

— Ba da.

De-abia îndrăznește să ciocnească cu ceilalți. Bea încet, golind însă paharul pînă la fund.

Bărbatul în gri, cu trăsături perfecte, îl privește protector.

Tînărul simte, pleoapele îi coboară timide, obrazul devine mai liniștit.

Dar bărbatul masiv îi aruncă o privire fulgerătoare.

Deși tînărul nu și-a ridicat ochii de pe frunzișul grădinii, două cute îi apar între sprîncene. Simte privirea omului cu fruntea înaltă care-l silește să se retragă în sine. Devine întunecat, mohorît.

Jenat de antipatia nemotivată față de tînăr, masivul se întoarce spre cel distins. Luptă să pară netulburat de noua prezență, deși, evident, ultimul sosit nu-i place. Îl socotește un intrus. Nu se poate obișnui cu gîndul că trebuie să mai accepte pe cineva la masa lor, între ei, tocmai în seara asta.

N-ar fi trebuit să plece de pe plajă. Și nu pentru că nu-l întrec mulți la înot și nici pentru că în ziua aceea nu și-a realizat programul. Ci pentru că atunci cînd destramă apele, atras de linia iluzorie a orizontului, atunci se simte puternic.

Strania chemare a depărtării ! Goana după nemărginire, înfruntarea întinderii lichide ! Plecările în larg au asupra lui o atracție magică.

Și apoi plăcerea înotului. Tot restul lumii, tensionările, necazurile, grijile, Maria însăși scad în dimensiuni, nu-l mai tulbură. Neplăcerile se minimalizează, devin suportabile, în timp ce brațele se îndoaie, pentru a se întinde apoi din nou cu hotărîre sprijinindu-se de apă, căutînd-o parcă, pentru ca în secundele următoare să o îndepărteze. Valuri ce trebuie cucerite, îmblînzite, izbesc continuu gîtul și pieptul. Cu orizontul albastru înainte și țărmul rămas în urmă, nevăzut, nici o întoarcere nu pare dificilă, înaintează spre larg încă și încă, adăugînd distanțe noi între pămînt și trupul său viguros.

Doar în timpul ceților depărtarea devine sinistră, înhibîndu-l, strecurîndu-i o stare asemănătoare fiorului fricii. O teamă vagă pune stăpînire pe el, silindu-l să se întoarcă cu fața spre mal. Pulbere incertă și ape spre orizont, doar o mică șuviță de cer deasupra. Cer, ceață, apă. „Așa trebuie să fi arătat începutul lumii", gîndește.

Chiar și în zilele senine mișcările spre țărm nu se aseamănă acelora spre depărtările lichide, albăstrii. Chemarea zărilor dispare. Cînd pornește în larg, oboseala brațelor parcă nici nu există — cel puțin nu pentru el.

Străină, purtată între ape și cer, oboseala îl ajunge la întoarcere.

Țărmul rămîne încă departe chiar cînd distanța se micșorează. Brațele se îngreunează, dîndu-i impresia că nu le mai poate mișca, ascultîndu-l anevoie.

Totdeauna însă continuase să înoate și de fiecare dată ajunsese la țărm.

Astăzi, Valeriu Manu se depărtase mai mult decît oricînd de uscat. În sfidarea primejdiei era ceva plăcut, o beție unică, amețitoare. S-a crezut aproape de neînvins.

Și totuși a părăsit plaja fără cea de-a doua porție de înot. Numai pentru că a apărut Maria.

Oare ce fac cei doi ? Se plimbă pe nisip ? Se joacă cu valurile ?

Tînărul se așează pe o bancă privind marea printre frunzele pomilor. De sub umbra salcîmilor prăfuiți și totuși verzi, de pe marginea drumului înclinat, spectacolul mării capătă alt farmec. În larg cineva înota cu virtuozitate.

„Maria nu știa să înoate, își spune Valeriu. A început oare s-o facă pe femeia preocupată, plictisită ?" După aparențe, nu încă ! Deși e greu de constatat de la distanță adevărul în această privință. Se află încă în faza în care face pe misterioasa.

Poate Maria îl urmează cu dragoste și fidelitate pe celălalt, destul de îndrăgostită pentru a fi supusă și docilă.

A greșit venind în aceeași stațiune. Dorise să o sfideze pe Maria, să pară nepăsător, crezuse că o va putea face. Uneori reușește. Alteori era învins — ca acum. Ar fi trebuit să părăsească plaja mai devreme. Maria și însoțitorul întîrziau ca de obicei.

E sigur că, dintre toți trei, el, Valeriu Manu, este cel care suferă mai mult. Deocamdată.

Oare celorlalți doi, îndrăgostiților, le pasă cîtuși de puțin de el ? Sau, dimpotrivă, prezența lui le intensifică

sentimentele ? Poate că el a devenit un catalizator care-i face să creadă că se plac mai mult decît în realitate.

Începea să regrete că s-a lăsat pradă unei slăbiciuni de moment. Prea s-a temut că rămînind în preajma Mariei se va indispune.

Își amintește de ghiol. Ar fi o soluție, chiar un divertisment, o variantă. Se ridică de pe bancă aproape mulțumit.

Și la Mamaia, altădată, se plimbase între mare și ghiol, înotînd alternativ în cele două ape.

Undele cuminți ale ghiolului erau o relaxare, un „altceva", care îi făceau plăcere după ce străbătuse valurile viguroase, primejdioase ale mării.

La Eforie Nord îi plac malurile melancolice, înalte și sălbatice de partea cealaltă a lacului. Ierburile pitice ale stepei imprimă minții sale reverii. Se străduie să compare peisajul cu ceva, dar de cîte ori crede că a găsit, etalonul dispare.

Este în aceste pămînturi ceva din imaginea pe care și-a făcut-o cîndva despre surghiunul lui Ovidiu. Sau poate nu e așa ? Oricum, știe că îl încearcă un gînd, o idee legată de un trecut depărtat.

A ajuns pe șoseaua principală. Soarele îl luminează din plin, puternic, canicular. Traficul rutier zguduie pămîntul, în văzduh bîzîie motoarele. Căldura, zgomotul și lunecarea necontenită a vehiculelor îl obosesc.

Totuși pare un turist obișnuit, nu mai bine dispus decît majoritatea, dar nici nemulțumit. Un om de-abia ieșit de pe plajă, toropit după orele petrecute sub soarele torid.

Dorește și el în ziua asta să fie un turist oarecare. Să nu se vadă minutele pustii și goale pe care le poartă în sine.

În general, știe să-și îmbogățească viața. Într-un fel, chiar și în clipa asta e dispus sufletește. Însă în unele momente pare că-l chinuie o povară rea, chinuitoare.

Traversînd șoseaua, se simte aidoma fugarului, asemenea celui care poartă o încărcătură primejdioasă. Nu dorește să remarce nimeni rămășițele dragostei sale pentru Maria. Nici el însuși.

Oricum, dimineața nu și-a petrecut-o într-o atmosferă de bună dispoziție.

Nici un prieten în jur.

Există undeva, în urmă, un dig deasupra căruia marea are mireasma depărtărilor, iar pietrele de pe margini par țărmuri stîncoase. Dar el fugise de puterea metamorfozantă a digului.

Lăsase în urmă terase albe, scaune din răchită și șezlonguri pe care le ocolise.

Și faleza, suspendată deasupra mării între tufe de stepă și flori roșii, peste care nici nu pășise bine în acest concediu.

Primul concediu din viață se anunța nefast.

De-a lungul șoselei totul lasă impresia de trepidație surmenantă, îmbîcsită, gălăgioasă.

Brusc, imaginea Mariei, gîndul la ea revine insuportabil.

Începe să-i observe pe cei ce trec pe lîngă el, oameni pe care n-a vrut să-i vadă, a căror prezență nu-l interesase, ba chiar îl stînjenise, fiind prea răvășit de propriile sale trăiri.

Impuls născut nu din curiozitate, ci din nevoia de-a se încuraja.

Este cu adevărat într-o stare mai vulnerabilă decît ceilalți ?

Toți care trec pe lîngă el par fericiți, în deplină armonie cu viața.

Privește o pereche tînără însoțită de o fetiță îmbrăcată în roz. Sînt fericiți cei trei, mai exact cei doi părinți ? Femeia și bărbatul își impun tovărășia în special de dragul omulețului roz, sau pentru că se simt născuți unul pentru altul ?

Trei băieți tineri, mai tineri decît el, formează deliberat gruparea, sau așa s-a nimerit și fiecare tînjește după altă companie ?

Privește două femei tinere, însoțite. Toți patru — cele două și cei doi bărbați — mănîncă înghețată și rîd. Se veselesc din toată inima. Nu cumva se amăgesc, mințindu-se că se distrează la mare ?

Nu, el nu se va duce printre oameni, nu le va căuta compania doar ca să nu se simtă singur ! Dorește să-i fie bine cu adevărat, nu doar să-și imagineze că îi este.

Ocolește intrarea principală amenajată pentru plaja ghiolului.

Pornește de-a lungul lacului. Privește mecanic hotelurile și terenurile sportive, dorind să le lase în urmă. Caută stepa, linia întîlnirii cîmpiei dobrogene cu apele ghiolului. Obișnuit, doar localnicii poposesc prin părțile astea.

Singurătatea într-un loc bine ales e uneori tămăduitoare, bun ajutor în limpezirea gîndurilor. Așa crede el pășind de-a lungul stepei în apropierea imensului ochi de apă căptușit cu nămol.

Totdeauna iubise natura. Insuficient de talentat pentru a fi devenit artist, alesese biologia dintr-o înclinație certă, fără frînturi de echivoc. Anii de studii îi întăriseră convingerea că nu se înșelase.

În sfîrșit, se așează pe o piatră privind buruienile. Are înclinație pentru studiul frunzelor și ierburilor.

Zgomotele stațiunii, deși prezente, s-au estompat mult, lăsînd auzului viața murmurată, fină și tumultuoasă dintre firele vegetale.

Cîmpia trăiește intens rămînînd pașnică, neîncruntată.

De ce atîta dramă ? Maria nu este unică, de neînlocuit. I-a rănit ambiția, nu inima. Nu investise sentimente prea mari, dar investise prost cît investise. Ar trebui să fie supărat pe el însuși. De ce s-a încăpățînat ? Fata a

fost un simbol, ceva mai mult decît sentiment. Afecțiunea pentru ea era doar pe jumătate sinceră.

Este la începutul vacanței. Harul de a face ca această vacanță să fie frumoasă poate zace în el. Pustiu în jurul său și-n suflet, atîta vreme cît el vrea să fie așa. Într-o zi, cînd va dori cu adevărat să nu fie singur, va izgoni singurătatea.

De altfel, chiar în aceste clipe, pe bolovanul colțuros, ascultînd șoaptele ierburilor și privind malurile bizare care se înalță de partea cealaltă a lacului începe să se simtă împăcat.

Regăsește ceva din el în viața pămîntului.

Deși stațiunea este aproape, are impresia că se află undeva departe, în mijlocul naturii. Neliniștele lăuntrice se estompează, se simte mai stăpîn pe dorințele sale, pe viața sa.

Se îndreaptă aproape fericit spre undele liniștite, domoale, care pipăie malurile negre.

Își dorește ceva neobișnuit mai mult decît oricînd, și totodată se teme. O stare neclară, în care bucuria și spaima se amestecă, îi dă tîrcoale. Gata să se declare pe deplin mulțumit, o presimțire nu-l lasă. Într-un fel, pe Maria a reușit s-o minimalizeze, s-o îndepărteze. Natura îl înconjoară, îi simte pulsul, îi înțelege sensul, iubind-o, și totuși brusc este speriat de ceva.

Pășește adînc în apă aruncîndu-se precipitat înainte pentru a regăsi lumea liniștei cunoscute. Dornic de înot, sătul de incertitudini, vrea să scape de tot ce poartă ambiguu în el.

Și într-adevăr, o vigoare sănătoasă începe să-l stăpînească. Capătă senzația că trăiește intens. Percepe cu acuitate neobișnuită priveliștea din jur, situîndu-se în mijlocul decorului și totodată detașat, undeva, deasupra.

Își armonizează mișcările cît poate mai bine, ritmul este egal, ca și cum participă la un concurs sau dă lecții.

înfruntă apa lin, armonios, fără mișcări de prisos, aidoma unei viețuitoare acvatice.

Apa îi amintește o stare confuză, însă trăită. Poate perioada dinaintea nașterii, cînd viu, din imatur trăise în pîntecele mamei.

„De aici impresia că simt ceva ciudat, cunoscut și tulbure de cîte ori înot! Nu-mi este străină senzația că am viețuit cîndva într-un mediu lichid!

Probabil că la început a fost apa.

Pămîntul s-a născut din trupul nemărginit al apelor. Oricum, omul trăiește evident întîi în apă și abia după moarte devine pămînt.

Dar despre ceea ce simți în pămînt n-a povestit niciodată nimeni nimic."

Se simte purificat ca un prunc.

Gîndurile îi vin cu ușurință, neașteptate, liniștite, tainice.

„Oare această stare de bine s-a născut în mine din cauza înotului?"

Soarele scînteiază, malurile se unduiesc, calme, relaxîndu-se sub raze, cerul înalt, senin, aproape, foarte aproape...

O clipă viața îi pare har ceresc, minune. În această fracțiune de timp îi este imposibil să creadă că va îmbătrîni și, ofilindu-se, va pierde tinerețea, vigoarea.

Se întoarse pe mal aproape fericit.

O vilă frumoasă, una dintre cele mai interesante din stațiune, se ridică nu departe.

„Cine o fi trăind între pereții acestei clădiri?" I-ar fi plăcut ca zidurile să aibă glas povestind viețile celor pe care le ocrotiseră. Ce-ar putea spune pereții acestei frumoase locuințe? Ce văzuseră, ce auziseră, ce taine păstrau?

Dar dintr-o dată o crispare ciudată, un fior straniu infiltrat pînă-n mădulare îi zguduie trupul.

Un strigăt scurt îi scăpă. De fapt, nu are să știe niciodată dacă a țipat întîi lăuntric sau dimpotrivă. Alarma interioară a încercat să treacă pragul tăcerii, transformîndu-se în chemare de ajutor, cînd a înțeles că a atins un om țeapăn.

S-a ciocnit de trupul cuiva care a avut un nume, o viață...

CAPITOLUL TREI

La ora douăsprezece locotenentul Radu Rusescu privește fix geamul, nu atît plictisit de dosare, cît victimă a deprinderilor de pînă atunci.

Continuă să fixeze sticla transparentă prin care nu vede decît coroanele încă verzi ale pomilor.

Figura nu-i exprimă dezinteres. Ochii îi trădează frămîntarea pe care nu-și permite s-o dea în vileag.

Se cunoaște cît de colo că se gîndește la altceva decît la dosarul din față. Avea să remarce și maiorul Bureanu că simte copleșitor de intens nevoia unei pauze.

Afară, sticla face să inunde de lumină construcția în care se află, născînd iluzia că în interior domnește un confort ideal.

Desigur, clădirea este predestinată unei activități bine definite, și privind lucrurile din acest punct de vedere, a fost concepută cu maximum de rafinament, fără a se ignora însă utilul, scopul căreia îi este hărăzită.

Dar Radu nu s-a obișnuit încă cu contrastul, discrepanța dintre fațada holului, a cărei sticlă sclipește cristalin în soare, și încăperea cu două birouri nu tocmai noi, pe care maiorul o împarte cu el, deocamdată.

De altfel, nu s-a deprins cu multe și uneori nu-și maschează îndeajuns neadaptarea.

— Vă plictisiți ?

Vocea maiorului sună binevoitor, ușor amuzată, aproape prietenească.

— Nu știu ! răspunde Radu.

Ar fi înțelept să pronunțe doar negația. Este conștient de asta.

„Oare pentru ce nu-mi cîștigă încrederea, simpatia adevărată ?"

Gîndurile lui Radu se fixează asupra maiorului.

Ghicește sub aerul binevoitor al superiorului său, dincolo de aparența dorință de a-i veni în ajutor, siguranța omului cu mai multă experiență ; dar descoperă și gelozia mascată a celui care muncește de mult, aflat deodată în fața tinereții și a lipsei de uzură, a celui ieșit recent de pe băncile facultății, la punct cu cele mai noi studii de specialitate.

Psihologia maiorului îl amuză, iritîndu-l ușor totodată. Continuă să se poarte sincer, firesc și deschis, ignorînd conștient activitatea de înlăturare a stîngăciilor sale de către celălalt.

Și asta pentru că Radu crede în raporturile bune, omenești dintre colegii de serviciu. Ceea ce remarcă el este intuiție (după părerea profesorilor o intuiție excepțională). Dar din punct de vedere al realităților vieții el este încă doar un „teoretician". Nu s-a lovit încă de nedreptăți și — mai ales — de pericolul loialității excesive.

De fapt, nici nu se gîndește la o loialitate naivă, care uneori se deosebește greu de prostie sau gafă. Cînd e cazul devine rezervat, prudent, fără să se observe bine asta, mascat tocmai de obișnuita lui francheță. De fapt, nu e deloc un prefăcut. Continuă să fie cinstit și deschis, neexprimînd însă chiar tot ce gîndește.

Conversînd cu omul din birou pune preț pe aprecierea, chiar admirația pe care i-o poartă șefului dintr-un anumit punct de vedere.

În mintea lui crede în triumful relațiilor neîncordate.

— Am ajuns la ora cînd nu mai dau randament. (Explicația sa poate trece drept o neghiobie). Să nu vi se pară curios, adăugă.

Nu se justifică, nu încearcă să-și impună modul de viață, personalitatea. S-a mărturisit, sperînd ca ora de la amiază să devină pentru el, treptat, prin exercițiu, timp cu randament.

Și are impresia că maiorul (pentru a-l obișnui cu slujba) va avea deosebită grijă de-acum încolo să-l facă să-și schimbe obiceiul. S-a dat pe mîna maiorului pentru a învinge mai ușor ora critică.

— De ce ?

Vocea ofițerului superior iradiază curiozitate mai mult decît autoritate.

— Am mers mult timp la școală după-amiaza.

Nu mai menționează că și la facultate a avut majoritatea cursurilor în a doua parte a zilei. Conjunctura i-a creat acest ceas „mort", pe care nu a reușit încă să-l suprime, de aici tendința de-a da randament maxim în muncă după-amiaza.

Facultatea l-a obligat, desigur, să se scoale uneori foarte devreme. Dar la douăsprezece, datorită împrejurărilor, și-a permis ani de zile o pauză de prînz. Deprinderea lăsase stigmat neplăcut. Dacă nu mănîncă, resimte o ușoară ameteală. Flămînd, la ora cînd ani de zile și-a luat cu regularitate dejunul, percepe o vagă neliniște.

Simte că maiorul a înregistrat bine mărturisirea făcută. În același timp Radu a depășit momentul critic.

Scăpat de spaima ceasului nefast, întoarce privirea spre dosarul de pe birou. I se pare interesant. Pauza l-a ajutat să se întoarcă înviorat.

Totuși, recunoaște în sinea sa, munca pe care o face este altceva decît și-a imaginat.

— Ce v-a făcut să intrați în miliție ?

Maiorul zîmbește binevoitor.

Dar este întrebarea sa dorință de apropiere ? Reproș ? Tactică ?

Toți știu că maiorul simte nevoia să se adreseze tuturor (chiar tinerilor angajați civili și femeilor de serviciu) cu „dumneavoastră".

„Mocnește în întrebare ceva maliții os ?" se întreabă Radu.

Îi vede pe maior plimbîndu-și cu atenție privirea de-a lungul hîrtiilor din față. și atunci crede că înțelege.

Omului de alături îi place să obțină informații directe. Pune întrebări simple, care par binevoitoare, firești, foarte la obiect. Numai că nici o altă persoană din clădirea asta nu o face cu tactica și abilitatea maiorului.

A ghicit nemulțumirea lui Radu, a perceput că „ceva" nu-i în regulă în pulsul activității tînărului. Ori tocmai în punctele slabe simte maiorul nevoia să se amestece, tatonîndu-le prin întrebări simple, dar neașteptate. Slăbiciunea îi repugnă. Orice urmă de oboseală îl irită. Fără să-și trădeze nervozitatea. îl trezește pe cel moleșit, antrenîndu-l într-o activitate spontană, uneori neînsemnată, căreia are grijă să-i dea importanță. În fața unora ca Radu îi face plăcere să-și etaleze trupul voinic. O face jumătate conștient. Ignorînd legile fiziologice care susțin că sănătatea este invers proporțională cu depunerile adipoase, maiorul rămîne masiv și totodată suplu, mobil, inepuizabil.

Radu se preface că a înțeles altceva. Păstrează pentru sine rezultatul investigațiilor psihologice întreprinse asupra interlocutorului său.

Dă răspunsul cel mai practic și cel mai depărtat de adevăr :

— Voiam să rămîn în capitală !

Este prea complicat adevărul, riscă să nu fie înțeles, ba chiar să ridice un zid definitiv între el și maior. Cu toată tinerețea și — fără a fi un bun diplomat — Radu intuiește că nu-i bine să braveze etalîndu-și aspirațiile care altora pot apărea savante ori de-a dreptul puerile.

Nu adaugă, nu recunoaște cît de intens și-a dorit detașarea temporară pe litoral, unde există climatul imaginat. Poate să aibă șansa ca primul său caz să fie și un prim test asupra sa.

Este mai bine, desigur, ca măcar pentru moment maiorul să creadă că el se află într-un mic exil.

Nu mai adăugă de altfel nimic, ca să nu regrete. Nu e cazul să se confeseze. Ar comite grabă nejustificată mărturisind cît stătuse pe gînduri înainte de-a îmbrăca haina militară.

În facultate a fost recunoscut ca unul dintre cei mai buni, mai înzestrați psihologi ai anului. În același timp i se atrăgea atenția asupra sensibilității sale exagerate. La teatru nu o dată se înfiora urmărind peripețiile personajelor. Citea, și de multe ori se trezea exclamînd. Se exterioriza cînd emotivitatea îl copleșea.

„Această construcție psihică este potrivită carierei militare ? Nu-i oare o slăbiciune ? Oricum, va trebui să mi-o învinge, știu."

Se afundă în dosar. Puterea de concentrare îi revine. Dar un fel de atragere de la distanță îl face să ridice din nou capul.

Încercarea de zîmbet se stinge pe chipul maiorului.

„De fapt, mai întîi de toate trebuie să știu bine ce vreau."

Radu dorește să facă studii de specialitate, să lucreze pe tărîm științific, să cunoască în profunzime psihologia infractorilor ; poate c-o să scrie și o carte.

În plus, iubește într-adevăr sălile de spectacol și cărțile.

„Asta-i tot ? își sondează Radu conștiința mai departe. Tot și nu chiar tot. Profesiunea pe care mi-am ales-o este în slujba adevărului, dar drumul spre adevăr nu este așa cum mi l-am imaginat."

Vrea să adauge ceva, dar pe figura maiorului s-a întipărit dominant preocuparea profesională.

— Ce crezi ? aude Radu.

Superiorul său arată spre dosar grav și protector în același timp.

— Nu e atît de greu pe cît pare.

Figura celuilalt nu exprimă nimic. Este mulțumit, ori dimpotrivă decepționat ? ! Este vizibil că se concentrează asupra unui gînd.

„Din păcate, își spune Radu, sînt în primul rînd teoretician. Nu caut firele cele mai drepte, fug de ceea ce se potrivește prea bine, caut imprevizibilul."

— E mai simplu decît îți închipui, s-a hotărît maiorul.

Maiorul se descurcă cu abilitate în desișul infracțiunilor curente, pornind de la elementele cele mai simple, la îndemînă, ușor palpabile. Aici intervine admirația sinceră a lui Radu. A constatat că superiorul său nu ignoră niciodată uzualul chiar și atunci cînd pare depășit. Înlocuiește fantezia cu rutina obținînd cele mai bune rezultate. Din deprindere, maiorul poate sta douăzeci și patru de ore nedormit, fără semne vizibile de oboseală. Pe Radu îl fascinează, îl uluiește reconfortarea maiorului numai după o singură oră de somn. Doarme profund, somn regenerator.

Îl privește dintr-o parte înainte de-a se decide să-i răspundă. Prin prisma vîrstei sale, deși îi recunoaște calitățile, celălalt i se pare totuși rutinat.

Luptă cu sine, încercînd să împrumute ceea ce-i place la superiorul său. Munca îl înviorează, menținîndu-i vioiciunea mai prețioasă decît neeleganța trupului gros.

Ca și cum i-ar fi citit gîndurile, maiorul spune :

— Pornește totdeauna de la amănunt, de la simplu la compus. Nu căuta spectaculosul.

Metodă folosită cu măiestrie de maior, în majoritatea cazurilor.

Maiorul cîștigă prin simplitatea cu care abordează cazurile, prin felul în care știe să nu complice lucrurile.

„Nu cumva asta îmi displace ? se întreabă Radu.

Și pentru că eu obișnuiesc să despic firul în patru, oare felul lui de-a fi mă deranjează ?"

Telefonul începe să sune iritat, anulînd orice altă preocupare. Timbrul aparatului e prea sonor pentru încăperea în care obișnuit se află doar două persoane.

Radu vrea să ridice receptorul, pentru că poziția maiorului rămas nemișcat pare să i-o sugereze. Dar de îndată ce se ridică, celălalt întinde mîna spre receptor.

— Să trăiți, aude locotenentul.

În tăcerea ce urmează simte cum maiorul s-a încordat, ascultînd vocea de pe fir.

— Am înțeles !

Convorbirea s-a terminat repede. Radu așteaptă rezultatul.

Ceva a coborît în odaie, o prevestire. Prin fir a sosit o veste neașteptată, Radu o simte rotindu-se în jur reală, chiar dacă formularea ei verbală nu s-a făcut.

— La comandant ! spune simplu maiorul, ridicîndu-se.

Vocea este poruncitoare. îl solicită și pe subaltern. Exprimarea însă Radu o socotește neclară.

— Cine ?

Radu s-a ridicat și el de pe scaun. Pe figura sa este întipărită acum gravitatea și cumpătarea, promptitudinea caracteristică tinerilor sîrguincioși.

— Amîndoi ! anunță laconic maiorul.

Strada e învăluită în răcoarea dimineții.

În drum spre vila arhitecților, Ana Suciu se întreabă cum să-și împartă ziua de lucru. Azi are multă treabă, dar o să fie singură în toată casa. Absența celorlalți o liniștește întrucîtva.

La arhitectul Vlad vine de obicei cu plăcere. Singurătatea lui o scutește de pisălogeală. Trebăluiește mai bine fără cicăleala locatarilor. În afara privirilor străine se simte stăpînă pe sine și are spor.

Chiar rămasă singură în vilă, azi este o zi plină de lucru. S-ar putea spune că are o zi grea. Dar are un avantaj : cunoaște bine locuința.

Se gîndește că mai bine ar fi dacă ar începe cu apartamentul lui Silvestru, situat la parterul vilei.

De obicei, îi place mai puțin ziua cînd trebuie să lucreze pentru familia Silvestru. Și asta fiindcă soția arhitectului o supraveghează. Oarecum. Nu pas cu pas, dar e destul o observație cît de mică pentru ca ritmul Anei să nu mai fie același. Nu poate zice că doamna Corina îi este nesuferită, însă o socotește prea pretențioasă. Prea o dădăcește și pentru lucruri pe care știe cum să le facă, de unde să înceapă.

De aceea se simte mai bine cînd muncește pentru celălalt arhitect, care ocupă de curînd etajul vilei.

Ștefan Vlad nu este căsătorit și lipsește aproape totdeauna din apartament cînd Ana deretică și spală.

Sigur, domnul Vlad ține la ordinea stabilită de el. Ana șterge praful de pe o serie de obiecte, dar are grijă să le pună în același loc.

Deși în sinea ei rîde uneori cu oarecare trufie de tipicăriile lui Vlad, Ana Suciu îi este devotată. Mai mult, burlăcia lui dezvoltă în ea spiritul matern. Uneori îl dojenește în glumă, din atașament.

Astăzi și locuința Silvestrilor este pustie. Doamna Corina e la Predeal cu copiii. Domnul arhitect Silvestru a rugat-o să vină în lipsa soției chiar de două ori pe săptămînă.

Pensionată de un an, Ana se simte la cei cincizeci și opt de ani ai săi încă în putere. Socotind într-un anumit fel, prin toate gospodăriile în care merge lucrează cu plăcere.

Nu are liberă nici o zi lucrătoare. De aceea azi unește cu plăcere ziua de lucru rezervată lui Vlad cu cea solicitată de arhitectul Silvestru, în lipsa doamnei Corina.

Cu toată simpatia pentru Vlad, recunoaște că sosirea acestuia în vilă a deranjat rostul lui Silvestru. Vlad a luat o bună parte din spațiul vilei, silind familia Silvestru să se înghesuie la parter. Apartamentul de jos nu corespunde unei familii alcătuite din patru persoane.

Curios, între arhitectul Vlad și arhitectul Silvestru există totuși relații bune.

„Oare ce-o fi gîndit totuși doamna Corina cînd, cedînd etajul noului-sosit, a îngrămădit mobila odăilor de sus în apartamentul de la parter ?

Faptul că bărbații se cunoșteau din școală a menținut liniștea ? Oare pentru că se vor muta curînd în apartamentul proprietate personală din Constanța, Silvestrii nu s-au supărat ?

Probabil gîndul că împart vila provizoriu a menținut liniștea între cele două familii."

Intrînd pe poarta grădinii, Ana ignoră intrarea din față, ocolind clădirea spre ușa de serviciu. Știa unde se află cheia, pe stinghia gardului, mascată de un piron din lemn.

Deschide. Tăcerea o învăluie. Și dintr-o dată singurătatea nu o mai bucură, i se pare apăsătoare, neplăcută. Șovăie înainte de-a se hotărî cu ce să înceapă. Ciudat că deși o așteaptă o groază de treabă, are senzația că nu e binevenită.

Închide ușa în urma ei să se asigure că a pătruns în casă. Întuneric. În față, scara de serviciu urcă spre etaj. În dreapta — bucătăria Silveștrilor ; în stînga — odăița lui Bogdănel, pe vremuri cămăruța slujnicei.

Intră în bucătăria Silveștrilor cu gîndul de a-și face aici chef de lucru.

Cunoscută pentru cinstea ei, Ana Suciu e lăsată singură în casă de majoritatea gospodinelor.

Cu mișcări repezi își prepară ochiuri și cafea neagră la aragazul Silveștrilor.

Încearcă să-și alunge starea de amorțire. De obicei îi place să vină la lucru. Se convinge, muncind, că e de folos și mai ales că e sănătoasă. I se pare insuportabilă ziua în care nu va mai putea munci. Chiar după eforturi mari, se simte seara mai împăcată și puternică, decît atunci cînd stă acasă. Mai ales că face economii.

Rămasă văduvă în urmă cu cîțiva ani, Ana s-a hotărît să-și facă o casă proprie și a reușit.

Și-a plătit aproape în întregime mica garsonieră de la ultimul etaj al unui bloc-turn.

Dar își dorește rezerve pentru zile negre, pentru bătrînețea care-i stă în față, care-i aproape. Gînduri negre îi trec prin minte. Dacă, Doamne ferește, ajunge paralitică, va fi nevoită să-și plătească o infirmieră !

După ce se vor muta Silveștrii la Constanța va căuta clienți pentru ziua rămasă liberă. Și asta încă de pe acum.

Nu e vorba doar de un mic capital de rezervă. Ana mai are o dorință pe care o ține ascunsă. E marea ei taină. Rîvnește un cavou, visează că va ajunge să-l cumpere. Nu lasă nimic în urma ei. O rudă depărtată va moșteni garsoniera. Vecinii, orășelul o vor uita.

Cavoul însă va rămîne peste generații. Pe el va fi scris : *Ana Suciu* și nimeni nu va putea șterge numele ei de pe inscripția funerară. Toți care, trecînd prin cimitir, vor avea curiozitatea să privească puțin în jur, or să știe că a existat o Ana Suciu pe lume.

Și-a băut cafeaua pe-ndelete. Răscolirea visului său tainic și băutura neagră au înviorat-o..

Urcă treptele scării de serviciu spre etaj. O să facă mai tîrziu curat în camerele de la parter. S-a hotărît să înceapă cu spălatul rufelor arhitectului Silvestru.

În clădire există o singură odaie pentru baie, la etaj.

La parter, în afara bucătăriei și a odăiței lui Bogdănel, o mică toaletă și două camere mari, despărțite prin glasvant (dormitorul soților și salonașul-sufragerie în care, de la apariția lui Vlad în vilă, doarme Angelica, fiica Silvestrilor).

Suind spre etaj, Ana are impresia că cineva străin a trecut nu de mult pe acolo.

Ștefan Vlad lipsește. Silvestru urcă uneori dimineața să se bărbierească la baie, dar în ultimul timp se rade în bucătărie.

Ajunsă pe palierul de sus, femeia se oprește.

Impresia că cineva a trecut pe aici o urmărește. Holul de sus, aproape gol, nu a fost aerisit de mult. Un iz neplăcut, necunoscut, străin, stăruie. De aceea, înainte de a intra în baie deschide ușa balconului.

Intrările în baie și balcon se află vizavi, pe doi pereți paraleli. Pe unul dintre pereții dintre balcon și baie dau două uși spre camerele ocupate de Vlad.

Ajunsă în baie, Ana trage ușița unei mici debarale, scoțînd din dreapta rufele murdare ale lui Silvestru. Nu se atinge de cele ale lui Vlad — aflate în stînga.

Ștefan Vlad probabil va mai aduce rufe murdare din micul concediu în care a plecat ; pentru el o să spele săptămîna viitoare.

Aruncă rufăria în cadă și se duce să pregătească un cazan, pe terasa unde Vlad și-a amenajat bucătăria.

Balconul e mai frumos de cînd Vlad și-a instalat aici bucătăria. Aragazul, mobilă albă în mijlocul unei sere, flori și plante agățătoare multe, pretutindeni. Spre afară, dă un perete din sticlă, mobil.

Palierul e în întregime acoperit cu un covor de iută.

Ana stă pe gînduri. Vrea să-l mulțumească cît mai bine pe Vlad, cînd se va întoarce din concediu.

Strînge covorul și, făcîndu-l sul, se străduiește să-l tîrască pe scara de serviciu, în curte.

Ziua de lucru a început.

Spală apoi rufe, fără pauze. Soarele s-a ridicat sus pe cer, cînd pune rufele lui Silvestru la fiert.

Coboară în bucătăria Silveștrilor, începe apoi curățenia dormitorului de la parter.

A trecut de amiază, totuși nu are spor. Ușa spre grădină e închisă, cimentul răcește încăperea și răcoarea îi face bine.

Sub geamul bucătăriei se aud pași. Hotărîți, precipitați...

„Or fi sezoniști, căutînd camere de închiriat !"

Aude o bătaie fermă în lemnul ușii din spate.

„Să se fi încercat mai întîi intrarea principală ? N-am auzit."

Bătaia se repetă stăruitoare, fermă. Ana se scoală nedumerită și iritată.

„Cine se anunță astfel, este în stare să deschidă singur, fără să fie poftit !"

Preferă să deschidă ea. Un om voinic, sigur pe el, lîngă trepte. Alături, un bărbat înalt, cu părul alb, un domn mai în vîrstă pe care Ana parcă l-a mai zărit undeva.

Anei Suciu i se pare că noii-sosiți nu se așteptau să o găsească acolo, deși bătuseră la ușă.

— Bună ziua ! spuse bărbatul cu părul alb.

De după colțul vilei apare încă un bărbat tînăr.

— Locuiți aici ? o întreabă cel voinic.

— Nu.

Cei trei bărbați așteaptă, vor lămuriri. Așa i se pare. Tăcerea lor îi impune. Dar nu se fistîcește. Ridică trufașă

capul. Mai întîi are ea ceva de întrebat. Pe cine caută dînşii ?

Dar nu apucă.

Omul cu tîmple albe scoate o hîrtie.

— Procuratura judeţului Constanţa.

Ana se crispează, carnea i se furnică fără voie. Procuratura nu vine degeaba.

Voinicul scoate la rîndul său o legitimaţie.

— Maiorul Bureanu de la miliţie.

Ana vrea să pară naturală, netulburată. Dar teama, nelămurirea, surprinderea i se citesc pe faţă.

Doar tînărul care a sosit ultimul nu se recomandă. Probabil are un grad mai mic. O priveşte într-un fel ciudat. Atent şi încurcat, încurajator şi mirat.

Inima Anei bate foarte repede. E înspăimîntată, dar şi mirată, indignată.

Ce-a făcut ? Dar de cîte nu poate fi bănuit omul că a săvîrşit ? !

Poate că ăştia îşi închipuie că a pătruns clandestin acolo. Ea care e lăsată, în gospodăriile unde lucrează, nesupravegheată !

Chiar şi acum, înspăimîntată, se simte stăpînă în vilă. Răspunzătoare.

Să-i poftească înăuntru ? Să-i lase să hotărască ei singuri ?

— Domnul Silvestru vă aşteaptă ? îndrăzneşte să-i întrebe.

— N-aţi înţeles ? intervine bărbatul masiv, cu grad de maior.

Sigur că nu înţelege nimic. Procurorul se simte dator să explice :

— Avem mandat de percheziţie pentru apartamentul arhitectului Ştefan Vlad.

— Dumneavoastră la cine staţi ? o întrebă maiorul.

— Noi ne ocupăm de locuinţa arhitectului Vlad, precizează procurorul.

— Vin o dată pe săptămînă la curățenie, încearcă Ana să explice.

— La cine ? întreabă procurorul.

— La amîndoi.

Crede că oamenii legii știu cine locuiește în clădirea asta. Au dovedit-o.

— Cum vă numiți ? întreabă maiorul.

— Ana Suciu.

Deocamdată cei trei nu par că vor să intre în casă.

— Lucrez și pentru arhitectul Silvestru și pentru arhitectul Vlad, insistă Ana.

Simte că trebuie să explice bine acest lucru.

— În aceeași zi ?

— Nu.

— Acum la cine ați venit ?

— Azi am venit la amîndoi.

Toți (pînă și tînărul) o privesc curioși. Anei nu-i place ceva.

— Să începem ! hotărăște în cele din urmă procurorul.

Pătrund în vestibul și se opresc. Ușa spre bucătăria arhitectului Silvestru e deschisă.

— Bucătăria e comună ? întreabă maiorul, fără să treacă pragul.

— Nu ! O folosește doar familia Silvestru.

— Nu ne-ați precizat în care dintre odăile acestei vile ați intrat azi, o întreabă procurorul oprit și el în vestibul.

— Aici, la parter, numai în bucătărie și dormitor. Sus... mai mult în baie. Dar am intrat și pe terasă.

— De ce lucrați azi pentru ambii ?

— Doamna Silvestru este la Predeal. Domnul Silvestru m-a rugat să mă ocup și de gospodăria lui în ziua cînd vin pentru domnul Vlad.

Stau toți patru în vestibul — nu s-au hotărît să plece mai departe.

— De fapt, e ziua în care veniți la arhitectul Vlad ? se încăpățînează maiorul.

— Da.
— Unde locuiește arhitectul Vlad ?
— La etaj.

Maiorul se uită spre procuror, cerîndu-i din ochi consimțămîntul. Cum l-a descifrat anunță :

— Să urcăm !

„Dacă nu mă găseau pe mine aici, cum ar fi procedat ? se întreabă Ana. Pe domnul Silvestru nu l-au chemat și nici nu vor să-l cheme. Știau că sînt aici ? Pentru ce au venit ?"

— Ați vorbit cu arhitectul Vlad de dimineață ? o întreabă procurorul, în timp ce suie pe scara de serviciu.

— Nu.
— De ce ?
— E plecat.
— Ați venit totuși să lucrați pentru el ?
— Da !
— Cînd v-a anunțat să veniți azi la lucru ?
— Săptămîna trecută.
— În ce zi.
— Luni.

Au ajuns la capătul de sus al scării, dar bărbații nu sînt hotărîți să intre în holul etajului.

— Ce anume trebuia să faceți ?

Ana tace, neînțelegînd.

— Ce-a trebuit să faceți azi în apartamentul arhitectului Vlad ? repetă întrebarea procurorul.

— Am spălat rufele domnului Silvestru.
— Altceva ?
— N-am apucat...
— Ce trebuia să mai faceți ?
— Să curăț odăile.
— Le-ați terminat ?
— Nu încă... Am spălat...

Ana a început să se bilbîie. Sigură pe sine de obicei, simte acum că nu e crezută, mai mult, că ceva amenințător plutește în jur.

— Ați intrat în camerele ocupate de arhitectul Vlad ?

— Nu !

Nu se arată răvășită, dar îi este frică, simte ce înseamnă să tremure carnea pe tine.

— În nici o cameră ?

— V-am spus de la început... m-ați mai întrebat... am fost doar în bucătăria de la parter, iar sus — în baie și pe terasă.

— Cine v-a deschis ușa ?

— Am descuiat-o singură. Știu unde-i cheia.

Ceilalți tac brusc și Anei nu-i place tăcerea lor.

— Sînt lăsată mai mult singură cînd fac curățenie.

Tînărul o privește atent, parcă nedumerit, dar și neîncrezător. Procurorul și maiorul sînt iritați, aproape nervoși.

— De obicei, îl vedeați pe arhitectul Vlad la sfîrșitul zilei de muncă ?

— Nu totdeauna. Îmi lasă banii pe masă.

Crede necesară precizarea făcută și adaugă :

— Lunea trecută a venit mai devreme.

— Mai există o scară în afara acesteia ? întreabă maiorul.

Ușa principală e în față, există și o scară. Cu toată spaima, Ana face acest raționament.

Doar nu și-au închipuit că vila are doar scară de serviciu ? Probabil vor să audă din gura ei un lucru știut.

— Da !

În fine, bărbații au intrat în holul de sus. Discuția purtată pe scări, întîrzierea anume căutată aveau rost. Voiau să afle ceva înainte de-a fi ajuns în apartamentul lui Vlad.

Se simte mirosul încăperilor neaerisite, remarcat de dimineață de Ana.

— Domnul Vlad nu folosește aproape deloc scara de serviciu, se simte datoare Ana să explice.

Cu ochii întreabă deschis, insistent: „Ce vreți? De ce ați venit? Pentru mine?"

— Deci cînd l-ați văzut ultima dată pe arhitectul Vlad?

„De ce mă privește așa sever ofițerul?"

— Lunea trecută.

Nu s-au hotărît încă să intre în vreo cameră.

— Ce v-a comunicat atunci?

— Că va lipsi trei zile.

— Știți unde se ducea?

— La Cheia... Mai avea o rămășiță de concediu... Mi-a spus să vin ca de obicei la lucru... să găsească curat.

I se pare că nu s-a exprimat prea bine.

„Ce vreți? De ce ați venit?" întreabă într-una ochii ei măriți din cauza semiîntunericului. Fața-i este crispată, mîinile se agită sub șorț.

Îi e teamă că nu a fost înțeleasă, că nu vor să priceapă.

Și bărbații simt că au speriat-o prea tare, poate fără rost. Tînărul o privește binevoitor, maiorul e mai puțin iritat, procurorul rămîne rece, distant, dar calm, reținut.

„Ce-aș putea să le mai spun?"

— Cît lipsește doamna Corina Silvestru, domnii mă lasă să lucrez cum cred, pentru amîndoi în aceeași zi.

Ana nu știe ce trebuie să mai explice. În holul aproape lipsit de mobilier, aburii răzbat de pe terasa unde fierb rufele. Folosește aragazul lui Vlad și pentru lenjeria familiei Silvestru, îi este la neîndemînă să coboare cazanul cu rufe în bucătăria de la parter.

Tînărul privește cu insistență parchetul neacoperit.

— Ați strîns covorul astăzi?

Este prima întrebare pusă de bărbatul care probabil e mai mic în grad. Pînă atunci tăcuse.

— Da!

— L-ați și scuturat?

— Nu !
— Unde l-aţi dus ?
— Pe sîrmă, în curte.
— Pe ce scară ?
— Din spate.

Procurorul şi maiorul nu intervin, par mai interesaţi şi atenţi la întrebările tînărului decît la răspunsurile Anei. Procurorul pune o întrebare :

— Putem vedea şi intrarea principală ?

Ana deschide cea de-a doua uşă de pe peretele holului, opus zidului cu intrări în odăi.

O scară interioară bine întreţinută acoperită cu covor nou coboară din hol la parter. Nimic deosebit nu atrage atenţia bărbaţilor, nici Anei care cunoaşte amănuntele casei.

Maiorul îşi întoarce privirea spre procuror.

— Aici cercetăm mai tîrziu, hotărăşte procurorul.

Dar nu se depărtează. Priveşte în jos micul vestibul al intrării principale. O uşă din glasvand marchează graniţa dintre apartamente.

— Uşa din faţă e încuiată ?
— Cred că da, răspunde Ana. N-am încercat-o.
— Cîte chei există pentru fiecare intrare ?
— Nu ştiu exact.
— Cu aproximaţie.
— Cred că trei.
— Dumneavoastră ce cheie aţi folosit azi ?
— Pe-a doamnei Silvestru, de la uşa din spate.
— Vreţi să vedeţi dacă uşa din faţă e încuiată ? se adresează maiorul tînărului.

Ana e din nou înfricoşată, după felul cum i se adresează. Probabil o urmăresc pentru ceva. Uneori s-a gîndit cum s-ar comporta într-o anchetă sau o simplă cercetare. Are o garsonieră locuinţă personală, ceva economii şi visul de-a avea cavoul ei. Totul la un loc nu valorează mai mult decît poate dovedi că a cîştigat legal. Şi totuşi

uneori s-a întrebat dacă nu cumva va trece cuiva prin cap să i se facă controlul averii. Totdeauna și-a imaginat liniștea desăvîrșită și curajul cu care ar putea explica cum și-a obținut bunurile materiale. Acum însă nu se poartă cum și-a închipuit, niciodată n-a fost mai răvășită și înfricoșată. Mai ales că nu știe pentru ce-a trebuit să răspundă la atîtea întrebări.

Tînărul s-a întors. Ușa din față e încuiată.

— Domnul arhitect Silvestru ce intrare folosește în mod obișnuit ?

— Amîndouă.

Bărbații mai așteaptă puțin în holul aproape gol, căruia lipsa covorului îi dă un aspect de cameră fără stăpîni.

— Unde e dormitorul ? aude Ana.

Arată ușa de lîngă baie :

— Acolo !

— Spuneți că ați intrat numai în baie ? continuă s-o întrebe maiorul.

— Da !

Ana își saltă bărbia spre ușița camerei de baie.

— Baia e acolo.

Privirea ei insistentă, aproape autoritară, trece de la unul la altul. Știu ceva, ceva tăinuiesc bărbații din fața ei. Dar ce ?

Procurorul se apropie de ușa camerei de lîngă terasă.

— E tot a arhitectului Vlad ?

— Da.

— Aici ce-i ?

Procurorul arată ușa îngustă din sticlă mată, dincolo de care fierb rufele.

— Terasa. Domnul Vlad a transformat-o în bucătărie.

— Ușile celor două camere sînt încuiate ?

— Probabil. Nu le-am încercat.

— Deloc ?

— Deloc ! Dar știu unde sînt cheile.

Trage sertarul cuierului din hol, dar maiorul intervine :

— Lăsați-le acolo, deocamdată.

Se îndreaptă spre camera de zi a lui Vlad, cea de lîngă terasă. Privește clanța cu grijă, scoate o batistă și ușor, aproape cu gingășie, apasă clanța. Ușa se deschide fără zgomot.

— Poftiți !

Crede că invitația e adresată procurorului și tînărului. Dar maiorul se întoarce spre ea, după ce ceilalți au pătruns în cameră :

— Și dumneavoastră, vă rog !

Pe masă, pahare (unul aproape plin cu vin), farfurii cu resturi alimentare, platouri cu cîteva produse de patiserie.

Jos, lîngă un scaun, sticle goale de șampanie și ambalaje cu însemnele cofetăriei din centru.

Ana începe să creadă că nu pentru ea se află acolo procurorul și miliția nul. Se mai liniștește. De fapt, neliniștea ei îmbracă o altă formă, se manifestă altfel.

La început a fost gata să-i întrebe pe acești bărbați ce caută în casa care-i este încredințată.

Dar ceea ce vede pe masă o uimește. Faptul că Vlad a plecat în concediu, lăsînd dezordine în camera de lucru, o tulbură.

Ușa descuiată a impresionat-o mult mai puțin. Normal, orice om închide apartamentul cînd pleacă în concediu. Numai că Vlad avea doar două camere cu intrare separată. Iar ei îi spusese însuși arhitectul Vlad să le deschidă înainte de sosirea lui.

Lui Vlad îi plăcea curățenia și tocmai pentru asta lăsase Anei cheile camerelor. Biroul, biblioteca și șifonierul sînt totdeauna încuiate. Vlad poartă cheile cu el, Ana nu a zărit niciodată nici chiar în treacăt ce se află în sertare.

Numai că privind farfuriile și paharele de pe masă Ana se întreabă :

„Cum de a plecat domnul Vlad în concediu lăsînd vesela murdară, și asta chiar pe masa camerei de zi ? De ce n-a dus totul în bucătărie ? Poate că nu a mai avut timp să spele paharele. Și apoi știa precis că ea va trece să-i deretice încăperile, să spele tot ce-i de spălat. Dar nu era în felul domnului Vlad să plece din localitate, lăsîndu-și camera de lucru în starea asta.

Probabil avusese musafiri sîmbătă pînă noaptea tîrziu. Fiind prea obosit, se culcase fără să mai care vesela pe terasă. Duminică dormise pînă aproape de plecarea trenului și, grăbit să nu-l scape, a lăsat strîngerea și curățarea camerei de zi în grija mea."

Era însă în toate astea ceva ce nu se potrivea cu felul de a fi al lui Vlad.

— Știați că urma să primească musafiri înainte de plecare ?

— Nu !

Fără să-i mai pună altă întrebare, încordați, aproape supărați, cei trei pornesc spre dormitor.

Ușa dormitorului este deschisă cu aceeași prudență.

Aici mirosul străin și greu, care se simțea intermitent în hol, e mai puternic.

Pe patul lat, doar salteaua. Cearșafurile nu se văd nicăieri.

Ana n-a controlat, în debara, rufele lui Vlad. Probabil că acesta a dus lenjeria de pat acolo, dimineața, înaintea plecării, pentru ca ea să-i aștearnă cearșafuri curate.

Maiorul se apropie de pat.

Și încet, fără să fie poftită, fără să știe dacă trebuie să aștepte sau nu, Ana pășește și ea spre pat. Aproape nu mai știe ce fac ceilalți.

Salteaua goală o atrage halucinant, inconștient.

Pe pînza saltelei e o pată ciudată.

Ana privește fără să înțeleagă, fără să vrea să priceapă.

Ceilalți trei exclamă ceva. Curios, nu sînt mai supărați decît înainte, parcă s-ar fi așteptat la așa ceva.

— Să-l chemăm și pe arhitectul Silvestru.

Nu știe cine a vorbit.

— Și echipa, mai aude Ana.

În sfîrșit, femeia înțelege că a văzut bine ce-a văzut și deci trebuie să creadă.

Pe salteaua lui Vlad este o pată de sînge.

CAPITOLUL CINCI

Cerul și-a schimbat albastrul cu un gri întunecat. Marea repede dinți albi și lacomi de spumă spre țărm. Nisipul umed care mai păstrează o frîntură de soare potolește magic freamătul undelor. De îndată ce apele-l ating, le transformă în șuvițe subțiri, care se culcă cuminți pe marginea plajei. Firele de apă fug pe nevăzute înapoi, în nemărginirea mării.

Digul întîmpină mai aspru valurile, prefăcîndu-le în stropi care zboară sus, ca niște cioburi zornăitoare. Lovite, apele se frîng strigînd, încercînd să înece cu ultimele forțe zidul dur. Dar pietrele uriașe le rostogolesc, învinse, în adîncul undelor reci.

Bărcile amorțesc pe nisip.

Oaspeții stațiunii se plimbă pe faleză, privind marea. O bună parte s-au îngrămădit pe dig respirînd suflarea sărată, ferindu-se însă de atingerea brutală a apelor dezlănțuite.

Radu pășește de-a lungul falezei gînditor, totuși conștient de prezența mării, urmărit de frămîntarea ei tenace.

Nu are prea mult de mers pînă la vila din apropierea ghiolului.

Trăiește sentimente contradictorii. E ușor încordat și agitat înainte de-a fi început lupta propriu-zisă. Un sentiment tulbure, apăsător, îl urmărește continuu. Simte presiunea evenimentului macabru cu etape ce trebuie elucidate. Somnul i-a devenit neodihnitor, presărat cu vise terifiante, coșmaruri.

Totodată e stăpînit de o vioiciune nouă, dezmorțită din adîncuri, care-l ține într-o stare de luciditate extremă și-i gonește nu doar pînă la vila arhitecților, ci mai departe, acolo unde are să clarifice evenimentul care a pus stăpînire pe întreaga lui ființă. În stare de veghe și în somn, este mînat la fel spre dezlegarea cazului.

Această primă anchetă l-a smuls din monotonia studierii unor dosare de arhivă. Munca aceea îi pare acum pașnică, interesantă și plăcută.

Mîmase de minune calmul, apăruse netulburat, lipsit de emoții chiar, indiferent.

Însă tot ce maschează în fața celorlalți se deșteaptă, amplificîndu-se cînd este singur. Răzbunîndu-se că a fost gîtuită, emoția crește, îl urmărește, transformîndu-se într-o obsesie tenace, aproape imposibil de alungat de îndată ce rămîne cu el însuși.

Echilibrul său aparent, răbdarea de care dă dovadă, disciplina pe care și-o impune, satisfac pe superiorii săi.

Dar Radu este permanent urmărit de trupul inert al arhitectului Ștefan Vlad, întins pe mîlul de la marginea ghiolului.

Își pune tot felul de întrebări, unele neimportante.

Figura gravă, fără urme de griji, a lui Manu Valeriu oare era reală ? Neîndoielnic, băiatul fusese probabil mai răscolit decît se manifestase. Lui Radu i se păruse șocat, dar stăpînindu-se bine, fără excesele logoreice ale unora cînd descoperă o infracțiune.

După găsirea omului neînsuflețit, o tehniciană din localitate a fost prima persoană care, la chemarea biologului Manu, s-a precipitat spre lac.

Tehniciana, cea dintîi, recunoscuse tulburată figura arhitectului Ștefan Vlad.

Ochii lui Radu fixează valurile mării. În drum spre vila în care locuiseră cei doi colegi se simte cînd foarte bine, cînd apăsat de responsabilitatea anchetei, frămîntat și neliniștit.

Azi trebuia să vorbească încă o dată doar el cu Silvestru, colocatarul și prietenul lui Vlad.

Fuseseră cu adevărat amici cei doi arhitecți ? După faptele culese se putea spune și *da* și *nu*. Prietenia lor părea relativă.

Radu ține la ceea ce află despre un om nu din dosare și din spusele altora, ci discutînd personal cu cel în cauză. Intonația, ochii, mîinile cuiva îi spun foarte mult. O frază oarecare, o concepție, o remarcă, sau o preocupare îi relevă mai multe decît o lungă referință.

Indiciile indubitabilei tentative de crimă l-au impresionat mai mult decît se așteptase. Arhitectul Ștefan Vlad fusese lovit cu un obiect dur în ceafă. Obiectul nu fusese încă descoperit.

Singurele amprente descoperite în dormitorul arhitectului Ștefan Vlad erau ale lui.

Pe paharele de vin din camera de zi a lui Vlad se descifraseră amprentele soților Tomescu, ale arhitectului Silvestru și ale victimei.

Mai descoperiseră, prin metode speciale, fire albe, albastre și bej din țesături diferite, pe salteaua victimei.

Ceva din plăcerea vînătorului, din emoția adîncă a pescarului, din cutezanța alpinistului pe marginea abisului îl încearcă pe Radu Rusescu în drum spre vilă.

Marea se agită, se frămîntă, năpustindu-și valurile albe spre maluri.

O clipă, Radu privește siluetele bărcilor, încercînd să nu se gîndească la nimic, admirînd peisajul din fața sa. Este porția de calmant pe care și-o administrează înainte de discuția personală cu arhitectul Silvestru.

Născute pentru apă, trăind cu adevărat doar pe coamele valurilor, bărcile de pe țărm privesc nemișcate, cu regret, spre mare.

Dar grijile nu-l lasă să admire.

În locuința lui Silvestru nu a intrat încă. Și în identificarea unei case Radu pune preț pe informația directă.

Ana Suciu a remarcat ieri, în cele din urmă, că din apartamentul victimei lipsea servieta.

Echipa a stabilit apoi dispariția actelor victimei.

La sugestia arhitectului Silvestru — chemat ulterior — s-au căutat diploma și lucrarea de doctorat ale arhitectului Ștefan Vlad. Printre hîrtiile din biroul victimei nu s-au găsit, și nici în altă parte a locuinței.

Aseară s-a luat legătura telefonică cu sora lui Vlad, care trăia în casa natală. Deși traumatizată, femeia fusese întrebată de actele fratelui său. Nu știa unde sînt și nici nu și le putea închipui în altă parte decît în apartamentul lui Vlad.

Pe plaja pustie se rotește vîntul, întinzîndu-se lacom pe întreaga fișie de nisip. Femei cu șaluri pe umeri se plimbă pe faleză.

Radu încearcă din nou să-și alunge încordarea.

Un bărbat înaintează în mare înotînd, sfidînd valurile înalte, copleșitoare. Băieții de la Salvamar fug de-a lungul țărmului fluierînd, îndreptînd brațele agitate, poruncitoare, spre cel care se avîntă în larg.

* * *

Arhitectul Silvestru privește trandafirii încă înfloriți din grădina sa.

Se gîndește că, lucrînd în aer liber, poate să-și recapete o parte din liniștea zdruncinată.

Noaptea trecută a vorbit cu Corina la telefon și a rugat-o să se întoarcă de pe Valea Prahovei.

Singurătatea îl privează de orice suport moral, tăcerea casei i-a devenit insuportabilă.

Ceea ce s-a întîmplat este atît de neobișnuit, neașteptat și grav, încît Silvestru nu poate accepta adevărul. Nu s-a adaptat gîndului că evenimentul s-a petrecut cu adevărat.

Vrea să-și îmbrace hainele de lucru, să iasă în grădină, dar un sentiment neclar îl reține.

Cînd soneria destramă tăcerea nu tresare, deși sunetul iritant a survenit brusc.

Este în același timp dornic de vorbă, deși-i circumspect.

Spre intrarea principală oglinda din vestibul îi reflectă chipul : trăsături regulate, aproape frumoase, cuprinse de gravitate și hotărîre. Buze senzuale, strînse a nemulțumire, ochi căprui cam banali, trăsături armonioase.

Deschide ușa încercînd să pară natural. Afară, un chip care-l liniștește întrucîtva.

— Poftiți ! spune simplu arhitectul Silvestru.

Pe noul-venit l-a cunoscut încă de ieri. Totuși în salonul-sufragerie are loc o pauză din care nu lipsește stînjeneala. Le vine în ajutor încetineala cu care musafirul se mișcă printre mobilele odăii supraîncărcate.

Pașii — epilog ai conversației ce urmează, tăcerea însăși — îi familiarizează cu ideea că se află în aceeași odaie pentru a discuta despre crimă, sau tentativă de crimă, în orice caz ceva foarte neplăcut.

Silvestru se aștepta ca Radu să fie un tip rece, grav și, cel puțin aparent, foarte sigur pe el. Arhitectul nu pretinde că știe să analizeze fizionomiile, cu atît mai puțin caracterele. Face însă pentru sine constatarea că tînărul are o față cu trăsături fine, bărbie ovală, doi ochi albaștri mari, deosebit de expresivi și vii care-i dau aerul unui tînăr actor în vacanță.

— L-ați cunoscut în timpul facultății pe Ștefan Vlad...

Introducerea îl încurajează pe Silvestru. Radu Rusescu nu s-a prefăcut că știe mai puțin decît cunoaște de fapt.

— Am fost colegi de an.

Se întreabă ce-ar mai putea adăuga și amintindu-și un amănunt spune :

— Vlad era de fapt cu doi ani mai mare decît majoritatea colegilor.

Încă i se pare a trăi un vis urît. Cine îl poate ajuta mai bine decît ofițerul de miliție care stă alături, într-un fotoliu ?

Totuși nu-și poate alunga crisparea. Vrea să stea de vorbă, să înțeleagă, să se dumirească.

Este o fire discretă, izolată, totuși neobișnuit de sinceră.

Pentru a vorbi mult face eforturi care deseori îl indispun. Gîndul că miliția nul, deși simpatic, dorește să-l prindă cu ceva, tinde să-l înhibe. Știe că pînă la adevăr trebuie să treacă prin purgatoriul tuturor suspiciunilor, al tuturor întrebărilor. Pentru firea sa, indiscreția căreia trebuia să i se supună echivalează cu un supliciu. Certitudinea că și atunci cînd nu va fi urmărit fățiș, totuși va fi supus acestui procedeu, cu discreție, din culise, îi mărește neliniștea.

Conștient de faptul că pentru a scăpa de toate, pentru a se dumiri el însuși pe deplin, simți nevoia de a vorbi cu locotenentul Rusescu, omul legii.

— De ce v-ați împrietenit ?

Silvestru nu știe ce să creadă. Dacă întrebarea este tactică, îl depășește. Probabil locotenentul așteaptă ca el să vorbească mult. Cînd te întinzi la vorbă nu-ți controlezi fiecare cuvînt, scapi și ce nu trebuie, sau ce nu vrei să spui. Intenția lui sinceră este să vorbească, numai că nu știe exact cu ce să înceapă.

— Erați prieteni buni ? îi vine Radu în ajutor.

— În timpul studenției, foarte buni !

Locotenentul tace. Arhitectului i se pare că nici nu așteaptă deocamdată o relatare amănunțită asupra relațiilor din ultima vreme dintre el și Vlad. Totuși felul în care a formulat ultimul răspuns cere explicații.

— Ștefan se schimbase între timp, adaugă Silvestru. Poate că nici noi nu mai eram aceiași. Vorbesc de mine și de doctorul Tomescu.

Silvestru știe să fie și volubil, apropiat, deschis, dar numai într-un cerc restrîns de prieteni. În general, cu toată firea sa interiorizată — sau tocmai de aceea — nu complică lucrurile, nu despică firul în patru. Prea multele reflexii îl obosesc, ca însăși indiscreția.

— Doctorul Victor Tomescu e soțul verișoarei mele primare. Am uitat să vă spun.

— Cînd l-ați cunoscut pe doctorul Tomescu ?

— Am fost colegi de liceu. Victor este singurul prieten pe care l-am avut în adolecență.

— Și acum ?

— Ne înțelegem foarte bine. Ne-am mai schimbat unii...

— Cum v-ați schimbat ?

— Victor, mai mult fizic. S-a cam împlinit și asta-l dezavantajează. Pare cu cîțiva ani mai bătrîn decît în realitate. Firea și-a schimbat-o mai puțin.

Ajuns aici, arhitectul Silvestru se oprește. Se întreabă dacă n-a spus banalități.

Pe figura locotenentului se citește oarecare interes.

Dar Silvestru constată că celălalt nu stă la pîndă cum s-a temut, sau poate nu-și trădează curiozitatea de care el se ferește. Radu Rusescu pare mai mult un oaspete care stă relaxat de vorbă cu el în camera de primire.

„Să aduc o cafea, sau poate ceva de băut ?" se întreabă arhitectul Silvestru în sine.

Nu știe dacă se cuvine sau nu, dar el însuși fiind foarte obosit dorește un stimulent.

— Beți o cafea ?

— Da ! soseşte răspunsul fără ezitare.

— O prepar aici, la fierbător.

Începe să i se pară totul dacă nu mai simplificat, mult mai uşor de suportat.

— De fapt, Victor a fost cel care ne-a apropiat.

— Da ?

Locotenentul îl priveşte cu interes.

— Fără Victor nu l-aş fi cunoscut bine pe Vlad nici vremelnic, deşi am fost colegi de facultate.

Celălalt ascultă, aşteptînd.

— E aşa cum vă spun !

Silvestru pleacă în bucătărie după apă şi ibric. Se simte surescitat, parcă ar fi băut o băutură alcoolică tare. La urma urmelor, omul care a venit pe capul lui n-are decît să nu-l înţeleagă. Doreşte să se mărturisească, trebuie negreşit. Recunoaşte, înţelege brusc ceva ce pînă atunci a intuit doar. Pentru a fi înţeles trebuie să spună lucruri semnificative.

Se întoarce precipitat în sufrageria-salon-dormitor, cu aceeaşi senzaţie de om uşor ameţit, poate de aceea mai logoreic decît obişnuit.

Întors o clipă cu spatele la anchetator, pentru a pune fierbătorul în priză, capătă mai mult curaj.

— În anul întîi, toamna, mă simţeam stingher la facultate printre noii colegi...

Ridică umerii şi capul şi aşezîndu-se în faţa unui birou continuă relatarea fixînd lampa cu picior aşezată pe un colţ al mobilei :

— Nu-i cunoşteam, eram prea mulţi şi atmosfera familiară cu care fusesem deprins în liceu lipsea.

S-a hotărît să-l privească în ochi pe locotenent, pentru a se controla.

— Înţeleg, spune Radu.

— Prea ne străduim să părem maturi.

— Şi la noi în an a fost la fel... la început !

Lui Silvestru i se pare că e ascultat cu mai multă atenţie decît oricînd, deşi ceea ce povesteşte este depărtat de evenimentul tragic, petrecut de curînd.

— Alergam la Victor îndată ce aveam timp liber. Deşi foarte studios, Victor nu-şi utiliza duminica pentru învăţătură. De la el am învăţat să mă odihnesc duminica.

— Şi reuşiţi ?

— Mă străduiesc.

Remarcă că, pînă acum, convorbirea are ceva intim.

— Victor m-a dus la cîteva spectacole încă din prima toamnă a studenţiei.

Se opreşte încercat din nou de gîndul că spune ceva de prisos, banal.

— Vă ascult ! îl îndeamnă Rusescu.

— Într-o duminică dimineaţa, la un matineu, l-am găsit în sală pe Victor Tomescu, stînd de vorbă cu Ştefan Vlad, care ocupa scaunul din stînga.

— Nu-l cunoşteaţi încă pe Vlad ?

— Doar din vedere. Ştiam că sîntem colegi de an.

Se opreşte iar, întrebîndu-se ce anume trebuie exprimat din conglomeratul stărilor prin care trecuse.

Ce putea să-l intereseze în mód deosebit pe omul legii ? Ce legătură avea cu drama lui Vlad ? Erau multe lucruri de prisos în tot ce simţise el, dar poate tocmai acest surplus conţinea adevărul.

Oricum, nu-i putea explica exact ofiţerului simţămîntul neplăcut pe care-l încercase în dimineaţa aceea de duminică. Întîrziase puţin. Victor Tomescu se instalase deja pe unul din cele două locuri ale lor, rîndul doi la balcon. Vlad se nimerise alături. Silvestru n-a cerut niciodată amănuntele asupra felului în care făcuseră cunoştinţă singuri, ce anume îşi spuseseră prima oară. Faptul se petrecuse aievea. La apariţia lui, Vlad şi Victor vorbeau cu însufleţire, lăsînd impresia că se înţeleg foarte bine. Îl izbise acest lucru mai mult decît faptul că deşi făceau parte din acelaşi an universitar, el, personal, şi Vlad

Ștefan nu-și vorbiseră încă niciodată. Doar după cîteva minute de apropiere întîmplătoare, Victor purta cu colegul pe care îl cunoștea numai din vedere o discuție aprinsă. Datorită lui Tomescu a dat pentru prima oară mîna cu colegul său de an, aflîndu-i numele. Pînă atunci nici nu știuse cum îl cheamă pe Ștefan Vlad.

— Această cunoștință, se hotărăște Silvestru să continue cu voce tare, nu a rămas fără urmări. Sîntem și acum toți trei prieteni. Oarecum...

Nu vrea să recunoască faptul că inițial Vlad nu i-a plăcut. Era prea ironic, aproape cinic, și firea lui Silvestru mai puțin spontană, neexteriorizată, a suportat anevoie umorul ascuțit, uneori jignitor al lui Vlad.

Nu uită ochii lui Vlad din dimineața cînd s-au cunoscut. În timp ce-și strîngeau mîna, pupilele negre sticloase îl fixau. Ironia nedisimulată strălucea în irisul colegului său, atenționîndu-l asupra faptului că se cunoscuseră prin intermediul unui student de la o altă facultate.

— Vă întîlniți deseori ?

Locotenentul Rusescu a pus întrebarea ca să-l învioreze.

— Duminica... nu întotdeauna... dar destul de des în primul an !

Dăduse curs dorinței lui Tomescu de a-l mai revedea pe Ștefan Vlad, deși felul de-a fi al colegului său de an îl iritase.

Lui Victor Tomescu fiecare din cei doi îi era apropiat în alt fel. Fiecare însemnase un alt fel de legătură, de prietenie.

Mai apropiat rămăsese poate tot el, Silvestru, prietenul anilor de liceu, amicul adolescenței care nu se poate uita. Victor îi mărturisea mai departe bucuriile și frămîntările, neliniștea și necazurile.

Cu Vlad, Victor purta discuții pe teme filosofice și artistice.

Ion Silvestru a înțeles singur că Victor Tomescu, amicul său, nu i-ar fi mărturisit lui Ștefan Vlad că n-are destui bani pentru masa de seară, că un împrumut de cîțiva lei i-ar fi de mare folos. În schimb, se lansau în conversații psihologice, artistice și filosofice care pe el îl țineau la distanță.

Totuși, ca să nu pară ridicol, încercase să se apropie de Vlad, la facultate.

Fără să fie un psiholog prea fin, remarcase că, intuitiv, ager și capabil, Vlad devenea veninos cînd ceva nu-i era pe plac, sau se socotea neînțeles. Un asistent care-i dăduse notă medie fusese ridiculizat aproape pătimaș de Vlad. Îi imitase — între patru ochi — cu ironie și autenticitate gesturile, expresiile și ticurile. Reușise să redea uimitor de bine mișcările, fizionomia și timbrul vocii asistentului.

Pentru Silvestru, prezența lui Vlad, felul său de-a fi, însemnase efortul de-a se obișnui cu el. De obicei, colegul său îl obosea. Îl suportase să nu pară ridicol în ochii lui Victor Tomescu. Nu dorise să pară potrivnic noului amic al lui Victor.

Cu timpul, începuse să aibă nevoie de Vlad. Constatase că dincolo de ironie, Vlad se lega sincer de cineva și era un prieten constant. Și cu toată firea sa complexată. Silvestru simțise și el uneori nevoia unei înțelegeri colegiale. Vlad, datorită împrejurărilor, devenise mai apropiat decît alții. Treptat, îl acceptase din ce în ce mai mult. Dar niciodată nu-l simțise gata de orice sacrificiu prietenesc, ca pe Victor Tomescu.

— De obicei mergeam la vernisaje și la spectacole toți trei, încearcă arhitectul Silvestru să-i explice ofițerului relațiile dintre el și ceilalți doi.

— Cine stabilea programul ?

— Victor.

— Și Ștefan Vlad ?

— Victor făcea parte dintre puținii care încercau să impună ceva lui Vlad. Față de Victor Tomescu, Vlad era foarte rar ironic. Îl accepta cu un fel de respect.

— Dumneavoastră l-ați simpatizat pe Vlad încă de la început. Parcă așa m-ați făcut să cred ?

— Nu chiar. Inițial, Ștefan nu prea mi-a plăcut. Nu era genul meu.

— Totuși ați afirmat că în timpul studenției erați prieteni.

— La început i-am acceptat compania ca să nu-l supăr pe Victor.

— Țineți mult la Victor Tomescu ?

— Da.

— Și azi ?

— Mai mult.

— V-a devenit rudă.

— Uneori asta înrăutățește relațiile.

— De obicei, rudenia rămîne mai presus.

— Nu totdeauna. Am rămas prieteni pentru că Victor Tomescu este același.

— Adică ?

— Nu are inconstanțe, ciudățenii în comportament...

— Să presupun că arhitectul Vlad avea ?

— Din totdeauna. La început, în timpul studenției, mă făcuse totuși să cred că cel mai puțin fidel felului lui de-a fi eram eu.

— Cum așa ?

— Fiind egoist, era totdeauna pretențios. Cerea mult de la cei apropiați. Această trăsătură s-a accentuat cu anii. Vlad a devenit din ce în ce mai egocentrist.

— Ați fost totuși prieteni...

— Apropierea din timpul studenției m-a forțat să-i cunosc și calitățile : era abil, ager, avea fantezie...

Tace, dar îi cere sprijin lui Rusescu, dorește să-i vină în ajutor privind lămurirea psihologiei lui Vlad.

— Încă și acum mi se pare uneori că în timpul facultății cel indiferent eram eu.

— De ce faceți această afirmație ?

— S-a considerat destul de repede amic. Eu am avut rezerve în privința sentimentelor sale și chiar în ce mă privește.

— Interesant.

— Totuși, cu trecerea anilor, m-am deprins să-l consider pe Vlad prieten.

— Și-n ultimul timp ?

— Mai puțin.

— Deși locuiți în aceeași vilă...

— Asta nu ne-a apropiat mai mult ca înainte.

— Poate, dimpotrivă, v-a depărtat.

— N-aș putea spune.

Locotenentul Radu nu-l mai întreabă nimic pe Silvestru. Îl lasă să se reculeagă, să-și clarifice și să-și definească exact ceea ce simte.

Tăcerea se prelungește. Locotenentul se simte dator să intervină :

— V-ați restrîns mult spațiul după sosirea arhitectului Ștefan Vlad în vilă.

— Da. Totuși nu m-am plîns de asta.

„Oare nici în sinea mea n-am fost supărat pentru că Vlad mi-a luat două camere ? Știam că în curînd aveam să mă mut în casa mea. Pînă atunci mi-ar fi plăcut să locuiesc lejer ca la început, cînd Vlad nu apăruse încă pe șantierul de pe litoral. Cu toate astea, i-am oferit odăile de sus cu prietenie."

Locotenentul nu-l zorește, dar el se simte dator să adauge :

— A existat o anumită conjunctură. Indirect și această locuință comună a influențat într-un anume fel relațiile noastre. Nu pretind că le-a înrăutățit. Le-a schimbat, le-a dat o formă nouă.

De data asta îl simte pe locotenent încordat, atent, interesat în mod deosebit. Asta îl dispune întrucîtva.

„Așteaptă să cunoască fisurile dintre mine și Ștefan", își spune Silvestru, iritat.

— Schimbarea a survenit, de fapt, la terminarea studiilor. Imediat după absolvire ne puteam numi încă buni amici.

— Ați lucrat de la început împreună ?

— Nu !

Îl doare că trebuie să spună, dar presupune că ofițerul știe deja.

— Vlad a plecat în Transilvania imediat după absolvire. A lucrat mai bine de cinci ani acolo. Pe urmă, la Iași.

— Iar dumneavoastră sînteți pe șantierul de pe litoral de zece ani.

— Aproape.

„Din cînd în cînd, locotenentul arată deschis ce știe", își spune Silvestru.

Îi este greu să lămurească pentru sine însuși unde a început conflictul aproape mut dintre el și Ștefan. Oare animozitatea ivită la un moment dat s-ar fi putut evita din timp ? Cu mai puțină mîndrie personală ar fi putut stinge încordarea născută între ei la un moment dat ? Răceala, neînțelegerea nu bătuse la ochi. Totuși cîțiva colegi de serviciu simțiseră, intuiseră...

— Erați, după cîte am aflat, unul dintre cei mai buni studenți din an.

Vocea ofițerului este entuziastă.

— Asta nu spune mult !

Radu Rusescu nu-l contrazice. Dimpotrivă.

— Poate ! confirmă locotenentul pe gînduri, și Silvestru are impresia că ofițerul își analizează propria-i existență.

— Se spune că premianții nu știu să se descurce în viață.

În glasul arhitectului nu vibrează ironia, ci amărăciunea nedisimulată.

— Mă întreb dacă în afara celor doi copii am mai realizat cu adevărat ceva mare în viața mea, continuă Silvestru.

Aparent, nu are de ce să fie nemulțumit. De doi ani conduce șantierul din localitate.

„Cred că reapropierea de Ștefan Vlad l-a făcut să aibă complexe", gîndește Radu. Aflase despre acesta că, inadaptabil și tenace pînă la încăpățînare în susținerea propriilor sale idei, avusese fantezie creatoare. Silvestru lucra foarte bine datorită puterii de concentrare, stăpînirii, discreției, și mai ales pentru că nu se pierdea în lucruri mărunte. Fără să fi avut echilibrul și puterea de muncă a lui Silvestru, Ștefan Vlad fusese înzestrat cu mai mult talent și spirit creator. Mutat de șase luni pe litoral, era subalternul imediat al lui Silvestru și în pofida prieteniei de odinioară, între ei se iscaseră cîteva neînțelegeri. După unii, tocmai vechea lor amiciție fusese cauza dezacordului ivit. Oricum, la un moment dat dăduseră la iveală un fel diferit de a privi lucrurile.

— Ați fost de părere să locuiască în aceeași vilă cu dumneavoastră ?

Radu revine la problema locuinței.

— Da.

Și după o mică pauză :

— Oricum, cineva în afară de noi trebuia să mai locuiască aici.

— Ani de zile ați locuit singur... cu familia.

— Așteptînd să cedăm altcuiva etajul, sau o parte din el.

— Și s-a ivit Ștefan Vlad !

— Noi oricum ne mutăm în curînd. Știam asta la sosirea lui Vlad.

— Bănuiesc că într-o locuință proprietate personală.

— Exact.

Silvestru se gîndește la altceva, nu la noua sa casă. Îl privește pe ofițer și încordarea îi provoacă o grimasă de care nu este conștient.

— Ciudat este altceva, se hotărăște să vorbească.

— Ce anume ?

— Că Ștefan a acceptat să locuiască aici... fie și provizoriu.

— De ce vă miraţi ?

— Avea prea multă personalitate. Pe astfel de oameni apropierea cunoscuților îi stînjenește.

— Sau, dimpotrivă, se consideră atît de independenți, încît aproape nimic nu le știrbește libertatea acțiunilor.

— Cred că ați definit aproape exact psihologia lui Vlad !

Silvestru îl privește pe Radu cu uimire dezlănțuită nefiresc față de obișnuita sa rezervă. O bună parte din reținere i s-a topit de altfel treptat pe parcursul discuției cu ofițerul. Începe să semene cu cel care a petrecut într-o cîrciumă alături de presupușii săi prieteni, cu cîteva zile în urmă.

— Nu-l cunosc doar de cînd locuiesc în aceeași clădire...

— Ce l-ar fi împiedicat să-și aleagă vila asta ?

— Lipsa confortului.

— Se instalase mai mult decît bine. În detrimentul familiei dumneavoastră...

— Cu toate astea, în sezonul rece ar fi locuit mult mai comod într-un bloc nou.

— Într-un spațiu mai mic. Și poate împărțind bucătăria și baia cu altcineva.

— Da. Însă Ștefan a sosit aici primăvara, cînd focul cu lemne nu este o problemă.

— Poate că era atît de deprins cu asta, încît nu i se părea incomod. Vă stînjenea prezența lui ?

— Nu.

Vocea arhitectului este convingătoare, fără să ascundă o anumită îndoială.

— Aveam impresia că noi îl incomodam. Familia mea...

Locotenentul fixează un colț al covorului. De fapt, privește în jos concentrîndu-se, încercînd să-l intuiască pe Ștefan Vlad, să se transpună în psihologia victimei.

— Oamenii uită deseori ce datorează celorlalți, preocupați să trăiască cît mai comod. Cu alte cuvinte, înțeleg că Ștefan Vlad era destul de egoist...

— Poate că ascundea mai puțin decît alții această trăsătură.

— Era sociabil ?

— Aici doream să ajung.

Silvestru are ceva din ținuta școlarului silitor care se străduiește să reproducă lecția cît mai bine.

— Odinioară, dintre toți trei, eu eram cel mai puțin sociabil. Revederea lui Vlad după cîțiva ani m-a făcut să constat că între timp devenise mult mai retras. Mai singuratic...

— Se izola ?

— N-aș spune asta. Avea perioade în care se închidea în el. Vorbea puțin și nu-i plăcea să fie deranjat.

— Nu v-ați dat seama de ce ?

— Cred că da. Studia mult. mai mult decît noi.

Chipul lui Silvestru este plin de bună credință. Vede privirea oarecum ironică a locotenentului Rusescu și urmează :

— A fost nu numai exigent, dar și migălos și totodată poate prea frămîntat cînd cu teza de doctorat.

E greu de spus dacă Radu Rusescu s-a lăsat convins sau doar se străduie să înțeleagă.

— A fost singurul din an care-a ajuns în acest stadiu. Calificative maxime la toate examenele pentru doctorat, o teză considerată „operă de artă", cu referat elogios din partea profesorului.

— Și-a susținut teza ?

— Urma s-o facă peste o lună.

— Deci cînd a venit aici trecuse partea cea mai grea a muncii pentru doctorat.

— De finisarea lucrării s-a ocupat și aici. Și după părerea mea a fost cea mai dificilă perioadă.

— Se pare că l-ați înțeles bine pe colegul dumneavoastră.

— Încerc să fiu obiectiv.

Rusescu dorește evident să mai spună ceva, dar în cele din urmă se răzgîndește.

— Cînd nu studia, în rarele momente de răgaz pe care și le permitea, încerca să se alăture prietenilor, redevenind sociabil.

— Ce prieteni avea ?

— Victor Tomescu, soția doctorului, și să zicem familia mea.

— Altcineva ?

— Se spune că secretara mea.

— Se spune ?

— Era o legătură foarte discretă... Pot afirma asta cu convingere.

— Totuși văd că știați de existența acesteia.

— Întrucîtva.

— De unde ?

Silvestru tace, dar nu din discreție. Se gîndește. Și cum bănuiește că arhitectul e sincer, Radu Rusescu îl ajută :

— I-ați văzut vreodată împreună ?

— Da. Deși, în public, Ștefan nu ieșea aproape deloc cu Luci Simion... O singură dată, într-o duminică, a venit însoțit de ea pe plajă... Noi... vreau să spun familia mea eram deja împreună cu Victor Tomescu și soția lui, Sorina, pe plajă... De cîteva ori... mai mult i-am bănuit prezența sus, în apartamentul lui Vlad...

Silvestru cade din nou pe gînduri, preocupat să-și amintească foarte bine totul.

— Mai era cineva care obișnuia să vină la Ștefan, continuă după cîteva secunde, fericit că nu mai este nevoit să vorbească de Luci.

— Da ?

— Un fin de-al său. L-am condus la gară sîmbătă seara. Și Ana, femeia care ne face curățenie.

— Ați serbat ceva sîmbătă ?

— Da !

„Cît de tîrziu se interesează ? ! își spune Silvestru. Și de unde știe că de fapt sărbătoream un eveniment ?"

— Ar fi exagerat să spunem că serbam. Ne aminteam de trecut.

— Din cîte am înțeles, nu prea obișnuiați s-o faceți în ultimul timp.

— Pînă acum vreo zece zile, Vlad, Victor și cu mine simțeam că nu mai sîntem prietenii de odinioară.

Radu nu întreabă nimic, dar privirea-i spune : „De ce ?"

— Tinerețea dispăruse din noi, murmură Silvestru.

— Și cum ați aranjat o seară ca aceea de sîmbătă ?

— Tot datorită lui Vlad.

— Interesant !

— În urmă cu două săptămîni, într-o duminică, era să se înece...

Radu nu-și ascunde mirarea.

— Erați acolo ?

— Nu. Doctorul Tomescu a fost de față. L-a salvat Panait, finul său de care v-am spus.

— Ați comentat întîmplarea cu Ștefan Vlad ?

— În treacăt. Fiind prea dramatică, am evitat.

— Totuși, Vlad era dispus să vorbească despre accident ?

— Nu. Amănuntele mi le-a povestit Tomescu. Dar de la acel incident, Ștefan a început să fie mai apropiat de oameni, mai comunicativ...

— Din păcate, doar pentru două săptămîni.

— Dacă n-ar fi vorba decît de paisprezece zile, aș putea afirma că devenise mai simpatic decît cel din anii studenției.

— Cum se manifesta această schimbare în bine ?

— Devenise amabil, mai modest, mai sociabil...

Silvestru se opri, convins că mai are de precizat :

— Devenise chiar capabil să-l înțeleagă și pe altul.

— Unde-i cel care spuneați că l-a salvat ?

— A plecat.

— Unde ?

— Acasă. La București.

— N-ați fost de față în duminica cînd l-a salvat de la înec ?

— Nu.

— Sînteți sigur că omul acela, Panait, a vrut să-l salveze ?

Silvestru e șocat. Ce vrea să insinueze ofițerul ?

— Cred că da.

— De ce ?

— Tomescu nu l-a suferit niciodată pe Panait. Și tocmai el mi-a relatat întîmplarea.

— Ce v-a povestit ?

— Panait stătea pe dig. Tomescu se afla și el acolo, pe o piatră. Erau valuri. La un moment dat Panait a țipat arătînd spre mare. Ștefan dispăruse.

— Stranie întîmplare.

— Apoi Vlad a apărut deasupra apei și parcă a reușit să strige ceva. Dar un val l-a acoperit din nou.

Silvestru se oprește, întrebîndu-se dacă relatează exact niște fapte la care nu a participat.

— Așa am înțeles, urmează după o scurtă ezitare. Victor Tomescu mi-a spus că Panait s-a aruncat în valuri fără nici o reținere.

— Altcineva nu a mai intervenit ?

— Ba da, dar băiatul, deşi epuizat, îl adusese deja pe Ştefan Vlad în apropierea malului.

— Curios şi straniu, repetă Radu.

Un timp Radu nu mai spuse nimic, reflectînd la ciudatul preludiu.

— Cum a decurs întrunirea de sîmbătă ? întrebă.

Nu se arătase prea interesat de seara în care a fost atacat Ştefan Vlad. Lui Silvestru i se pare că locotenentul a ajuns în cele din urmă cu întrebările la seara aceea din necesitate profesională, fără prea multe convingeri personale.

— Mai întîi am fost la „Vraja Mării".

— De ce tocmai acolo ?

— E localul unde ne-am jurat prietenie pe viaţă în prima noastră vacanţă studenţească.

Silvestru se opreşte.

„Am aflat de la verişoara mea Sorina că la «Vraja mării», în urmă cu şaisprezece ani, Victor se hotărîse să se căsătorească cu ea."

— Am serbat un fel de reîmpăcare şi totodată am făcut bilanţul realizărilor noastre, urmează Silvestru.

— Au fost aceleaşi persoane ca odinoară ?

— Lipsea tocmai Sorina.

— Tocmai ?

— Acum şaisprezece ani era fiinţa în jurul căreia ne învîrteam toţi. Dar sîmbăta trecută nu a venit cu noi.

— Ştiţi de ce ?

— Bănuiesc că a socotit mai nimerit să lipsească.

— Era totuşi soţia unuia şi vara primară a altuia.

— Adunarea de sîmbătă a îmbrăcat alt aspect faţă de situaţia de odinioară. Sorina a vrut să ne lase să ne desfăşurăm ca între bărbaţi. A intuit de altfel foarte bine.

— Deci acelaşi grup ca acum şaisprezece ani, mai puţin ea ?

— Spre sfîrşitul petrecerii a apărut şi Panait.

— Era invitat ?

— Da. Pleca din localitate în aceeași seară. Iar Vlad, după accidentul cu înecul, îi era îndatorat și ținea la el.

— Cu ce se ocupă Panait ?

— Tehnician. Mi se pare că a urmat doi-trei ani Politehnica.

— Deci credeți că doamna Tomescu s-a temut să nu vă stînjenească întîlnirea... Panait, care n-a participat la seara de acum șaisprezece ani, s-a adaptat ușor reuniunii speciale de sîmbătă ?

— A stat foarte puțin. Vlad îl invitase doar ca să-și ia rămas bun de la el. Evident, băiatul s-a simțit cam stingherit.

— Spuneați că Panait a plecat în aceeași seară ?

— Da. Eu și Vlad l-am condus la gară. Sosirea sa la „Vraja mării" a însemnat totuși sfîrșitul primei părți a petrecerii.

— Știți cumva ce oră era cînd v-ați ridicat de la masă ?

— Exact zece seara. La zece jumătate pleca trenul pentru care Panait avea bilet.

— De Panait nu v-ați despărțit la restaurant ?

— Nu. Eu și Ștefan l-am însoțit pe peron.

— Care peron ?

— Eforie Sud. Tomescu și-a luat rămas bun de la Panait în apropierea gării, întrucît dorea să-i dea Sorinei telefon.

„Să-i povestesc cum am continuat să petrecem sîmbătă aici, în vilă ?" se întrebă Silvestru.

— Cît ați stat la gară ? întrebă locotenentul.

— Pînă la plecarea trenului. Trebuie să știți că, la rîndul lui, înainte de întîmplarea cu înecul, Ștefan a făcut foarte mult pentru Panait.

— Adică ?

— Îl ocrotea și din cîte am înțeles, fără să cunosc prea multe amănunte, îl urmărea îndeaproape, dornic să-l vadă că lucrează cît mai bine.

Locotenentul este atît de cufundat în gînduri, încît de data aceasta Silvestru este cel care amintește că trebuie continuată conversația.

— Pînă cînd trenul a început să se miște, Panait și Ștefan Vlad au tot vorbit. Apoi Panait ne-a salutat de la fereastra vagonului pînă ce nu l-am mai putut urmări.

— Și apoi ?

— Am sosit toți trei aici la vilă. În curînd a venit și Sorina, pe care Victor a convins-o la telefon.

— Vă cunoștea bine pe toți trei. Mă refer la doamna Tomescu.

— Evident.

Acum Silvestru simte că locotenentul se gîndește la același lucru. Sorina, vara sa primară, soția doctorului, a fost sau nu iubita lui Vlad ? Îl iubea, sau îl antipatiza ? Silvestru nu știe ! Mai ales pentru că Ștefan Vlad s-a comportat totdeauna puțin cam ciudat cu femeile. În studenție fusese ironic și nestatornic. Unora le plăcea genul lui, nu însă Sorinei. Dar arhitectul Silvestru nu pretindea că își cunoaște verișoara bine.

— A fost o seară reușită ?

— A avut ceva din atmosfera petrecerilor noastre de odinioară.

— Gazda era bine dispusă ?

— Neobișnuit de bine dispusă. Păream cu toții mai tineri cu zece ani.

Ce știe locotenentul despre prietenia lor ?

Și despre vara aceea depărtată, rămasă în urmă cu șaisprezece ani ! Pe atunci Sorina nu-i acorda atenție lui Vlad. Poate că era prima fată căruia Vlad i-a fost cu adevărat indiferent. Iar în prima lor vacanță studențească, Sorina avea o frumusețe stranie, care nu-l lăsase rece nici chiar pe Vlad.

— Se poate afirma că ați petrecut o seară foarte plăcută ?

Vocea lui Radu este caldă, dar străbate din ea întrebarea. Locotenentul dorește să scape el însuși de prea numeroasele frămîntări și întrebări.

— O seară cu totul aparte, mai-ales aici, în vilă. La „Vraja mării" am fost cam rezervați la început, poate chiar puțin ciudați. Aveam de iertat cîte ceva unul altuia.

Ușor crispat, Radu fixează iar covorul. Întrebările care-i vin în minte sînt numeroase, dar nici una nu pare să aibă legătură cu evenimentul tragic.

Silvestru nu-i remarcă tăcerea, avînd nevoie el însuși să-și recapituleze faptele.

Vlad fusese în ultimele ore o gazdă desăvîrșită. De altfel, și-n cealaltă seară, odinioară, în urmă cu șaisprezece ani, el a fost cel care a pronunțat cuvintele minunate : „Să fim prieteni toată viața". Și totuși în ultimele luni de cînd sosise Vlad...

— Sorina, vara dumneavoastră, se ocupă cu literatura ?

Silvestru nu-și ascunde prudența față de noua întrebare, care-l surpinde și pe care o bănuie ținînd altceva.

— Este redactor la o revistă.

— Scrie și romane, din cîte am aflat.

— Da.

Vocea arhitectului sună neconvingător.

Discuțiile literare uniseră odinioară pe Victor și Sorina. Din cîte își amintea, Sorina fusese însă și prima femeie căreia Ștefan Vlad îi acordase atenție în vacanța aceea cînd soarta-i adunase pe toți la Eforie Sud. Silvestru venise să stea trei săptămîni la mătușa sa. Premiant, Tomescu primise un bilet de odihnă gratuit, iar Vlad nimerise cu alți trei colegi într-un cort.

Frumusețea și dezinvoltura Sorinei îl șocaseră pe Vlad. Își dublase ironiile fără nici un rezultat. Fata nu le remarca, n-o iritau. Vlad simțise sinceritatea indiferenței cu care-l trata Sorina. Ambiționat, încercase să devină

serios în fața fetei. Dar Victor i-o luase înainte. Găsise repede un limbaj comun cu fata care iubea cu adevărat literatura. În lungile vacanțe liceale, Tomescu citise foarte mult. Și chiar dacă nu se apucase de scris, îi admira pe cei care intenționau s-o facă. În afară de asta, sobrietatea lui Victor îi plăcuse Sorinei mai mult decît ironiile lui Vlad.

Ce știa Radu despre toate astea ? Și de fapt ce știa el, Silvestru însuși, despre adevăr ?

— La ce oră v-ați despărțit ?

— La unu noaptea.

— N-ați stat prea mult.

— Destul ca să fim ca odinioară.

— Ce-ați discutat ?

— Am ascultat muzică și am vorbit despre articolele Sorinei.

— Bănuiesc că nici unul nu erați străin de ele.

— Bineînțeles.

— Dumneavoastră vă plac ?

— Nu-mi stîrneau același entuziasm ca lui Vlad.

— Deși era ironic de obicei.

— Poate m-am exprimat greșit. Vlad avea obiecțiile lui, uneori devenea cinic. Dar dintre noi toți, în ultimul timp el discuta cel mai mult cu Sorina.

— Dar doctorul Victor Tomescu ?

— Nu știu cum să vă explic... Victor o voia ceva mai profundă în scris. A rămas adeptul formelor literare vechi.

S-a oprit, încercînd să-și aleagă cuvintele, avea senzația că nu s-a exprimat prea clar.

— Doctorul e mîndru de Sorina, dar în același timp așteaptă mult de la ea. Odinioară literatura i-a unit.

— Altă dată discuta tot atît de mult cu Vlad ?

— Nu.

„Oare află ceva concret din aceste amănunte ? se întreabă Silvestru. Îl ajută la rezolvarea cazului lui Vlad aceste amănunte despre preocupările Sorinei ?"

— Doamna Tomescu aprecia opiniile arhitectului Vlad ?

— Aproximativ.

Este greu de explicat de ce odinioară nu-l apreciase. Şi mai greu este însă de aflat dacă în ultimul timp deveniseră prieteni.

— Acum şaisprezece ani Vlad n-a crezut că Sorina se va apuca cu perseverenţă de scris.

Privirea lui Silvestru a devenit tulbure. Face un efort de care nu s-a crezut în stare, emiţînd mai multe păreri decît îi stă în fire.

— Aţi discutat pînă la ora unu despre profesia doamnei Tomescu ?

— Aproape.

— Interesant.

— Sorina ne-a apropiat ca şi odinioară. La „Vraja mării" era ceva forţat între noi, eram destul de rezervaţi, ironici... Aici, sus, poate şi datorită faptului că ne aflam într-o locuinţă particulară, s-a creat o altă atmosferă. Iar Sorina ne-a silit să fim mai puţin rezervaţi, mai apropiaţi, mai înţelegători cu fiecare dintre noi.

— Ce-aţi mai discutat în afara perspectivelor literare ale doamnei Tomescu ?

— Am mai făcut o dată bilanţul fiecăruia. Mă refer la realizări. Cu mai multă căldură şi prietenie decît la restaurant.

„Oare nu greşesc faţă de Sorina ?" se întreabă Silvestru.

— Verişoara mea s-a ridicat prima. Considera că am vorbit prea mult despre ea.

— Era supărată ?

— Dimpotrivă.

— V-aţi culcat numaidecît ?

— Aproape.

— În cît timp ?

— Cincisprezece minute.

— Și ați adormit imediat ?

— Adorm aproape totdeauna imediat.

— N-ați auzit nimic suspect ?

— În prima parte a somnului dorm profund. Spre dimineață m-am trezit de cîteva ori. Însă nu mi s-a părut nimic neobișnuit.

Amurgul strălucește dincolo de geamurile vilei. Întrebarea lui Radu sună stranie :

— Sînteți sigur că n-a stat nimeni ascuns undeva, prin apartamentul dumneavoastră ?

Uluit, Silvestru privește fix spre Radu. Nu e sigur deloc.

— Nu cred să fi fost cineva. Dar nu pot garanta.

— Ați intrat în toate încăperile înainte de culcare ?

— Cu excepția bucătăriei, a cămarei și a dormitorului lui Bogdan, băiatul meu.

— S-ar fi putut ascunde acolo cineva ?

Radu gîndește cu voce tare :

— Ar fi fost riscant. Nici una din aceste odăi nu prezintă condițiile unei ascunzători. Riscul era mare.

— Tentativa de crimă a fost oricum deosebit de îndrăzneață.

Silvestru tace, lipsit de argumente.

— Încă o întrebare. Ultima...

Arhitecul Silvestru așteaptă cu întreaga ființă ultima întrebare a locotenentului.

— Dumneavoastră ați confirmat ca fiind reală declarația femeii de serviciu privitoare la dispariția servietei victimei. Mai mult. Ne-ați îndreptat atenția spre actele de valoare ale lui Vlad.

— Da.

— Aveți idee pe cine ar fi interesat diploma și teza de doctorat a victimei ?

— Absolut deloc.

CAPITOLUL ȘASE

Nervozitatea și neastîmpărul pun stăpînire pe el. Dragostea de fiu, datoria, respectul se transformă în iritare crescîndă. Totdeauna se enerva cînd mama îl asalta cu îngrijorările. Ea zăcea în pat, palidă, chinuindu-l cu întrebări de prisos.

— Ești în concediu ? Ai vreo recuperare ? Ți-au dat voie să pleci ?

Îi este imposibil să-i explice că își luase trei zile fără plată tocmai datorită bolii ei.

De nenumărate ori se gîndise, încercase să fie mai răbdător și înțelegător cu mama lui. Mai mult decît oricînd în noaptea asta, în dimineața asta, își dorise să fie tandru, liniștit și înțelept cu ființa care-i dăduse viață. Și totuși de-abia își poate stăpîni iritarea născută din neliniștele ei.

— Cum merge munca ?

Mama era veșnic înspăimîntată că el nu lucrează îndeajuns, înfricoșată că fiul ei nu se descurcă în viață.

— S-a terminat...

Mama îl privește atît de speriată, încît el se grăbește să adauge :

— S-au isprăvit necazurile. Mă descurc mai bine decît oricînd.

— Te ajută Vlad ?

„Iar Vlad", gîndește, răspunzînd :

— Așa crede el !

— I-ai dat cadoul lui Vlad ?

— Da.

— Nu pari convins.

— Prea ești bănuitoare !

Nu-și poate reține ironia și disprețul, nici nu vrea.

— Nu te mai îndrumă ?

Revolta și mirarea de pe chipul mamei sînt alarmante.

— Ba da !

Și cum ea nu înțelege, precizează :

— Se ține cam mult de capul meu.

— Foarte bine !

— Își închipuie că mă ajută. De fapt, mă enervează.

— De ce ?

— Mă bate la cap ! Mă cicălește ! Mă derutează ! Mă obligă !

Țipa. Și ar fi vrut să țipe mai tare și mai mult.

Mama încremenește, străduindu-se să înțeleagă.

— Ce tot spui, Mitică ?

— Nu-mi place să fiu tutelat ! Asta-i !

— Neajutat ți-ar fi mai greu !

Este din ce în ce mai neliniștită și disperată.

Lui i-ar fi plăcut să-și vadă mama calmă și tonică pentru a putea să se scoale din pat.

Ea se ridică într-adevăr printr-un efort destul de mare și îmbrăcă halatul întins pe pat deasupra păturii. Spaima o face să-și uite propria-i boală.

— Nu înțeleg... Nu pricep de ce nu merg lucrurile așa cum trebuie. Și doar Vlad se ocupă de tine.

Aflată în picioare, mama lui îl enervează și mai mult, are impresia că fusese mai inofensivă întinsă în pat. Și totuși pentru ea venise acasă. Aflase că este bolnavă, mai suferindă decît de obicei, așa i se scrisese. De mic îl chinuiseră bolile mamei, suferințele ei. Cea mai mare parte din copilărie și-o petrecuse sub teroarea veșnicilor ei îmbolnăviri, înspăimîntat de afecțiunile care o țintuiau aproape continuu la pat. În plus, mama suferea și de o boală gravă pe bază nervoasă.

Iar el tînjise veșnic după mamă. Nu fusese orfan. Mama lui exista, era în fața lui. Dar făcuse prea puțin pentru el, deși îl iubea și era singura ființă pe care și el o iubea. Dar de cîte ori își pusese nădejdea în ea, o regăsise suferindă, neputincioasă. Totuși dincolo de boala ei simțise totdeauna dragostea pe care i-o purta.

— Pari foarte obosit.

Cînd o vede speriată din pricina lui se enervează, deşi ştie că spaima ei trădează dragostea pe care i-o poartă.

— Ţi se pare.

— Arăţi prost.

— N-am dormit astă-noapte.

Şi bucuros că poate schimba vorba, sperînd că o bucură, adăugă :

— Ţi-am adus un cadou !

Îşi scoase economiile dintr-o pungă de plastic şi i le întinse.

Dar mama nu primi nimic. Pe chipul ei apăru repulsia.

— Nu pot suferi banii !

Într-adevăr, niciodată nu-i plăcuseră banii, ci doar lucrurile bune, traiul îndestulat. O dezgusta zgîrcenia pe care o putea genera strîngerea banilor.

— Îţi trebuie !

Era adevărat, ea avea nevoie de ceva bani. Trebuiau reparate uşile, apartamentul trebuia văruit, în baie şi bucătărie erau necesare reparaţii. Şi mai ales medicamentele ei costau destul de mult.

— Eşti tînăr. Îţi trebuiesc bani...

— Mi-am oprit destul. Pe şantier se cîştigă bine.

Mitică îi vîră cu sila banii în buzunarul halatului. Indispusă că trebuie să-i accepte, mama îi puse în dulap vădit nemulţumită.

— Să-ţi pregătesc dejunul !

O lăsă să se ocupe de treburile gospodăriei. Poate că pentru ea e un efort, dar lui îi făcea plăcere şi nu vrea să renunţe la mulţumirea de a fi servit de ea.

— Totuşi...

Mama nu se poate linişti.

— Mă bucur că ai venit.

Deşi dorise să se văicărească, ea schimbă vorba sub privirea lui speriată, tulbure.

Mitică o priveşte stăruitor.

* * *

Oare fusese necesar să vină în capitală ? Rătăcește pe străzi, regretînd. Așteptase mai multă bucurie de la vizita astă, acasă. Nici întîlnirea cu mama nu i-a adus prea multă liniște. Deși banii pe care îi oferise erau cîștigați cinstit din munca lui, gestul nu-i conferise suficientă mulțumire sufletească.

— Ce faci, Mitică Panait ?

Adrian, colegul de școală și liceu, stă în fața sa.

Mitică zîmbește palid. Întîlnirea îl nemulțumește. Nu simte nevoia să stea de vorbă cu cineva, făcea eforturi să poată întreține o conversație.

Înălță din umeri. Dar își amintește de Ileana, fosta lor colegă de clasă.

— Unde lucrezi ?

Adrian se străduiește să creeze o legătură psihologică între ei. Doar fuseseră colegi în aceeași clasă.

„Poate o mai vede pe Ileana", gîndi Mitică.

Răspunse :

— Pe litoral.

Și fiindcă socotea că Adrian are o slujbă bună, se grăbi să adauge :

— Deocamdată.

Poate că Adrian, odinioară cel mai bun elev din clasă la matematică, dorea să-l încurajeze :

— Și eu rătăcesc.

— Ești aici ?

— Lucrez pe un șantier din București, dar nu pentru multă vreme. Și plec mereu în deplasări, în provincie...

— Erai strălucitor la matematică.

— Mi-a ajutat să mă mut de colo-colo. Vorba ta „deocamdată".

Mitică știa că Adrian s-a realizat totuși mai bine decît el, deși nu ajunsese arhitect cum visase, ci inginer constructor.

— Ai renunțat la arhitectură ?

— Da.

Răspunsul era confuz. Adrian strecurase atîta regret și obidă, încît Mitică schimbă vorba :

— Ce fac ceilalți ?

— Colegii ? Doar despre unii mai știu cîte ceva.

— Care-s ?

— Călin, colegul tău de bancă, a terminat Politehnica. Ileana și Gabriel sînt medici. Dar cea mai fericită e Cătălina. A terminat arta dramatică. E foarte talentată, apreciată. Joacă deocamdată la Piatra Neamț, dar are mari șanse să fie adusă pe una din scenele capitalei.

— Bravo ei !

De fapt, nu-l interesa prea mult soarta Cătălinei oricît de norocoasă ar fi fost. Îl preocupa Ileana.

„Va să zică, ea terminase facultatea de medicină !"

Întrebă, silindu-se să pară indiferent :

— Gabriel și Ileana sînt în București ?

— Gabi, nu. A plecat la țară. Ileana a dat în schimb niște examene și a mai rămas pentru un timp în București.

Fața lui Mitică se însenină fără voie.

— Nu vrei să bem o bere într-o grădină ? propuse Adrian.

— Nu cred că mai am timp. Trebuie să mă întorc în seara asta la Eforie.

Dorea să treacă măcar și pe sub geamul locuinței Ileanei.

— La ce oră ai tren ?

— Mi-a murit o rudă. Trebuie să-i conduc sora pînă acolo.

Și cum Adrian nu înțelegea, îi explică :

— Se pare că a murit arhitectul Vlad. Sora lui i-a telefonat mamei aseară. Trec pe la ea, plecăm împreună.

— Ce tot spui ? Vorbești de arhitectul Ștefan Vlad ?

— Chiar el.

— Dar era tînăr !

— A fost atacat pe plajă.

— De cine ?

— Nu se știe.

— Vlad ! De necrezut. Tocmai urma să-și susțină teza de doctorat.

— De unde știi ?

— Din deplasări. Și apoi n-am rupt relațiile cu cei de la Arhitectură. Pe cel care i-a făcut referatul îl cunosc bine.

— Oricum, acum s-a terminat cu totul !

— De ce ? Se poate publica o carte, și încă una interesantă. Familia lui ar avea o oarecare mîngîiere... Ștefan Vlad știe să persevereze... Poate că și eu... N-aș vrea să renunț la Arhitectură. Deși sînt propus pentru o bursă în străinătate, ca inginer constructor.

— Dar ai terminat o facultate.

— Nu-mi place. Mă atrage Arhitectura. Eu, dacă plec, mă oblig să rămîn constructor... Oricum, mi-ai adus o veste stranie, tristă.

Mitică fixează palid, răvășit, un punct din spațiu. Întreabă:

— Tatăl tău mai are mașină ?

Mitică vrea să schimbe negreșit discuția, întîmplarea cu Vlad îl obosește.

— Da. Cu garajul nu stă însă prea bine.

— Dar aveați garaj !

— Magazia aia ? Vrem să construim un garaj nou.

Mitică zîmbește palid, fără urmă de invidie. De altfel, Adrian știa, Mitică nu era niciodată gelos pe succesele altora.

* * *

Suferind mereu, mama lui Mitică Panait a devenit mai puțin impresionabilă. Totuși știrea tragediei lui Vlad a răvășit-o. Prea tînăr și sănătos fusese Ștefan Vlad și prea dramatic sfîrșise.

Mama îl zorește să se înapoieze la Eforie împreună cu sora lui Vlad. Dar el, Mitică Panait, vrea să o vadă, măcar să o zărească pe Ileana. Se întuneca. În odaia Ileanei ardea lumina...

Este acasă ? Nu are curaj să sune la ușa ei. Să-i telefoneze nici atît...

Se plimbă un timp prin fața casei și tocmai cînd vrea să renunțe, o vede pe celălalt trotuar. Se pregătea să traverseze strada, dacă se grăbește o poate întîlni ca din întîmplare.

Fața lui se silește să fie indiferentă, în timp ce spune :

— Bună seara, Ileana !

Ridicînd ochii, fata zîmbește ușor surprinsă.

— Ce faci, Mitică ?

Simțise, odinioară, în timpul școlii, simpatia lui Panait față de ea. Băiatul nu-i displăcea. Era frumos, iar timiditatea îi conferea o aureolă interesantă.

— Mă uit la tine...

Devenise îndrăzneț, mai curajos decît era cunoscut.

— Ești schimbat. Bronzat...

Nu a constatat încă dacă el a scăpat de ursuzenia lui proverbială.

— Și mai cum ?

— Te lupți să scapi de timiditate...

Rămăsese aceeași fată deșteaptă, cu putere de pătrundere.

— De bucurie că te văd.

Căpătase brusc curajul straniu al oamenilor timizi.

— Am auzit că ai terminat facultatea de medicină, urmează el.

— Da. Deocamdată sînt internă la Spitalul Brîncovenesc.

— Eu lucrez pe un șantier. În provincie.

— Unde ?

— La Eforie.

— O să plec și eu din capitală !

— N-am terminat Politehnica. Sînt doar tehnician.

— Deocamdată.

— Cred că pentru totdeauna.

— Sînt sigură că ai să continui facultatea într-un fel. Dar nu-i nici o nenorocire dacă rămîi tehnician.

— Te pot interesa așa cum sînt ?

— Am fost colegi. Sigur că mă interesezi.

Răspunsul ei este ambiguu. Este prea femeie ca să dea un răspuns direct. Brusc, curajul lui Mitică Panait se destrămă :

— Trebuie să plec... Nu te invit nicăieri, deși mi-ar face plăcere... Pentru că trebuie să plec...

— La Eforie ?

— Da.

— De ce călătorești noaptea ?

— Ca să fiu dimineața la lucru... și pentru că mai pleacă cineva cu mine, cu același tren...

Este răvășit, iar Ileana se uita la el într-un fel care-l silește să adauge :

— Mi-a murit o rudă, nașul meu... acolo... pe malul mării... Plec cu sora lui, o conduc spre Eforie...

Acum dorește să plece cît mai repede.

— Era bătrîn ?

— Tînăr.

— Ce s-a întîmplat ?

— Nu știu. L-au găsit pe plajă.

— Pari foarte afectat.

— Buimac. Amețit. Speriat. Dar nu afectat.

— Nu ţineai la el ?

— Ţin la o singură persoană : mama. Poate că şi la tine...

Este atît de emoţionat, încît Ileana nu mai putu rosti nici un cuvînt, molipsită de emotivitatea lui.

— Sărut mîna, spuse el repede.

— La revedere.

— Să te mai caut ?

— Nu ştiu !

Nici el nu mai este sigur de nimic, deşi doreşte să o aibă tot timpul în preajmă.

CAPITOLUL ŞAPTE

Sorina Tomescu a părăsit sediul revistei cu o jumătate de oră mai devreme decît oficial. Speră că afară, la aer, va uita, va fi mai puţin terorizată de gîndurile ei.

Lumina fără pete întunecoase, vrăbiile ciripind pe trotuarele cenuşii, clădirile albe, razele începutului calm de septembrie o liniştesc cîteva minute.

Se despovărează de obsesie întîlnind iarba verde a peluzelor din jurul coloanelor vechiului Tomis.

Are impresia că se va linişti. Involuntar îşi închipuie că aşterne pe hîrtie frămîntarea prin care trece.

În Sorina sălăşluiesc două fiinţe. Una merge pe stradă, vorbeşte, lucrează, se preocupă de gospodărie. Cealaltă trăieşte pentru a descrie sentimente şi stări sufleteşti, natura şi viaţa. Treptat şi fără graniţe bine delimitate este cînd o fiinţă, cînd cealaltă.

Acum caută împăcare, fuge de zbucium. Se opreşte privind de-a lungul bulevardului. Strada aceasta îi plăcea mult în timpul liceului, cînd castanii, asemenea unor

făclii uriașe, se ridicau de o parte și alta a trotuarelor. Fără arbori, artera a devenit spațioasă, albă și aridă.

Imaginile de odinioară alungă scurta fracțiune de timp, coșmarurile care au hărțuit-o noaptea întreagă.

Face cîțiva pași în direcția autobuzului care pleacă spre Eforie.

Însă pentru prima dată, imaginea localității în care trăiește o îngrozește și o deprimă. În această așezare a avut loc drama pe care nu și-o poate explica și mai ales n-o poate accepta. Gîndul întoarcerii „acolo" o sperie, deșteptînd fantomele de care nu a scăpat toată noaptea. Chiar reprezentarea căminului ei nu-i trezește liniștea și mulțumirea obișnuită. Închiderea între patru pereți (fie chiar ai casei sale) o neliniștește, stîrnindu-i spaima.

Întoarce spatele autobuzului de Eforie, întorcîndu-se spre centrul orașului Constanța.

Străin de drama lui Ștefan Vlad, orașul acesta ajută la evadarea gîndurilor Sorinei din cercul vicios al întrebării : tragedia prietenului ei este reală. Chiar parte din oboseala generată de insomnia nopții trecute se risipește sub lumina soarelui din Constanța.

Totuși, pulsul străzii nu o captivează. Sorina nu vede fațadele albe, nu remarcă trecătorii. Dar se simte mai bine decît dacă s-ar întoarce în localitatea unde s-a petrecut fapta. De obicei grijile, neplăcerile rămîn în afara pragului locuinței Sorinei.

Astăzi fuge și de propriu-i cămin. Nu poate uita noaptea albă, agitația soțului ei chinuit, ca și ea, de insomnie.

Hotărîtă să-și găsească o distracție, Sorina se oprește sub zidul verde de mozaic, cu harta orașelor antice din Dobrogea. Colțul acesta din oraș îi amintește anii de școală, liceul. Atunci era, aici, o răscruce de străzi, răspîntie pe care o ține încă minte. Se încrucișau în acest loc două străzi „cu presonalitate". Bulevardul, cu vilele

și blocurile bogătașilor, și Scarlat Vîrnav, strada din spatele gării vechi.

Stația de cale ferată arunca în acea intersecție șuvoi de oameni. Elevi navetiști, feroviari cu mici lădițe de lemn în care-și țineau prînzul, țărani cu legături și coșuri pline cu produse pentru piață, bolnavii ținutului în căutarea medicilor orașului, intelectualii așezărilor apropiate încercînd să-și alunge blazarea în pulsul Constanței.

Răscrucea celor două străzi a dispărut.

Au trecut ani de atunci, Sorina a împlinit treizeci și trei de ani. Își analizează viața studiindu-se dinafară, ca și cum ar fi o persoană străină.

A scris patru cărți, dintre care două au avut succes. Munca ei de redactor e mai importantă. A încurajat cinstit scrierile bune, s-a zbătut pentru cei în care credea, a pierdut ceasuri din nopți corectînd pagini. S-a străduit să lanseze și pe alții, n-a fost pizmașă, nu s-a amestecat în polemici. Ar fi putut face și mai mult. Dar atît au ținut-o puterile.

Acum totul pălește, rămîne arzătoare o întrebare.

E realitate ceea ce s-a întîmplat cu Ștefan Vlad ?

Drama acestui om îi înăbușă optimismul, vitalitatea.

Oare se va descoperi adevărul ?

Fuge pe străzi să nu se gîndească la cele întîmplate. Nu vrea să stea închisă într-o cameră, fie în odaia ei de culcare, sau în biblioteca la care ține foarte mult.

Se plimbă pe o alee a parcului din mijlocul orașului, e mai bine în mijlocul verdeței, la distanță de locul tragediei.

Nu l-a iubit pe Ștefan, dar în ultimul timp i-a fost necesar. Convorbirile cu el o ajutaseră, sporindu-i forțele spirituale. Ștefan Vlad a înțeles-o cu întîrziere, dar mai bine decît ceilalți. Spunea cuvîntul de care ea avea nevoie, chiar atunci cînd nu-i dădea dreptate.

Într-adevăr, pretinsese că o plăcea ca femeie, mai mult, că era îndrăgostit de ea.

Dar ea nu-l încurajase, limitîndu-se, cu tact, să-i rămînă prietenă.

Nu se gîndește la tragedia lui Ștefan cînd cugetă astfel. Evenimentul dramatic nu are nici o justificare. Dar Ștefan Vlad din ultimele luni era oare aceeași persoană cu studentul de acum șaisprezece ani ?

...Era elevă în ultima clasă de liceu. Ștefan Vlad — coleg de facultate cu vărul ei Ion Silvestru — fusese dispreţuitor, gelos și invidios nu atît pe atenția pe care i-o acorda Victor Tomescu (amic comun al celor doi studenți la Arhitectură), cît pe faptul că, preferînd-o, Victor îl neglijase pe el. Evidenta simpatie a lui Victor față de Sorina micșorase prietenia cu ceilalți doi. Ion Silvestru nu se prea sinchisise. Fusese verișoara lui preferată. Preţuindu-l pe Victor, se bucura văzîndu-i împreună. Îi plăcuse ideea unirii în viitor într-o căsnicie a bunului amic cu verișoara primară.

Dar pentru Ștefan Vlad, din fire mai egoist, orice interpunere între el și un prieten însemnase chin, enervare, iritare. Victor o alesese ca soție, forțîndu-l pe Ștefan să se considere înfrînt. Să se considere înfrînt el, Ștefan Vlad, același care reușise să se impună lui Victor într-o sală de spectacol ! Același Ștefan Vlad care-l forțase pe Ion Silvestru să-l accepte în anturaj numai și numai pentru că Victor Tomescu îl agrea.

În vara aceea depărtată, Ștefan încercase s-o jignească pe Sorina, ironizînd-o. Avusese poate chiar ceva nedemn în comportare. Urmărise cuvintele, atitudinile și reacţiile Sorinei, o imitase, încercînd s-o scoată din sărite, ridiculizînd-o față de Victor.

În zadar. Victor o plăcuse din ce în ce mai mult.

Ajunsă în mijlocul parcului, Sorina se așează pe o bancă liberă.

Un bărbat îi aruncă priviri insistente.

„Las impresia că aștept pe cineva ? se întreabă Sorina, cu amărăciune. Fug doar de drama lui Ștefan. Nu-mi pasă

ce impresie fac, ce gîndesc alții despre mine, nu vreau să mai știu nimic !"

Însă imaginea lui Ștefan o urmărește, înspăimîntînd-o. Nici nu-i trece prin minte că cineva ar putea fi bănuit de infracțiune. Nici ideea că ea ar putea fi implicată nu o torturează, ci dispariția lui Ștefan.

Cîtă vervă a avut Ștefan sîmbăta trecută, în locuința lui ! Cu cîtă însuflețire vorbise despre cărțile ei ! Renunțase la ironiile lui, la malițiozitățile de odinioară. Renunțase de mult la ele...

Cum ajunsese să se schimbe atît de mult ? Devenise distant față de Victor și Ion Silvestru evita compania lor, nemaifăcîndu-i plăcere. Încercase, în schimb, să stea de vorbă cu Sorina deschis, dezarmant de sincer, aproape supus.

Cineva se opri în fața ei.

— Sorina Tomescu. Chiar tu ești !

Victorie și entuziasm în glasul care a pronunțat cuvintele.

Ridică ochii fără să se bucure. Vrea să fie singură. Discutînd cu altcineva uită doar pe moment.

Un coleg de facultate, redactor undeva în București, stă alături.

Sorina încearcă să zîmbească.

— Mă întrebam : „Să fie ? Să nu fie Sorina ?"

Se jenează să arate ursuză. Colegul nu știe ce o apasă și poate n-ar înțelege.

— Trebuie să-ți spun părerea despre cărțile tale.

E amatoare să asculte, o interesează, deși se și sperie puțin.

— Ai idei frumoase, spune colegul.

Sorina zîmbește, e flatată. Dar celălalt nu-i dă timp :

— Prima dată, acum doi ani cînd am citit „Plaja", am fost entuziasmat. De unde ți-a venit ideea ?

N-o lasă să se explice, parcă ar vorbi doar pentru el :

— A urmat „Vin ceții". N-aș vrea să spun că nu

mi-a plăcut. Dar este o carte făcută, nu trăită. Nu te supăra...

Sorina a trecut de perioada în care se irita. A ajuns înțeleaptă, matură, receptivă față de critici. Știe că nu toți trebuie să aibă părerile ei, nu se poate s-o înțeleagă toată lumea la fel. Despre „Vin cețurile" s-a spus că poate place doar cititorilor de calitate. Dar ce înseamnă cititor de calitate ? Ciudat, tocmai „Vin cețurile" a apropiat-o de Ștefan !

— Nu-i chiar așa de simplu să scrii bine. Tu știi !

A vorbit, în sfîrșit. Mai mult. L-a sensibilizat pe celălalt, măgulindu-l. Nu e în stare astăzi să suporte o discuție serioasă, deși în genere este mare amatoare de conversații literare, chiar critice la adresa cărților ei.

Colegul o privește îngîndurat, îi analizează trăsăturile, schimbările aduse de ani. De fapt, reflectează și la cele spuse de ea.

— Asta cred că i-a lipsit ultimei tale cărți : simplitatea.

Sorina privește frunzele încă verzi ale arborelui din față.

— S-ar putea să ai dreptate.

— Te-ai supărat ?

Îngîndurarea ei îl face pe coleg s-o creadă nemulțumită de francheța lui.

— Deloc.

Își spune că e mai bine să devină neașteptat de deschisă.

— Nu m-ai găsit în toane bune, adaugă. A dispărut un prieten.

E imposibil să explice exact. Nu poate exprima ce-a pățit arhitectul Ștefan Vlad, o depășește.

— Păcat !

Colegul din București a făcut remarca din circumstanță. Nu e vesel să afli că cineva a murit, dar zilnic pier oameni, nu-i poți plînge pe toți necunoscuții.

— Tu ce mai faci ? schimbă ea vorba.

Încearcă să se intereseze de omul de alături, să pară firească.

— Sînt eseist. Nu știu dacă înseamnă mai puțin decît să scrii romane. Se pare că nu am talent de romancier.

— Ți-am citit eseurile. Sînt originale. Au densitate.

E rîndul colegului să zîmbească.

— E bine să afli ce gîndesc cititorii.

Și parcă socotind că a rămas dator se grăbește să adauge :

— Să știi că am întîlnit multe persoane cărora „Vin ceții" le-a plăcut în mod cu totul deosebit.

— Știu !

Poate crede că se încurajează singură. Dar ea s-a gîndit la Ștefan Vlad căruia îi plăcuse ultima ei carte. Nu era însă mai puțin adevărat că Ștefan Vlad avusese gusturi ciudate, bizare.

Curios că se atașaseră unul de altul, ea și Ștefan, tocmai de la apariția romanului „Vin ceții". Ștefan îi oferise o înțelegere neașteptată, deloc formală. Pătrunsese exact sensul cărții. Dar volumul nu prea avusese succes. Nereușita îi unise sufletește pe ea și Ștefan. Ștefan trecuse mai mult prin insuccese, așa credea. Există un atașament special, profund, de neșters, față de cel care înțelege neizbînda. E mai importantă uneori trăirea psihologică a durerii decît a succesului.

— Te-ai întristat.

— Ți-am spus, m-ai prins într-un moment nepotrivit. Sînt necăjită.

Încearcă iar să se adapteze numai prezentului, conversației :

— Mă bucur că m-ai citit. Numai asta, și e un mare compliment.

Știe că-n ritmul vieții moderne, agitate, e un lux să citești o carte.

— Și-acum, te rog să mă ierți. Se scoală, gata de plecare.

— Credeam că vii cu noi.

Colegul încearcă s-o reţină. Îi explică din cine este compusă delegaţia, programul. Se străduie s-o convingă că ar fi în cîștig întîlnindu-i și pe ceilalți.

— Azi nu pot, te rog să mă înţelegi. Scuză-mă !

Vocea îi este caldă, dar hotărîtă.

De la un timp încoace apare din ce în ce mai rar în lume. Prietenii vechi sînt supărați, considerînd-o încrezută. S-a obișnuit cu reproșurile, nici nu se mai justifică. E în mare restanță cu timpul.

„Oare m-a citit cu adevărat ? se întreabă, depărtîndu-se de colegul ei. E ușor să asculți părerile altora, să citești o recenzie, redînd opiniile celorlalți drept ale tale."

Merge spre țărmul mării, simțind cu intensitatea despărțirilor ciudata legătură dintre ea și Vlad.

Cîndva acest om nu crezuse în reușita ei. Cînd căpătase dovada posibilităților ei, o preferase tuturor. Desigur, nu fusese prea cinstit. Ar fi trebuit să creadă în ea de la început, așa cum făcuse Victor. Victor a încurajat-o pe vremea cînd majoritatea nu o luau în serios. Dar în ultimele luni Ștefan a înțeles-o mai bine decît oricine. I-a oferit sfaturi neașteptat de utile, pentru el care, personal, dădea greș. Nu poate spune că-l uitase pe răutăciosul Ștefan Vlad cel de altă dată. Dar nu era ranchiunoasă, iar acum părerile lui Ștefan se dovediseră prețioase.

Se îndreaptă spre faleza portului. Odinioară pășea aici în ritmul zglobiu al adolescentelor.

Străzile-s încă animate. Mai sînt destui străini în oraș.

Briza răcoroasă și sărată o însoțește pe Bulevardul Marinarilor.

Îl are pe Victor, omul la care ține sincer, căruia îi este fidelă și care s-a dovedit, la rîndu-i, un tovarăș de nădejde.

Încă din vara aceea depărtată Victor i-a arătat simpatie, încredere. Mult timp nu i-a mărturisit sentimentele, deși

ea-i simțise afecțiunea. Simțise și Ștefan Vlad că ea și Victor se plăceau. Micile lui săgeți căzuseră atunci asupra lui Victor zadarnice, inutile. Pe urmă a început s-o privească și Ștefan în alt fel. Prea tîrziu. Victor îi destăinuise dragostea și intențiile sale, iar ea se îndrăgostise de medicinistul serios și erudit.

Nu uită seara aceea, penultima petrecută de Victor pe litoral în vacanța anului întîi. Victor a invitat-o la Constanța numai pe ea, dîndu-i de înțeles că plimbarea trebuie să rămînă o taină a lor. Propunerea lui o bucurase și o speriase în același timp. Presimțea că se află în ajunul unei mari hotărîri.

...În noaptea aceea marea strălucea senină, coroanele arborilor falezei încremeniseră așteptînd înfrigurați un miracol. Tăcerea lui Victor devenise arzătoare și disperată. Valurile, stîncile, luminile portului, căpătaseră semnificații magice. Pe micul dig de lîngă Cazino se topeau aburii apelor. Din cînd în cînd, stropi reci ajungeau pe fețele lor. Sorina simțea cu fruntea, cu nările, cu urechile cît de aproape-i marea.

Treptat, pe cer s-au adunat nori denși. Au confundat primul strop de ploaie cu respirația mării. Pe urmă ploaia s-a pornit impunătoare, strivind ramuri și flori, gonind oamenii, huruind peste acoperișuri, biciuind faleza, învîrtejind valurile mării.

Un timp, ea și Victor n-au căutat adăpost, rămînînd sub șuvoaiele reci.

Pe urmă Victor a luat-o de mînă, ajutînd-o să urce treptele falezei. N-a dus-o spre arcadele Cazinoului care ofereau adăpost apropiat și sigur, ci spre trunchiul unui arbore bătrîn. Mănunchiurile de apă se frîngeau în frunzele arborelui țipînd. Deja uzi, ploaia parcă nu-i mai ajungea. O auzeau deasupra rostogolindu-se buluc peste coroana stufoasă.

Victor i-a atins obrajii cu buzele.

Sub dezlănțuirea cerului sărutările erau firești. Buzele lui Victor au zăbovit îndelung pe gura ei. I-a așteptat cu înfrigurare atingerea buzelor. Sărutul grav și cald purta un legămînt. Nu doar senzualitate, ci și dorința de viață, dezlănțuire de patimă mută, îndelung înăbușită.

— Vreau să trăiesc lîngă mare, i-a șoptit Victor apoi, apropiindu-și buzele de urechea ei.

Legămînt, rugăminte, ofertă ! Victor i-a cerut să trăiască toată viața alături de el, pe malul mării.

Și după căsătorie atmosfera, relațiile dintre ei rămaseseră luminoase. Aveau nevoie unul de celălalt și, mai ales, se respectau. Munceau, urmăriți de preocupări. Rareori aveau impresia că sentimentul ce și-l purtau se subția, dizolvat parcă în tumultul eforturilor zilnice. Era doar părere ! Sfîrșeau prețuindu-se mai puternic, susținîndu-se moral, căutîndu-se unul pe celălalt. Sentimentele ce și le purtau deveniseră mai grave și profunde.

În ultima vreme însă, Victor era mult prea ocupat de propria-i carieră, de munca și reușita profesională. Își iubea meseria, făcînd parte dintre puținii medici care spuneau „Merită", simțind că așa este.

Alesese deliberat, pe viață, provincia, în preajma unei personalități medicale de renume internațional. Muncitor, capabil și studios, Victor trăise ani în șir în umbra șefului, pentru a ajunge cel mai merituos discipol.

În timpul liber, Victor asculta muzică, răsfoia albume de pictură. În afara literaturii medicale citea și literatură beletristică, dar numai un anumit fel de literatură, pe care o numea „cu fond".

Odinioară, în timpul studenției, a logodnei, fusese interesat de preocupările ei literare. Acum manifesta mai puțină atenție față de scrisul ei, uneori lăsa impresia că îndeletnicirea asta îl nemulțumea.

Se arătase însă înțelegător și apropiat în fața insuccesului ultimei cărți publicate de ea. Îi explicase prietenește că nu fusese suficient de apropiată de sufletul citi-

torilor. Încercase să-și etaleze cunoștințele literare pe care le avea, o anumită măiestrie a „prezentării", abandonînd comunicarea cu cititorul care conferise succesul altor două cărți.

Victor fusese totdeauna un observator perspicace. Obiecția lui era reală, simțise asta, iar convorbirea abia avută cu colegul din București confirma părerea soțului ei. De altfel, încă de pe vremea primelor ei încercări literare constatase exactitatea opiniilor lui Victor.

Și iar revenirea aceluiași gînd : altădată Victor participa mai intens la activitatea ei literară. Acum aproape n-o mai întreabă nimic despre scrierile ei.

Pe această fisură pătrunsese Vlad.

Ștefan Vlad pretindea că lui îi mersese mai puțin bine decît lui Victor Tomescu. Nu fusese mulțumit de ceea ce înfăptuise, deși pregătise o teză de doctorat. Considerase că prietenii săi — Victor și Ion — realizaseră mai mult, ceea ce nu era chiar lipsit de temei. Din această pricină se depărtase de vechii amici, îi ocolise pînă în urmă cu aproape două săptămîni, cînd fusese salvat de la înec de Panait. Odată cu viața recîștigată, Ștefan Vlad redevenise, în cele două săptămîni, apropiat și deschis.

Ștefan Vlad fugea de prieteni, făcînd o singură excepție, căutînd cu insistență compania Sorinei. Surprinzător pentru felul lui de a fi, nu se jenase să-i vorbească, în primul rînd, despre insuccesele lui. Irascibil și orgolios de obicei, afișase în fața ei o sinceritate dezarmantă.

Lui îi plăcuse „Vin ceții". Avusese în orice împrejurare suficiente argumente pentru menținerea acestei păreri.

Fusese însă cu adevărat obiectiv ?

— „Ai să fii în viața mea o problemă."

Sorina își amintește aceste cuvinte și mai ales intonația vocii lui.

Vlad a făcut această afirmație la despărțire, într-o seară, fără un gest în plus, fără să-i strîngă cel puțin

mîna. Pronunţase cuvintele cu solemnitatea unui verdict judecătoresc.

Sorina nu avusese motive să-şi înşele soţul. Victor uita uneori scriitoarea din ea, dar nu femeia. Totdeauna Sorina se simţise pe deplin soţia lui.

Nu se îndrăgostise de Ştefan Vlad. Dimpotrivă, îl sfătuise sincer să acorde mai multă atenţie Luciei Simion, o fată tînără şi foarte frumoasă, cu care Ştefan întreţinea relaţii de prietenie.

Nu din cochetărie continuase să discute cu el. Ştefan îi oferea daruri spirituale de care era lipsită. Tocmai el, care odinioară o luase peste picior, sfîrşise prin a o înţelege mai bine decît toţi. Avusese în el un aliat nesperat în ultimele luni.

Furată de gîndurile ei ajunsese pe ţărmul mării, în apropierea Cazinoului.

Apele verzi nu erau mai frumoase decît altă dată.

Dar pentru că un prieten nu le mai vedea, Sorinei i se păreau încărcate de o frumuseţe gravă.

CAPITOLUL OPT

Cu privirea în pămînt, Radu păşeşte alene pe digul de lîngă portul Constanţa.

Ştie, plimbările sale solitare nu plac maiorului. Dar nu i-au fost reproşate faţiş, nu încă.

Îl preocupă ancheta şi nu-şi dă seama cît de mult s-a dăruit ei, muncii sale. E obsedat de cele aflate pînă acum, vrea să cunoască mai mult, să înţeleagă, să ajungă la adevăr.

Surescitarea lui este mai mare decît lasă să se vadă. Asta se pare că nu-i este clar maiorului Bureanu.

Șeful îi amintește indirect că trebuie să muncească din greu pentru că nu are suficientă experiență. Și lui Radu îi convine, simte nevoia susținerii moralului. Și încă intens.

Sfaturile maiorului, deși cu bună intenție, sînt reci, au duritatea verdictelor. Șeful remarcă la el stîngăcia începătorului și mai puțin febrilitatea și emoția, bunăvoința și consumul lăuntric, teama.

Nu este interzis să te plimbi pe malul mării, pe dig. Numai că simte cum acest obicei e socotit straniu.

Dar în mișcare, gîndurile lui Radu se țes logic. De cîte ori călătorește cu un vehicul sau merge pe jos își simte ideile mai clare și slobode. Natura îi tonifică organismul, îmbogățindu-i fantezia și mobilitatea gîndirii.

Știe prețul fiecărei clipe. De aceea se minte, încercînd să se convingă pe sine însuși că plimbările sale nu șochează pe nimeni.

E pentru a doua oară pe dig într-o zi de lucru.

Adîncurile și lumina după-amiezii schimbă din loc în loc culoarea apelor. Admiră marea, respiră aerul sărat.

Doamna Tomescu a scris și a publicat destul de mult.

Trebuie să cunoască și el familia Tomescu, acest cuplu interesant, știut în tot ținutul.

Și mai există Lucia Simion, Nae Oancea (fostul ei logodnic), Ana Suciu, Mitică Panait și poate un altul, care-i scapă și care poate fi adevăratul vinovat.

Simte o nevoie ciudată, o curiozitate mai mult decît profesională de-a sta de vorbă cu doctorul Tomescu și soția sa. Totodată se teme de o decepție ori de nereușita unei bune cunoașteri.

Maiorul Burcanu e foarte circumspect. Îl preocupă firele de tergal descoperite pe patul lui Vlad. Are dreptate. Din îmbrăcămintea cui au făcut parte ?

Despre familia Tomescu maiorul nu pare să aibă o părere personală, vreo idee preconcepută. Nu manifestă o cît de mică bănuială. Au fost oaspeții lui Vlad în noaptea funestă. Atît pronunțase maiorul Burcanu. Și deocamdată

nu e nevoie să spună mai mult. În general, maiorul nu-și trădează gîndurile cînd nu-i necesar.

Iar Radu trebuie să ajungă la Victor și Sorina Tomescu, la toți ceilalți. Desigur, nu se ocupă doar el de toți, însă rolul său e foarte dificil.

Panait era departe. Radu se întreabă dacă tehnicianul Mitică Panait a meritat atenția pe care i-au dat-o. E un gînd confuz deocamdată, care-l urmărește asiduu.

Trebuie poate să stea de vorbă mult, cît mai dibaci posibil, cu Lucia Simion. Șeful i-a reproșat șovăiala, ezitarea, amînarea luării legăturii imediate și directe cu secretara lui Silvestru.

După unele aparențe, Lucia Simion a fost prietenă cu arhitectul Vlad.

„O asemenea legătură chiar și numai bănuită nu se neglijează !" recunoaște Radu.

Maiorul Bureanu dorise s-o interogheze chiar înaintea soților Tomescu, pentru a afla părerea secretarei despre familia doctorului.

Dar Radu încercase să expună un alt punct de vedere. Voia să știe mai întîi părerea Sorinei Tomescu despre Lucia Simion.

O clipă privește doar întinderea mării. Gîndurile i se îndreaptă însă spre munca sa.

L-au suspectat și pe Mitică Panait, deși nu se afla în localitate în momentul săvîrșirii infracțiunii. Era poate cel mai interesat în sustragerea tezei de doctorat și mai ales a diplomei.

Dar... băiatul nu s-a lăudat că își va termina studiile, nu a amintit că ar putea absolvi vreo facultate, dimpotrivă... părea hotărît să rămînă toată viața tehnician.

Radu s-a depărtat de uscat.

Sfîrșit de sezon, doar cîteva persoane pe dig. Două perechi de îndrăgostiți, trei ostași în permisie, cîțiva copii în ultimele zile de vacanță. Și pescarii amatori pe pietrele ascuțite de la baza digului.

În dreapta, cheiurile portului își fac simțită prezența. Vapoare albe și roșii, macarale și catarge formează acolo stranii combinații metalice.

„Dacă adevăratul infractor profitase de reuniunea din casa lui Vlad ? Vizita prietenilor fusese, ce-i drept, inopinată. Poate că răufăctorul ar fi acționat oricum, dar petrecerea îl ajutase. Asta în cazul în care a luat parte la ea !"

Luci Simion n-a fost la petrecere. Se întreabă dacă fata a aflat de existența reuniunii. Nu poate rămîne indiferentă auzind de o sindrofie în casa iubitului, la care nu a fost poftită.

„Maiorul are dreptate, am amînat prea mult cunoașterea acestui personaj !"

Agitat, neliniștit, Radu privește macaralele uriașe din port, încercînd să-și alunge incertitudinile odată cu mișcarea lor.

Urmărește cum gheara puternică a turlei mișcătoare apucă baloturile ridicîndu-le, legănîndu-le în aer.

O clipă i se pare că orașul lucrează fără el. Se rușinează, ca și cum ar chiuli de la slujbă.

Ce vrea să afle ?

Ca și maiorului, i se pare că lucrurile s-ar simplifica, găsind actele și servieta.

Criminalul fusese probabil în casă chiar în timpul petrecerii. Mai greu de crezut că se strecurase acolo după aceea. Să fi stat în debaraua camerei de baie ?

S-au interesat și de Ana Suciu. Personal nu-i place, este lăudăroasă și muncește atîta ca pensionară numai ca să cîștige bani. Asta nu înseamnă că a atentat la viața lui Ștefan Vlad. Doar ea a remarcat prima absența servietei lui Vlad. E drept c-au pus-o să privească bine în jur și să observe dacă lipsește și altceva din odăi. A fost greu, femeia suferise un șoc la vederea petei de sînge din camera arhitectului. S-a recules anevoie. În cele

din urmă a semnalat totuşi dispariţia servietei. Nu le-a fost prea greu să constate apoi dispariţia actelor.

Cel ce le luase avea nevoie de ele, sau dorea doar să inducă în eroare ?

Cui îi putea folosi diploma lui Ştefan Vlad ? Primul răspuns ar fi : celor care nu o aveau. Ce-ar face Ana Suciu cu diploma lui Vlad ? Nu avea rude, nu se cunoştea nici o legătură a Anei cu cineva căruia actul să-i poată servi. N-are de ce s-o suspecteze chiar dacă nu-i place felul ei de a fi.

Mitică Panait rămîne un semn de întrebare, deşi nu era în localitate la ora crimei. Dar dacă era ?

L-au suspectat, l-au urmărit...

Panait nu numai că nu s-a lăudat că poate deveni arhitect, dar şi-a subliniat imposibilitatea de a ajunge absolventul unei facultăţi. Totuşi, dacă sub aceste complexe se ascunde ceva ? Dacă intenţiona să folosească actele lui Vlad cîndva, după trecerea anilor ?

Se încurcă în propriile-i gînduri. Există variante. Dacă cineva rafinat, şiret a înscenat furtul actelor pentru a se crede că răufăcătorul a avut nevoie de ele ?

Vlad nu era simpatizat de toată lumea. Din cîte a auzit, fostul logodnic al Luciei Simion, inginerul Nae Oancea, nu se jena să-şi arate făţiş ura faţă de arhitectul Vlad.

Cu tîmplele grele de atîtea întrebări, Radu se lasă atras de viaţa portului. Vagoane de mărfuri, tractoare cu remorci, macarale cu deschidere automată, docheri şi marinari se mişcă neţinînd cont de frămîntarea lui.

Nu i-a şters de pe lista suspecţilor pe soţii Tomescu, nici chiar pe arhitectul Silvestru. A stat de vorbă cu arhitectul Silvestru şi i-ar place să nu-l mai socotească suspect. Dar încă nu-i posibil. În meseria pe care şi-a ales-o nu-şi poate permite să aibă slăbiciuni. Simpatiile sînt omeneşti, firesti. Va reuşi să şi le înfrîngă totdeauna ?

Acum, de pildă, parcă se teme de cunoștința cu familia Tomescu. Și mai ales de cea cu doamna Tomescu. Are o afinitate înnăscută față de oamenii inteligenți, talentați. Va fi cu atît mai circumspect !

Nu crede că niște intelectuali de prestigiu, care și-au petrecut seara cu Ștefan Vlad, au atentat la viața lui. Dar intră în cercul bănuiților vrînd-nevrînd. Mai ales pentru că Ștefan a avut diferende cu fiecare din cei trei. Se pare că o simpatiza mult pe Sorina Tomescu. Dar ea ? Trebuie să afle, sau cel puțin să intuiască părerea ei despre Vlad. Se prea poate ca Vlad s-o fi plăcut mai mult decît era permis, dar nimeni, sau aproape nimeni nu se îndoia de sobrietatea relațiilor dintre Sorina Tomescu și Ștefan Vlad.

Chiar dacă trăia convingerea fidelității Sorinei, doctorul Tomescu a avut motive să fie gelos.

Pizma s-ar fi putut dezvolta și în Ion Silvestru. Lucra de ani ca șef în șantier, cînd a venit Vlad, care aproape că l-a eclipsat în cîteva luni.

Oricîte motive de invidie ar fi avut Silvestru, Radu nu-l crede în stare de o faptă atît de monstruoasă.

Îngîndurat, Radu coboară din nou privirea spre port. Marea a devenit neobișnuit de senină, aproape gri. Șalupe și cargouri, motonave și remorchere sfîșie apele. Un vas românesc sună semnalul de adio. Micul vaporaș al căpităniei portuare s-a apropiat de vaporul care-și ia rămas bun, pecetluindu-i plecarea. La pupă echipajul salută rudele rămase pe țărm.

Evident, Panait ar fi cel mai interesat în însușirea actelor lui Ștefan Vlad. Instabil, n-a lucrat niciodată prea mult în același loc. Totuși, în Eforie, datorită lui Vlad, ajunsese să lucreze și să cîștige bine.

Dar dacă Ana Suciu are totuși o rudă sau o cunoștință căruia diploma lui Vlad îi poate folosi ? Poate numai ca să nu pară suspectă a remarcat dispariția servietei și indirect a actelor, știind că nu se poate afla legătura dintre

ea și cel care l-a luat. A facilitat ea pătrunderea răufăcătorului în vilă ? O putea face !

Sau dacă Luci Simion și Nae Oancea au vrut să se răzbune și au luat actele ca să deruteze, să arunce bănuiala crimei doar în ceea ce privește furtul documentelor ? !

Dispariția diplomei și a tezei de doctorat a lui Vlad spunea mai mult, depășea interesul unui om simplu.

Făptașul poate fi și cineva deocamdată nebănuit, care a profitat de conjunctură, avînd interes deosebit doar pentru teza de doctorat a lui Vlad.

„Mă învîrt în același cerc vicios, își spune Radu exasperat. Se întîmplă tuturor anchetatorilor, sau numai mie, ca începător ? Trebuie să solicit mai mult ajutorul maiorului Bureanu. Acum simt doar nevoia să-l întreb, să-l ascult, să-mi spună ce să fac ! Vreau să învăț din experiența lui."

Radu s-a depărtat de mal, pămîntul apare învelit în ceețuri. Verdele peluzelor a devenit cenușiu, blocurile formează un zid compact ca de cetate.

La orizont, punct alb mișcător de-abia perceptibil între cer și ape. Un vas. Radu urmărește cum capătă contururi din ce în ce mai clare.

Vaporul despică marea, și deși-i încă în raza portului, s-a apropiat de farul mic de la capătul digului.

Trebuie să stea de vorbă cu toate cunoștințele lui Vlad, în primul rînd cu Mitică Panait, sosit la Eforie cu sora victimei.

Panait salvase odată viața lui Vlad.

Asupra intențiilor bune pe care le dovedise în ziua cînd îl scăpase de la înec nu existau dubii. Dar dacă fapta de-atunci a fost pavăza sub care și-a ascuns viitoarea crimă ?

Însă era drept să-l bănuiască pe băiat numai pentru că ar fi singurul, sau aproape singurul dintre cei care frecventaseră casa arhitectului ? Era el interesat să devină posesorul unei diplome ?

De ce ar fi sustras teza de doctorat ?

Și acceptînd că Panait a luat documentele lui Vlad, unde le-a ascuns ? Cum de nu se trădează deloc ? Unde, cînd avea să le folosească ? Sau le-a sustras pentru altcineva ? !

Mai existau firele de tergal, singurele urme concrete, de altfel foarte prețioase. Maiorul se ocupa în mod special de acest lucru. Lupta să afle din veșmintele cui făceau parte, pentru că nu se asemănau cu nici un costum de-al arhitectului Vlad.

Radu se întoarce spre țărm, a întîrziat, dar a făcut-o cu rost.

Vrea s-o găsească mai întîi pe doamna Tomescu singură. Nu-i plac intervențiile altora cînd stă de vorbă cu o persoană.

Crede că va afla mai multe despre Vlad de la Sorina Tomescu decît de la soțul ei, cel puțin din punct de vedere psihologic.

...Despre Sorina Tomescu se vorbește mult, e o fiică a pămîntului de pe țărmul mării. Nu vrea să părăsească ținutul, a refuzat un post de redactor într-o editură din capitală. Scrie și a repurtat oarecare succes. Ultima carte — un insucces se pare — i-a sporit inexplicabil popularitatea. Cu toate că în ultimul timp apărea în lume din ce în ce mai rar, o cunoșteau toți, fiind născută și crescută la Eforie.

Radu este curios s-o cunoască, o admiră, dar în același timp îi și displace pentru că aude numai lucruri bune despre ea. Nici un om nu poate avea doar calități. Ceva nu-i în regulă acolo unde sînt doar laude.

Are impresia că Sorina este egoistă, cu toate că nu a discutat personal cu ea.

Și despre soțul scriitoarei a auzit lucruri frumoase, dar mai ferme, mai concrete, mai puțin diversificate : un medic foarte bun. Atît. De peste tot numai atît ! Poate că celelalte însușiri ale doctorului erau greu de descifrat !

Va încerca să-şi formuleze o părere personală.

Păşeşte spre ţărm privind portul indiferent faţă de vasul care i-a plecat, încă netulburată de vaporul ce se apropie. Cocoţaţi pe scaunele vehiculelor de tracţiune, muncitorii apropie încărcăturile de colţii de fier ai macaralelor, docherii aruncă sacii între colţii de oţel.

Marea se ridică foşnind în străfunduri şi izbindu-se de pietre se sfarmă tînguind dureros, iar lacrimile mari, născute din lupta cu stîncile, le ascunde repede printre crăpăturile digului.

Peste albastrul întunecat al apelor se vede, voalat, conturul staţiunii spre care se îndreaptă Radu Rusescu.

CAPITOLUL NOUĂ

S-a înnoptat, vîntul a început să sufle. Vuietul valurilor urcă în camera de gardă.

Doctorului Victor Tomescu îi plac apele zbuciumate ale mării. În ceaţa înserării undele capătă luciri plumburii.

Se străduie să fie indiferent în faţa celor întîmplate cu Vlad. Obişnuit cu tot felul de tragedii, îşi poate impune cu oarcare uşurinţă să se gîndească mai puţin la Vlad.

Totul e să nu se lase pradă gîndurilor, să nu le cedeze.

Nu e un om rece, se străduie doar să pară indiferent. Uneori reuşeşte nu doar să pară nepăsător, ci chiar să fie cu adevărat.

Totuşi nu este insensibil şi ceea ce pare reticenţă e deprindere şi luptă continuă.

Victor Tomescu duce bătălii pentru viaţa oamenilor, înfruntări care îi solicită forţe imense, în care consumă rezerve incalculabile de emoţie conştientă şi inconştientă.

Dar odată survenită moartea știe că nu mai e nimic de făcut ! Frămîntarea sa ar continua zadarnic. Răceala lui în fața morții e de fapt înțelepciune, mai exact starea de apatie a luptătorului învins.

Două zile s-a zbătut să nu se lase copleșit de întîmplarea lui Ștefan Vlad, și dacă noaptea i-a fost mai greu, pe lumină a reușit să fie mai liniștit; mai echilibrat. Privește acum prin geamul sanatoriului întinderea lucioasă, nesfîrșită a mării.

Nu-i înțelege pe aceia care cred că doar pădurile și munții oferă la fiecare pas un peisaj nou. Pentru el talazurile înspumate, lovind necontenit pietrele țărmului, sînt mereu altele.

A reușit să-și alunge din gînduri chipul lui Ștefan mai bine de patruzeci și opt de ore.

Numai că în seara asta Ștefan Vlad îl urmărește. Victor Tomescu e obosit și surmenajul îi facilitează apariția unor gînduri neplăcute. Talazurile înspăimîntate și reci ale mării nu-i aduc calmul de care are nevoie.

Se străduie să privească marea fără să reflecteze la atacul săvîrșit asupra lui Ștefan Vlad, încercînd să-și sugereze că nu s-a petrecut în realitate.

Întinderea lichidă de dincolo de ferestrele sanatoriului este diferită : pe alocuri albastră și liniștită, aproape pală, se posomorăște în alte spații, căpătînd culoarea petrolului.

În această seară, în sufletul doctorului realitatea alunga indiferența pe care a încercat să și-o impună.

Și totuși, timp de două zile a gonit neliniștea din preajmă-i, reușind să pară neafectat.

La început nu se putea convinge că drama neașteptată s-a produs.

Două zile Victor Tomescu și-a tot repetat că nu s-a întîmplat nimic.

În seara asta, inevitabil, e din ce în ce mai neliniștit, conștient de cruda realitate.

A operat, a controlat evoluția bolnavilor, a stat de vorbă cu ei mai mult decît în mod obișnuit. A încercat să uite de Vlad, muncind.

Însă oboseala acumulată din pricina efortului de a para își spune cuvîntul.

Imaginea lui Ștefan Vlad îl răscolește.

Îndrăgostit de meserie, Victor Tomescu trăiește pentru ea.

Transmite bolnavilor dragostea lui, încredere, deseori suferinzii liniștindu-se doar după o consultație de-a lui.

Totuși lucrează mai mult decît permite echilibrul biologic omenesc.

După contravizită, seara, Tomescu stă un sfert de oră la una din ferestrele sanatoriului. Contemplînd marea se liniștește și, relaxat, pleacă acasă mai puțin obosit.

Cîmpia marină îi este familiară și la fel de străină ca în ziua cînd a întîlnit-o prima dată. În seara asta valurile țipă înspăimîntate, zbuciumate.

Victor părăsește fereastra știind că totuși se va duce acasă indispus și obosit.

Ține la casa în care locuiește, o consideră rezultatul reușitelor sale profesionale. În plus, își iubește soția și după zece ani de căsnicie consideră că trăiește pentru profesie și pentru această femeie. E mîndru că împarte cu ea viața. Se simt bine amîndoi în originala lor casă.

Deși citește destul de mult, Victor Tomescu este și un foarte bun gospodar.

Lui i se datorează în cea mai mare parte înfățișarea locuinței. A știut să transforme casa țărănească a părinților Sorinei în cea mai originală clădire de pe litoral. Arhitectul Silvestru, ruda sa, l-a ajutat, dar Victor a sugerat toate planurile renovării, ocupîndu-se chiar și de o serie de treburi practice.

Unii îl consideră neobișnuit de dotat.

De fapt, știe că secretul puterii sale stă în ordinea cerebrală care-i conduce activitatea.

Fiind o fire echilibrată și muncind perseverent, a reușit să ajungă în zece ani de profesie un medic cunoscut.

Totuși, în sinea lui, Victor e nemulțumit. Îi lipsește „flacăra fanteziei" pe care a avut-o Vlad.

Poate spune chiar că lui Ștefan Vlad imaginația debordantă i-a frînat la un moment dat progresul rapid în carieră. Din pricina prea multor idei neobișnuite, Vlad n-a reușit să ajungă la înălțimea posibilităților sale creatoare. N-a știut să-și ordoneze ideile deosebit de originale, să le găsească aplicabilitate practică.

Pe Victor Tomescu, premiantul, șeful promoției, medicul erudit și bine pregătit, l-a ros adesea invidia ascultîndu-l pe Ștefan Vlad. Nu lăsa impresia asta din mîndrie, însă Victor tînjise după flacăra creatoare a lui Vlad.

Victor a recunoscut întotdeauna că agitatul Ștefan Vlad poseda idei valoroase. L-a obsedat gîndul că fiind o fire nepractică, Ștefan va reuși treptat-treptat să-și dovedească o parte din însușiri. Și într-adevăr, după ani de anonimat, arhitectul Vlad dăduse la iveală o remarcabilă teză de doctorat.

Doctorul Tomescu a cunoscut o evoluție destul de frumoasă pentru ca succesele altora să nu-l frămînte. Cunoaște gustul gloriei, al buneistări materiale. Își privește situația cu destulă modestie.

Un medic bun înseamnă foarte mult. Numai că în sinea lui crede că o carieră artistică strălucitoare ca arhitect e greu, mult mai greu de realizat.

De cîte ori descoperise în Ștefan Vlad artistul, îl invidiase tainic, ca și pe soția sa de altfel.

Odată doar, în timpul studenției, îi împărtășise Sorinei credința sa că pentru a scrie cărți bune îți trebuie ceva în plus, față de ceea ce-i necesar, în mod obișnuit, pentru a ajunge un medic bun.

Desigur, pe atunci făcuse afirmația și ca s-o încurajeze. Fata prețuia la rîndul ei studiile istovitoare necesare profesiei lui.

„Talentul, spunea ea, este o însușire firească, cere un permanent efort de perfecționare. Aptitudinile native nu se anulează".

Înclinația Sorinei spre literatură se adăugase motivelor pentru care Victor Tomescu se îndrăgostise de ea.

Sorina : plină de tinerețe, în prima lui vacanță studențească ! El însuși măgulit de gîndul că fata talentată, cu ochi expresivi, gură voluptoasă și trup cu adevărat frumos, va fi soția lui.

„Orice izbîndă a ei va fi și a mea", gîndise atunci.

Dar cînd succesul Sorinei a sosit, entuziasmul lui față de talentul soției a devenit circumspect. I-ar place mai mult ca femeia lui să fie o bună redactoare și nimic mai mult.

Publicitatea ei îl stînjenește, chiar îl și jignește. Nici ultima ei carte, care a plăcut mai puțin, nu l-a făcut să-și susțină vechea dorință ca Sorina să ajungă într-adevăr o mare scriitoare.

În schimb, Ștefan Vlad înțelesese cartea „Vin ceții". Bravase ? Dorise să-i contrazică pe ceilalți ? Îi plăcuse sincer cartea ?

Cu puțin înaintea accidentului, chiar în odaia sa de primire, Ștefan afirmase că în ciuda unor critici nefavorabile, „Vin ceții" este o lucrare remarcabilă.

Deși amator de lecturi beletristice, Victor tergiversase lectura ultimului roman al soției sale. Amînase mereu, pretextînd că este foarte ocupat.

Totuși, își încurajase soția după insucces și ceea ce-i spusese nu fusese gratuit. Pentru că ținea la ea, nu-i plăcea să o vadă suferind.

Ștefan Vlad îl convinsese că romanul „Vin ceții" era cea mai originală carte a Sorinei, determinîndu-l să citească romanul. Răul, afirmase Vlad, survenise din faptul că Sorina încercase să dea cărții o formă ultramodernă. Dorind să arate prea mult ce știa, măiestria

literară fusese neglijată, știrbind viața cărții. Vlad înțelesese și ceea ce voise să facă Sorina și ceea ce nu reușise.

În drum spre casă, doctorul căpătă dintr-o dată convingerea că dacă ar fi avut bunăvoință, ar fi înțeles și el cartea soției sale.

Se întristează la gîndul că odinioară Ștefan Vlad fusese cel care nu luase în serios năzuința Sorinei de a scrie.

L-a cunoscut bine și pe Vlad, l-a privit totdeauna cu mai multă pătrundere decît alții. A recunoscut din primele cuvinte schimbate acel „ceva în plus" pe care-l avusese Ștefan : fantezia, inteligența mobilă, profunzimea ideilor.

De aceea l-a iritat înțelegerea pe care în ultimul timp o manifestase față de Sorina. Nu fusese propriu-zis gelos, nu ajunsese încă să fie. Dar resimțise un fel de invidie, pentru că știa că Sorina și Ștefan sînt uniți nu doar printr-o anumită structură psihologică, ci că aveau amîndoi darul creației.

Ștefan Vlad devenise distant și rece chiar față de el și Ion Silvestru. În schimb, căuta fără jenă pe Sorina, uitînd că în urmă cu șaisprezece ani o luase peste picior, minimalizîndu-i posibilitățile. Victor fusese lezat de această situație, cu atît mai mult cu cît nu uitase vara în care Vlad o socotise pe Sorina o frînă în calea prieteniei lor.

Și după toate acestea, în ultimele șase luni, Vlad nu se jenase să arate fățiș că singurul om care-i merită confesiunile devenise tocmai ea, Sorina.

Medicul Tomescu nu neagă că un timp a dorit nu doar schimbarea atitudinii lui Vlad față de soția sa, ci chiar dispariția acestuia din localitate. Afinitatea arhitectului față de Sorina îl jignise.

Ce-i drept, în ultimele două săptămîni, Ștefan Vlad se schimbase, revenise parcă prietenul de odinioară.

Numai că (bănuia Victor) noua schimbare nu avea să dureze.

Însă acum, în fața posibilei dispariții a lui Ștefan Vlad, doctorul Tomescu se simte vinovat. Voise cu adevărat

ca Ștefan Vlad să plece din localitate, recunoștea. Dar tragica întîmplare a lui Ștefan Vlad l-a adus în stare să jure că n-a dorit niciodată pieirea arhitectului Vlad.

CAPITOLUL ZECE

Grădină bogată, luxuriantă, verde proaspăt neobișnuit pentru începutul toamnei. În această stațiune cochetă de pe malul mării, pe Radu îl frapează vegetația îngrijită din jurul locuinței familiei Tomescu.

Coloanele negre din lemn care străjuiesc fațada au în simplitatea lor o eleganță inedită. Pietrele mari, albe, neșlefuite dau zidurilor un aspect rural specific dobrogean. Dar sub balconul suspendat cu balustradă din lemn, grinzile atestă bunul gust subliniat de o simplitate căutată.

Deși doctorul Tomescu are relații printre arhitecții șantierului, se spune că singur și-a schițat noua înfățișare a clădirii.

Lui Radu Rusescu îi plac intelectualii.

Dar fiindcă vrea să scrie o carte și nu orice fel de carte, e circumspect în privința Sorinei Tomescu. Nu-i plac redactorii care sînt și scriitori, nu-i agreează. Este de părere că se publică uneori reciproc, fără prea mari rezerve, în detrimentul scriitorilor proveniți din alte profesii.

E drept că Radu n-a scris nimic încă. Dar intenționează s-o facă. Știe că va munci greu. Poate și Sorina Tomescu depune eforturi mari, însă face parte dintr-o categorie în care aproape este suficient să scrii, ca să fii publicat.

Radu nu este invidios pe Sorina Tomescu, pentru că el, deocamdată, n-a prezentat nici o lucrare vreunei edituri.

A citit doar una dintre cărțile ei, deși și-a propus să le citească pe toate. În regiune se vorbește mult despre această Sorina Tomescu, care este rodul acestui ținut, oamenii de aici se pot mîndri cu ea, fără s-o înțeleagă bine uneori.

Totuși a auzit și la București destule aprecieri favorabile privitoare la „Plaja", romanul care a consacrat-o. E cartea pe care a citit-o și el plăcîndu-i sinceritatea și încercarea de comunicare directă cu cititorii. Pe alocuri, autoarea încerca însă apropierea de romanul eseu, ceea ce ei îi reușea mai puțin. Se pare că „Vin ceții", ultima ei lucrare, era un astfel de roman.

Radu a aflat, printre altele, despre Sorina Tomescu că nu are copii, pentru că nu vrea. Scriitoarea nu face secretă concepția ei că, neputînd fi o mamă bună, nu ține să devină.

„Există și așa ceva ?" se întreabă locotenentul Rusescu.

Nu a auzit totuși pe nimeni condamnînd-o. Cei cu care a discutat o consideră mai mult lucidă decît egoistă.

Radu Rusescu apasă pe soneria de lîngă intrarea principală a locuinței familiei Tomescu.

Mai repede decît și-a închipuit, ușa se deschide.

— Poftiți !

Sorina Tomescu îl primește fără teamă, fără ezitări.

Se prezintă legitimîndu-se, sigur că își face datoria, dar strecurînd în ținută politețe și chiar o scuză indirectă, tacită.

— Pentru Ștefan ?

— Ați ghicit.

— Așteptam.

„Trebuie să completez ancheta cu amănunte psihologice de finețe", repetă Radu în gînd.

— Soțul meu nu a sosit încă de la spital.

Gazda îl informează dintr-o dată.

— Este de gardă ?

Cunoaşte adevărul, dar aşteaptă confirmarea.

— Nu. Are contravizită.

Este condus de-a lungul unui hol mobilat cam ciudat. Soţii Tomescu au vrut să sugereze apropierea mării, regiunea în care trăiesc. Fotolii în formă de scoică, pe o măsuţă o corabie mare cu pînze, pe jos şi pe mobile statuete şi amforă amintind antica Dobroge.

Radu vede cărţi în toate odăile ale căror uşi sînt deschise spre hol, dar pereţii încăperii în care e condus în cele din urmă sînt în întregime acoperiţi cu cărţi aşezate în rafturi din lemn de brad. Şi deasupra canapelei pe care e poftit se află poliţe cu volume frumos cartonate.

— Soţul dumneavoastră întîrzie ?

Nu prea-l interesează răspunsul, vrea să discute iniţial doar cu Sorina, însă trebuie să facă o introducere.

— Nu ştiu exact.

Femeia e simpatică, naturală, comunicativă.

E neafectată de prezenţa lui, nu pare înspăimîntată. Radu pune repede întrebarea de rigoare, pe care o va mai repeta şi care suscită gravitate :

— L-aţi cunoscut pe arhitectul Vlad ?

De fapt, Radu a făcut mai mult o afirmaţie, dar răspunsul, deşi pare plin de bunăvoinţă, este echivoc.

Femeia îl priveşte cu ochi mari, atenţi, pătrunzători. În ciuda răspunsului ambiguu, Radu îi admiră privirea sinceră, adîncă, cercetătoare.

— Ştefan Vlad era greu de cunoscut !

Sorina Tomescu a făcut complectarea scuzîndu-se şi totodată încercînd să-şi dea ei însăşi un răspuns.

— De ce ?

După liniştea aparentă de pînă atunci, Sorina devine pentru prima dată uşor agitată, frămîntată.

— Să încerc să fiu explicită. Dacă pot fi clară în cazul lui Ştefan...

— Adevărul e simplu.

— Nu totdeauna.

Nu vrea să-l contrazică, dar este evident preocupată de un aspect al lucrurilor cunoscute numai de ea.

— N-aș vrea să greșesc ! spune.

Indecisă, continuă să se justifice.

Radu o lasă să-și adune gîndurile, să-și găsească cuvintele.

— Unii îl considerau egoist.

După intonația vocii, Radu are impresia că Vlad a fost așa, dar Sorina se întreabă : „Totuși care este adevărul ?"

— Nu era ?

— Muncea. Dorea să realizeze ceva... nu orice... ceva valoros.

— Anume !

— Nu căutați negreșit o operă !

Scriitoarea se oprește. În ochi i se citește îndoiala față de Radu Rusescu, față de ea însăși.

— V-ar părea bombastică afirmația că Vlad lupta pentru propria-i autoperfecționare ?

— Da !

I se pare că Sorina Tomescu vorbește „ca la carte", exagerînd. Totuși el trebuie s-o lase să-și exprime părerile proprii.

— Din cele de pînă acum, n-am aflat bine în ce constă autoperfecționarea lui Vlad.

Indirect, Radu o roagă să-i explice. Scriitoarea se uită la el cu ochi mari, întrebători, ca și cum locotenentul ar trebui să dea răspunsul. De fapt, se frămînta, dorind să fie cît mai sinceră.

— Multă vreme Ștefan Vlad nu a știut ce vrea. Dar și atunci avea idei.

— Valoroase ?

Ca și cum nu l-ar fi auzit, Sorina continuă :

— Cîndva l-am crezut ironic și îngîmfat, egocentric.

— Nu era ?

— Poate că era ! Dar nu numai așa !

Nici o emfază în tonul ei. Stă puțin pe gînduri, încercînd să se justifice. Nu are, se pare, nici o îndoială asupra obiectivității părerilor sale. Nici Radu Rusescu nu se gîndește că ar putea fi considerată subiectivă sau foarte bine informată asupra caracterului lui Vlad.

Sorina continuă cu convingere :

— Era capabil, dar nu-și dorea o funcție administrativă. Era plin de fantezie...

— Fantezie cu aplicații în practică ?

— Unii îl considerau utopic, însă teza lui de doctorat s-a bucurat de aprecierea unanimă a profesorilor. Aș spune, de o deosebită apreciere.

— Nu o susținuse încă !

— Părerile se știau deja.

— De la Vlad ?

— Nu. De la colegii profesorilor care i-au citit-o și i-au referat-o.

— Știți că lucrarea a dispărut ?

— Știu.

— Pe cine credeți că ar fi putut interesa ?

Femeia nu-și ascunde tulburarea care ține nu atît de neputința unui răspuns cît mai apropiat de adevăr, cît mai ales de propria-i nedumerire.

— Sincer nu știu. E ceva ce nu înțeleg.

— Avea dușmani ?

— Nu-l simpatizau unii. Dar de la antipatie pînă la tentativă de crimă...

Vocea îi este neliniștită, întreaga-i ființă este agitată ; mîinile nervoase strîng faldurile rochiei.

— Cine-l putea dușmăni cu adevărat ? insistă Radu. Vă întreb, pentru că l-ați înțeles.

Sorina îl privește atît de fix și pătrunzător, încît Radu simte că a făcut o greșeală.

— Am păstrat relații decente cu Ștefan Vlad.

Și înainte ca locotenentul să precizeze că nu despre asta e vorba, Sorina ține să lămurească :

— Nu l-am înțeles totdeauna. Asta-i altceva. Totuși cred că l-am cunoscut mai bine decît alții.

Încearcă să se stăpînească, să nu mai pară agitată, dar pentru prima dată folosește un ton cam tăios din care nu lipsește bravura.

Locotenentul Radu schimbă brusc discuția :

— Pe Lucia Simion o cunoașteți ?

— Puțin.

Ofițerul nu se lasă :

— Avea acces în casa lui Ștefan Vlad ?

— Da.

— Ați petrecut în compania ei o duminică la Mangalia Sud, pe plajă ! Ce însemna ea pentru Vlad ?

A întrebat-o cu un ton sigur, care o face pe doamna Tomescu să devină prudentă.

Totuși, nu pare surprinsă.

— O fată frumoasă. Cred că Ștefan ținea la ea.

— V-a mărturisit ?

— Nu !

Doamna Tomescu neagă, surprinsă, cu întreaga-i ființă.

— Mi-am dat seama de asta singură, adăugă repede.

— Și el ce gînduri avea ? insistă Radu.

De data asta Sorina evită răspunsul.

— Poate că ar fi putut fi fericit cu ea.

— De ce credeți asta ? întreabă Radu.

— Lui Ștefan nu-i plăcea să fie contrazis, perturbat...

— Dumneavoastră nu-l contraziceați ?

Se teme că a jignit-o, dar ea răspunde senină, aproape cu naivitate :

— Ba da.

Scriitoarea a înțeles insinuarea locotenentului, dar nu se jenează de prietenia ei cu Vlad. Nu avea motive să se simtă stingheră și totuși îi e dificil să explice totul.

Radu a vrut să spună : „Vă prefera, deşi îl perturbaţi, contrazicîndu-l".

Femeia a înţeles, dar nu se simte jignită. O preocupă răspunsul la întrebarea pe care şi-o pune ei însăşi. Ar fi fost fericit Vlad cu o soţie frumoasă, liniştită, iubitoare, dar nu prea deşteaptă şi la nevoie de nădejde doar printr-un calm... pasiv ?

Locotenentul îi curmă gîndurile :

— Nu vă cer numai o caracterizare a arhitectului Vlad. Vă repet o întrebare la care aş vrea să vă gîndiţi bine : Cine îl duşmănea ?

Privirea Sorinei fuge de la o mobilă la alta, de la un perete la altul.

„Oare ştie ceva ? Reconstituie amintiri ? E posibil să descopere ceva măcar în trecut ?"

Femeia se crispează inconştient, din pricina intensei frămîntări interioare. Răvăşirea o dezavantajează întrucîtva, e mai puţin frumoasă acum, rigidă chiar, în schimb, e mai umană, mai accesibilă. Îl priveşte pe Radu cu gravitatea dinaintea mărturisirilor mari.

— Bună seara.

Un bărbat voinic, cu fruntea înaltă, a apărut în uşa bibliotecii. Ochii lui pătrunzători par stranii, chiar stînjenitori.

Sorina se grăbeşte să-l prezinte pe Radu noului-venit :

— Locotenentul Radu Rusescu. Pentru Vlad... Soţul meu...

Este din nou liniştită, dar Radu remarcă dorinţa ei de a-şi calma soţul, de a-l face să înţeleagă.

Într-adevăr, expresia de pe faţa doctorului se schimbă brusc. Un zîmbet mai politicos decît crezuse Radu îi înfloreşte pe chip :

— Fiţi binevenit !

Acum doctorul Tomescu se arată nu numai bucuros de prezenţa locotenentului, ci îi acordă şi deosebită importanţă şi preţuire.

— Te aşteptam.

Sorina se adresează soţului cu un glas care, fără să fie languros, are căldură şi timbru aproape zglobiu. Îşi cunoaşte bine bărbatul şi vrea să tempereze ceva care, dincolo de aparenţă ori bunăvoinţă, mai trebuie încă domolit.

— Bine că aţi venit, repetă doctorul.

Se aşază într-un fotoliu şi aşteaptă, privindu-l insistent pe Radu.

„Ce om ! îşi spune locotenentul, încercînd să nu se simtă stingherit de Victor Tomescu. De ce mă intimidează individul acesta ? E prea plin de el, sau mimează perfect siguranţa, o sinceră lipsă de frică ?"

Radu doreşte să nu înfricoşeze pe nimeni, metoda intimidării îi repugnă.

Încearcă să utilizeze o manieră rafinată pentru obţinerea adevărului, urmărind subtilităţile psihologice ale oamenilor.

A auzit că, deşi ortoped, Tomescu însuşi se ocupă de psihologia bolnavilor săi.

Acum doctorul Tomescu îi zîmbeşte cu toată faţa, încercînd, poate, la rîndu-i, să se întreacă cu locotenentul într-o dispută spirituală. Dar face o remarcă simplă, confesivă, pentru început :

— Ne obsedează Ştefan Vlad.

A folosit pluralul, vrînd probabil să spună că pe el şi soţia sa îi urmăreşte amintirea victimei.

Doctorul devine mai apropiat, în timp ce continuă :

— Aveam nevoie de dumneavoastră.

Rămîne demn, prestanţa i-a rămas neştirbită făcînd mărturisirea. Lui Radu Rusescu i se pare că omul acesta poate rămîne cu personalitatea intactă mărturisind orice. Îl simte echilibrat, puternic. Îi place raţiunea, prezenţa de spirit a doctorului.

„Dacă ştii cum să vorbeşti, nici o spovedanie nu e jenantă", îşi spune Radu.

— Am încercat să nu fiu impresionat, continuă doctorul Tomescu.

Nu oricine ar recunoaşte asta. Tomescu a rostit cuvintele fără emfază, fără să-şi trădeze egoismul. Explicaţia dată pare logică.

— Totuşi, Ştefan nu-mi iese din cap.

Deodată, scriitoarea se simte datoare să vorbească :

— M-aţi întrebat dacă avea duşmani...

Evident, femeia vrea să exprime ceva, să-şi spună tare gîndurile la care locotenentul a silit-o să şi le adune.

— Avea. Totuşi nu cred pe nimeni în stare de...

Privirea ei nu mai rătăceşte de la o mobilă la alta, şi-a recăpătat calmul, gravitatea caldă de la început.

— Poate vă temeţi să nu greşiţi în aprecieri...

— Şi asta.

— Tăcînd, puteţi greşi mai mult.

— N-am nici cea mai mică bănuială.

Şi ca şi cum s-ar teme că nu e înţeleasă bine :

— N-o luaţi numai ca o lipsă de curaj. Să hotărăsc cine-l ura de moarte pe Ştefan Vlad... mă depăşeşte ! Se pune problema descoperirii infractorului...

Fără să-şi dea seama, Sorina Tomescu a ridicat uşor vocea, ca şi cum — exprimate tare — cuvintele i-ar deveni mai convingătoare.

— Deci nu vă gîndiţi la nimeni ?

— Nu !

Doctorul interveni brusc, precipitat :

— Să încercăm alt fel.

Şi cum Radu îl priveşte puţin surprins, se simte dator să adauge împăciuitor :

— E o simplă sugestie. Poate că n-ar fi rău să recapitulăm cine putea ajunge uşor în apartamentul lui Ştefan Vlad.

— După părerea dumneavoastră cine avea acces în casa arhitectului ?

Doctorul răspunde repede :

— Aparent, arhitectul Silvestru şi într-o oarecare măsură eu şi soţia mea.

— Altcineva ? !

Medicul reflectă de data asta.

— Cei care îl ajutau la gospodărie, adaugă după un timp.

— Adică ?

— Ana Suciu.

Vocea doctorului este gravă, serioasă.

— O cunoaşteţi ?

— Da. Vine şi la noi. Este femeia care ne face curăţenie.

Doctorul Tomescu pare frămîntat, jenat de un gînd.

— Mi-ar place să fiu înţeles bine. Doresc să vă ajut fără să învinuiesc. Adăugă, cu seriozitate : De aceea vă spun ce ştiu.

Surîsul lui Radu e uşor ironic.

— Cine îl mai ajuta la alte treburi gospodăreşti pe arhitectul Vlad ?

— Din cînd în cînd, un tehnician.

— Era un om sincer ?

Un fel de repulsie se reflectă pe chipul doctorului.

— Nu păreţi convins ? ! întreabă locotenentul.

Tomescu ezită, fără să-şi ascundă evidenta reţinere.

— Nu-mi place omul acela. Dar ţin să precizez că în părerea mea e ceva subiectiv.

— Totuşi, de ce nu vă place ?

— Din motive ce nu pot fi considerate obiective.

Radu priveşte fix în ochii doctorului Tomescu, cere explicaţii şi doctorul o simte.

— Nu-mi plac oamenii cu trăsăturile excesiv de fine, dar la el, mai ales privirea... O ţinea mereu aţintită în pămînt. Parcă se ascundea...

Jenat de argumentele expuse, Tomescu se grăbeşte să adauge :

— Vlad l-a ajutat mult. Dar şi Panait pe el.

— Cum ?

— Ştefan i-a găsit de lucru aici pe şantier şi l-a obligat să se ţină de treabă.

Radu devine nerăbdător să afle cît mai multe lucruri semnificative.

— Aţi fost martorii salvării de la înec a arhitectului Vlad ?

— Da.

— Panait l-a scăpat de la înec cu adevărat ?

— Fără îndoială.

Tonul lui Tomescu risipeşte orice incertitudine.

— Este, poate, un pretext...

Sorina a pronunţat cuvintele cu nerăbdare, Radu o priveşte interesat, dar Tomescu nu-şi ascunde reproşul şi nemulţumirea.

— Nu credeţi că e util să începem cu persoanele apropiate victimei ?

Radu nu insinuează nimic, dar ceea ce a exprimat impune prudenţă. Şi cum Tomescu şi soţia sa nu mai spun nimic, continuă :

— Cine mai avea acces în casa arhitectului Vlad ?

S-ar părea că soţii Tomescu nu mai au nimic de adăugat. În cele din urmă, doctorul rosteşte :

— Poate Lucia Simion. Secretara arhitectului Silvestru.

Intervenţia femeii vine ca o precizare :

— Da, Lucia Simion avea acces în casa lui Ştefan !

Nimic maliţios în glasul Sorinei, dimpotrivă, blîndeţe, generozitate, dorinţă de a conferi nişte drepturi acelei fete.

— Ce ştii tu ?

Este mai mult avertisment decît impulsivitate în întrebarea lui Tomescu.

— Ştiu ! Spun exact ce ştiu.

Doamna Tomescu nu se jeneză să recunoască. Dar ca să clarifice rolul şi atitudinea ei adăugă :

— Ştefan ţinea la fată.

Afirmaţia nu-l linişteşte pe soţ.

— Te complici în postura femeii care știe totul despre Ștefan ?

Puțin contrariată, Sorina ezită înainte de-a răspunde :

— Pentru că aparent cel care a comis fapta cunoștea bine apartamentul lui Ștefan. Și dacă e vorba de Lucia Simion, ea nu poate săvîrși o asemenea barbarie.

Radu intervine liniștit, dorind să calmeze atmosfera și totodată să mai afle ceva.

— Credeți că sîmbătă seara, în timpul vizitei pe care i-ați făcut-o lui Ștefan Vlad, mai era cineva în casa aceea ? În afară de Silvestru, se înțelege.

— N-ar fi fost imposibil. Dar nu cred.

Tomescu face afirmația fără să-și ascundă îndoiala că în vilă mai putea fi și altcineva.

— Pentru ce nu credeți ?

— N-am avut senzația altei prezențe.

— Ați intrat în toate camerile ?

— Nu. E o impresie care ține... să zicem... de subconștient.

„Are o intuiție foarte bună sau bravează ?“ se întreabă Radu.

Nu-i displace doctorul, dar continuă să-l uimească, născîndu-i totodată și cîteva semne de întrebare.

— Spuneați că domnișoara Lucia Simion avea acces în apartamentul lui Ștefan Vlad ?

Locotenentul se adresează Sorinei.

— Da.

Și după o scurtă pauză adaugă :

— Dar, repet, ea n-ar fi putut...

Îngîndurat, Radu continuă aproape cu asprime :

— Pe Nae Oancea îl cunoașteți ?

— Nu !

Doctorul s-a grăbit să nege, dar Sorina știe că întrebarea i-a fost adresată mai mult ei.

— Îl cunosc foarte puțin, răspunse. În copilărie l-am cunoscut ceva mai bine, deși era mai mic decît mine.

Afirmația Sorinei îl interesează pe Radu.

— Cum era Nicolae Oancea copil ? Vreau să spun ce înclinații avea ? Ce trăsături psihologice deosebite ați remarcat ?

— Are importanță ?

— Poate.

Sorina Tomescu nu pare prea încîntată că trebuie să facă efortul de a-și aminti lucruri atît de îndepărtate.

— Nae Oancea era mult mai mic decît mine. Nu locuiam aproape, ca și astăzi de altfel. Totuși, în timpul școlii elementare mi-a atras atenția...

Nehotărîrea, dar mai ales tăcerea ei e atît de îndelungată, încît Radu e nevoit s-o curme :

— Prin ce ?

— Era... curajos.

— Adică ?

Sorina nu-și găsește cuvintele cele mai potrivite :

— Se cățăra prin copaci... era mai gălăgios decît ceilalți...

— Doar pentru asta v-a rămas în memorie ?

— Era socotit un copil neastîmpărat... Nu știu dacă pe drept.

— Nu era ?

— Era. Dar adultul nu poate fi confundat cu copilul.

— N-am spus asta. Pentru mine are importanță să aflu cum se manifesta în copilărie cineva de care mă interesez. Deci inginerul Oancea a fost un copil zburdalnic ?

— Da.

— Și crud ?

— N-am remarcat. Alți băieți păreau mai cruzi.

Locotenentul revine brusc la o întrebare pe care a mai pus-o :

— Arhitectul Vlad apărea în societate însoțit de Lucia Simion ?

— Nu știm, răspunde repede doctorul.

— Nu i-ați văzut niciodată împreună ?

— Ba da. Într-o duminică, la Mangalia Sud.

— O singură dată ?

— Arhitectul Vlad nu avea program comun cu noi..."

Din tonul lui Tomescu reiese limpede că vrea să scape de această parte a discuției.

Nici lui Radu nu-i este pe plac, dar trebuie să insiste :

— Erau foarte intimi ?

— Nu știm. Cred că ar fi mai bine să discutați cu domnișoara Simion.

În cuvintele doctorului nici o urmă de aroganță, doar ușoară povață și dorință de-a se amesteca mai puțin în acest capitol al vieții lui Vlad.

— Erau prieteni intimi !

Sorina a intervenit aproape blajin.

— Ștefan Vlad mi-a vorbit despre ea, adăugă scriitoarea.

În privirea soțului licări ironia.

— Soția dumneavoastră vrea să ne ajute, ținu să precizeze locotenentul Radu Rusescu.

Apoi îi amintește doctorului că se oferise inițial să mărturisească tot ce știa pentru descoperirea vinovatului. Dar totodată și Radu a înțeles că numai o femeie mai apropiată de Vlad decît Lucia Simion putea lansa afirmația făcută de Sorina Tomescu. Și, desigur, asta nu-l bucură pe soț...

— Ținea la ea mai mult decît lăsa să se vadă.

„E sinceră, sau vrea pur și simplu să șteargă impresia că ea, Sorina, a fost cu adevărat apropiată de Vlad ? O fi exact faptul că Lucia Simion îi era arhitectului mai dragă decît se bănuiește, sau Sorinei Tomescu îi convine să fie socotită așa ?"

— Sînteți sigură ?

— Așa mi s-a părut.

„E abilă ?" se întreabă Radu.

— Spuneați că o cunoașteți destul de puțin pe Lucia Simion ! se adresă locotenentul scriitoarei.

— Mai mult din vedere.
— Văd că aveți o părere bună despre ea.
— Da.
— Deși o cunoașteți doar din vedere...
Sorina vorbește încet, controlîndu-se, întrebîndu-se, dorind să fie corijată.
— Lucia Simion este o fată foarte frumoasă. Dar n-am văzut o ființă mai modestă, mai inconștientă de farmecul ei, chiar printre fetele mai puțin atrăgătoare.
— N-ați vorbit niciodată cu ea ?
— Doar de vreo două ori, deși ne-am născut și am crescut în aceeași localitate. Cînd am plecat la școală în Constanța, Luci era foarte mică.
— În ce împrejurări v-ați vorbit ?
Radu are impresia că ceea ce întreabă nu mai este foarte important.
— L-am căutat o dată pe Ion Silvestru pe șantier. E greu să redau ce m-a impresionat la secretara lui. Poate o bunăvoință sinceră, care-i depășea atribuția. Am reîntîlnit-o nu demult la Mangalia, în duminica de care amînteați. Dar pe plajă a fost mult mai retrasă și reținută.
— De ce nu a invitat-o Vlad sîmbătă seara și pe ea la el acasă ?
— Seara petrecută de noi la Ștefan Vlad n-a fost plănuită dinainte.
Sorina crede că a găsit răspunsul potrivit, dar Radu continuă cu o altă întrebare :
— Nici dumneavoastră nu ați fost invitată în prealabil. Totuși ați participat la reuniunea de sîmbătă.
— Invitată mai mult de mine decît de Ștefan.
Doctorul nu-și ascunse ironia.
— Eu îl cunoșteam de mult pe Vlad, adăugă Sorina.
— Mai e o explicație... psihologică dacă vreți, intervine direct doctorul. Reuniunea noastră a avut un caracter care nu o privea pe domnișoara Simion. Am serbat aniversarea unei prietenii, a unui legămînt de acum șaisprezece

ani. N-am fost fideli întru totul promisiunii de atunci. Dar sîmbătă ne-am creat iluzia că vom fi. În urmă cu șaisprezece ani eram de față eu și Sorina, Ion Silvestru și Ștefan Vlad. Domnișoara Simion lipsea, și între timp n-a devenit soția lui Vlad... Nu cred că a greșit prea mult neinvitînd-o, chiar dacă ținea mult la ea... și apoi... așa cum spunea și Sorina, numai în ultimele clipe am hotărît să ne continuăm seara acasă la Vlad.

Tomescu a vorbit cu vervă, căutîndu-și foarte puțin cuvintele. Deși iradiază sinceritate, sprîncenele sale stufoase continuă să dea figurii o notă gravă, reținută, impunătoare.

Intuind că în seara asta nu poate afla mai mult, Radu simte nevoia să se mulțumească cu mai puțin.

La urma urmelor, e psiholog ! Totuși, mai are o întrebare de pus:

— Credeți că Panait a plecat cu siguranță din Eforie cu personalul de zece seara ? Așa am aflat...

Întrebarea se adresează doctorului.

— Asta dumneavoastră trebuie s-o dovediți !

Tonul lui Tomescu nu e sarcastic, dar lasă impresia împotrivirii, necolaborării la această chestiune. Poate e și obosit... Tomescu și-a dat imediat seama și a adăugat :

— Încerc să fiu cît mai obiectiv față de Panait, pentru că nu-l simpatizez. Eu nu l-am condus pe peron. Din cîte am înțeles, Ștefan Vlad și Ion Silvestru au stat cu Panait în stația de cale ferată pînă la plecarea trenului.

Radu mai așteaptă ceva de la Tomescu.

— Vedeți, eu mă ocup în special de anumite aspecte ale dramei. Psihologice, vreau să spun. Continuă, adresîndu-se numai doctorului. Mi-ar place să știu ce fel de om era Ștefan Vlad.

Medicul tace îndelung, nehotărît.

— Era foarte ocupat ?

Radu încercase în prealabil să afle de la Sorina Tomescu ce structură psihologică avusese Vlad. Dorește o

recapitulare a datelor în prezența doctorului, părerea acestuia ca doctor.

— Toți sîntem foarte ocupați.

— Nu m-am exprimat limpede. Locotenentul e ușor iritat pentru că repetă o serie de întrebări. Însă vrea să cunoască și gîndurile doctorului despre Ștefan Vlad.

— Vreau să spun, reia Radu, pe cine ar fi putut interesa actele victimei ?

„Poate am să primesc alt răspuns decît acela care pare că se impune ușor și direct, își spune Radu. S-ar putea să aud alt punct de vedere decît acela că cineva spera la mai mult furînd documentele arhitectului Vlad."

— Făptașul, după părerea mea, este un individ complexat. Rămîne să aflați cine dintre cei vizați e în stare să-și însușească munca altuia.

„Poate că apare într-adevăr și alt aspect al lucrurilor. Simplu și real. Pe destui i-ar tenta să devină peste noapte arhitecți, dar prea puțini pot crede că pentru asta e de ajuns să furi actele unui arhitect. Cine-l putea ataca pe Ștefan Vlad ca să-i ia actele ? Poate că făptașul a încercat să dea impresia că l-au interesat actele arhitectului Vlad, urmărind de fapt răzbunarea !"

Tomescu a adus în discuție un punct de vedere care nu este neglijabil. Cu toate acestea, trebuiesc urmăriți mai departe toți cei care au avut de-a face cu Vlad, fie doar pentru a afla amănunte prețioase.

Insuficient rodat cu munca pe care o duce, Radu simte că-l încearcă oboseala.

În această clipă îl admiră pe maiorul Bureanu cu inepuizabila lui energie și putere de muncă. Înțelege că și-a ales o carieră dificilă, dar îi place, pentru că-i dezvoltă luciditatea, curajul, perspicacitatea. Și-apoi îi dă posibilitatea să dezvăluie adevărul...

Acum simte brusc nevoia să fie mai comunicativ, mai înțelegător și cu soții Tomescu, să nu-și mai impună să rămînă grav, chiar aspru. Vrea să schimbe atmosfera.

— V-am citit romanul „Plaja".

S-a adresat sincer scriitoarei, dar înțelege gafa, pentru că i-a citit numai cartea solicitată de publicul larg.

— Interes profesional ? !

E atîta politețe în tonul Sorinei Tomescu, încît tocmai străduința ei de-a nu părea jignită îl stinghereşte pe Radu.

E inutil să o asigure că i-a plăcut. Crede că-i suficient să spună :

— Am citit-o pe nerăsuflate.

Atmosfera dintre cei trei nu poate deveni totuși senină, fiind prea conștienți de ce se află aici împreună.

CAPITOLUL UNSPREZECE

Partea dinspre cîmpie a Eforiei Nord, se aseamănă cu o comună dobrogeană.

Pe o stradă care pare uliță de sat se îndreaptă Lucia Simion spre casă.

Hotelurile moderne de pe malul mării îi sînt mai străine decît turiștilor care locuiesc în ele vara, două-trei săptămîni. Doar toamna tîrziu și în primele zile ale primăverii a pătruns în camerele hotelurilor îngrijite de Leana.

Interioarele sînt sortite să găzduiască doar oameni în vacanță.

I-a fost imposibil să-și imagineze cum ar trăi într-o garsonieră de hotel cochetă, dar incomodă pentru o viață stabilă.

Lucia Simion crede că nu poate trăi cu adevărat decît într-o casă asemănătoare acelei părintești. Desigur, o

locuință se poate moderniza, înfrumuseța. Lucia Simion și-ar dori o mobilă mai rafinată în căminul ei. Doar atît.

A învățat sensul cuvîntului „rafinat" de la Ștefan Vlad, care îl utiliza ca pe una dintre expresiile preferate.

Treptat se convinsese, Ștefan numea rafinament propriul său gust. Într-o oarecare măsură a împrumutat și ea preferințele lui.

Pășește acum singură pe strada aproape pustie.

La început a înclinat să-l lase pe Nae Oancea s-o conducă. Dar s-a răzgîndit.

Strada pe care merge e luminată de la bucătăriile de vară încă folosite; deasupra intrărilor principale ale caselor ard becuri. Și-n fiecare locuință una din odăi e luminată.

Vegetația inundă curțile. Vița de vie pare neagră în lumina lunii. În noapte doar clădirile noi, netencuite, păstrează albul pietrei dobrogene.

Pe terenul viran din colțul străzii cresc ierburi sălbatice. Cîțiva copii se ascund după o mașină veche, făcînd puști din niște bețe lungi și subțiri, cu care ochesc inamici invizibili.

Lucia nu-și poate opri gîndul că la ora asta barul „Can-can" se pregătește să înceapă programul.

Dacă nu-i place să locuiască într-un hotel, și-a dorit deseori să se ducă seara la „Acapulco", „Potcoava de aur" sau măcar la „Iunion" în compania lui Ștefan. A tînjit după distracții, dar Ștefan nu a manifestat niciodată această dorință sau și-a manifestat-o altfel. Un timp l-a crezut zgîrcit, pe urmă s-a convins că nu din cauza zgîrceniei nu frecventa el barurile.

Pur și simplu, Ștefan Vlad iubise natura, foșnetul mării, înotul, plimbările, spectacolele mai mult decît petrecerile și localurile.

Iar ea a fost îndrăgostită nebunește de el.

În ultima vreme, uneori, ajunsese să-l urască. Chiar acum, cînd este zguduită de drama lui, nu-și poate înăbuși

revolta împotriva lui. Prea a deșteptat în ea viața și femeia, fără să-i pese de asta ! Sperase traiul alături de el. Însă după ce a robit-o, Ștefan a forțat-o să înțeleagă că trebuie să-și continue viața fără a fi alături de el ca soție.

Nu avea de gînd să se însoare. Sau în nici un caz cu ea.

Fusese mîndru, aproape fericit de cîte ori avusese prilejul să i-o spună. Voia să rămînă liber. Ea putea fi oricînd a lui, fără iluzia unei căsătorii. Căsnicia, îi explicase el, l-ar fi îngrădit, răpindu-i libertatea de care pretindea că are multă nevoie. Cît despre singurătate, nu numai că nu-l stînjenise, dar deseori Ștefan o preferase.

Luciei i-a plăcut de la prima vedere înfățișarea lui zveltă, distinsă, privirea lucioasă și ageră, fața prelungă, măslinie, buzele subțiri, abia schițate.

Cu puțin înainte de ivirea lui Vlad la Eforie, fusese prietenă cu Nae Oancea, bărbatul cu care urma să se căsătorească peste cîteva săptămîni. Părinții ei, ca și cei ai lui Nae, începuseră pregătirile de nuntă, cînd ea se îndrăgostise de Vlad. A iubit, a suferit, a cunoscut dragostea numai prin Ștefan Vlad.

Pînă cînd a întîlnit privirea fierbinte, curioasă, fascinantă a lui Vlad, crezuse că ține la Nae.

...Se afla în biroul ei. Șeful ei, arhitectul Silvestru, era plecat, dar trebuia să se întoarcă din minut în minut. Atunci sosise Ștefan Vlad și, nedescumpănit de absența arhitectului Silvestru, se așezase pe un scaun, hotărît să-l aștepte.

Ea a fost cea care l-a privit întîi, stăruitoare. A văzut ceva fascinant pe figura lui, care a determinat-o să-l privească și a doua oară. Nu oricum. Fără voie, ochii i-au trădat curiozitatea, neastîmpărul.

Simțind-o, Ștefan s-a uitat și el mai atent la ea.

Lucia Simion era conștientă că este frumoasă. Mulți bărbați întorceau pe stradă capul după ea. Uneori auzea unele grosolănii care o întristau.

Nu s-a mirat cînd, după ce a studiat-o cu interes crescînd, Vlad nu și-a mai întors privirea spre ziarul pe care-l ținea desfăcut.

Deși foarte atrăgătoare, fata nu era nicidecum ușuratică.

Simțind că a exagerat, se hotărîse să nu mai întoarcă ochii spre el.

Dar pe chipul distins al lui Ștefan Vlad era înscrisă o energie bărbătească irezistibilă. Nici nu și-a dat seama cînd ochii ei îl atîntiseră iar, uimiți.

La sosirea arhitectului Silvestru, între ea și Vlad se stabilise deja o înțelegere tacită.

În ziua aceea, după orele de program, Vlad a așteptat-o. Prima și penultima oară cînd a așteptat-o în văzul lumii.

Simplu și totuși poruncitor, ca și cum ar fi știut că nu poate fi refuzat, Vlad a invitat-o pe plajă, la ghiol. Habar nu avea că era logodită.

Nu avea costumul la ea. A fugit acasă și într-un sfert de oră a fost înapoi cu costumul de baie.

Era primăvară și zilele lungi și albe nu încălzeau apele lacului sărat. Pe plaja sălbatică a ghiolului erau doar ei.

De ce n-o invitase Ștefan pe malul mării ? Mult timp a crezut că din plăcerea de a fi singur cu ea. Pe urmă s-a convins că din discreție.

Ceea ce a uimit-o la Vlad în acea după-amiază de primăvară a fost siguranța. S-a bucurat de soare și apă într-un mod propriu. Nu numai că nu s-a relaxat complet, dar părea preocupat de ceva, menținîndu-și gravitatea. Totodată, dorința reușitei l-a făcut să pară mîndru. Ștefan Vlad nu știa să curteze o fată, știa însă să se impună cu multă siguranță.

„Dar, se gîndește Lucia acum, dacă el se temea că nu-l pot înțelege ? Dacă din această pricină părea doar sigur de el, și în același timp rezervat ?"

Regretul de-a nu fi încercat să-l priceapă o năpădește. Poate dîndu-i de înțeles că-i este mereu aproape, încurajîndu-l, l-ar fi cucerit, l-ar fi făcut să aibă nevoie de ea pentru totdeauna.

Ștefan — își amintește Lucia cu întîrziere — era nu numai ferm, dar și reticient, rezervat. Crezuse că doar mîndria, poate orgoliul erau de vină. I se păruse că Ștefan considera adevărat și drept numai ce vrea el din simplu egoism. Și din aceeași pricină nu dădea explicații. Față de cei care nu-i erau pe plac se închidea în sine, ascunzîndu-și sufletul. Cine îl înțelegea, bine, cine nu, n-avea importanță pentru el. Explicațiile erau de prisos.

Dacă ea se înșelase ?

Prezentabil și autoritar, deștept și mîndru, Ștefan o cucerise dintr-o dată în după-amiaza aceea de primăvară.

Oare ea cunoscuse cu adevărat sufletul lui ?

Nu mai era sigură.

După ce sărutările lui îi împrăștiaseră în tot trupul o înfiorare nemaicunoscută, pe care doar o bănuise în preajma lui Nae, întoarcerea la logodnic devenise imposibilă.

Dar ce cunoștea ea bine din viața lui Vlad ?

Se convinsese, cu timpul, că nu înțelege multe gesturi din comportarea lui.

Dar nu dorise, nici nu încercase să le înțeleagă. I se păruse greu, depășise posibilitățile de cunoaștere.

Și totuși se deșteptase zile de-a rîndul cu gîndul la Ștefan, îl purta veșnic în gînd, dedicîndu-i numai lui toate clipele libere. Fără să i-o ceară, Ștefan Vlad a determinat-o să renunțe la căsătoria cu Nae Oancea.

În sufletul ei a sperat, un timp, că Ștefan se va căsători cu ea, cea mai frumoasă fată din ținut. Crescuse fără voie în ideea că orice bărbat ar fi fericit s-o aibă de soție.

Aflase că în cazul unui bărbat ca Ştefan frumuseţea singură nu este de ajuns. Acest lucru o dezorientase, o descurajase.

Continuase, cu toate astea, să ţină la serile şi nopţile petrecute împreună. Cu Nae nu se întîmplase măcar o dată ceva asemănător. Cu Ştefan simţea nevoia să meargă la cinema, pe plajă, pe stradă, oriunde, numai să fie cu el.

Ştefan Vlad ieşea rareori în lume. Nu se ducea decît la spectacole foarte bune. Restaurantele care spuneau atît de mult tinereţii ei îl plictiseau.

Îi plăcea în schimb să-şi petreacă duminicile şi unele după-amieze în aer liber. Dar şi atunci nu o invita să-i ţină companie.

Iar ea nu încercase, nu se simţise în stare să-l înţeleagă. Îşi dădea acum seama, că deşi-l iubise, nu-l înţelesese.

Şi nici nu poate face acest lucru, doar bănuie că a ştiut să cunoască în profunzime tainele sufletului lui, că nu s-a încumetat sau poate n-a făcut destul efort să-l priceapă. Pentru că Vlad însuşi nu i-a oferit înţelegere. Petrecuseră cu adevărat puţine ore alături, nu ieşiseră în lume amîndoi.

O singură dată, într-o duminică, a invitat-o la Mangalia împreună cu familia doctorului Tomescu.

Şi ea, care nu ştia încă bine ce fel de om este Ştefan, a înţeles foarte repede că femeia aceea, Sorina, mai mare decît ea, mult mai puţin frumoasă, pusese stăpînire pe sufletul lui. Ştefan aşteptase de la Sorina Tomescu ceea ce Lucia aşteptase de la el : iubirea. Iar Sorina Tomescu i-o refuzase, iar el, la rîndu-i, i-o refuzase Luciei. O duruse amarnic naturaleţea, dar mai ales dezinteresul doamnei Tomescu faţă de sentimentele lui Ştefan. Dacă ar fi aflat că şi soţia doctorului îl iubea pe Vlad, ar fi suferit mai puţin. Aşa crede acum. Constatase însă cu acest prilej

că există femei care-l pot interesa pe Ștefan, dar dintre acestea ea nu făcea parte.

Abia atunci înțelesese cît de ușor se lăsase ademenită de Vlad. Cum de acceptase ea, Lucia, cu atîta ușurință prima lui invitație, întîlnirea aceea pe malul ghiolului ? O rușine de moarte o cuprinsese, i se făcuse silă de propria ei slăbiciune și începuse să-l urască.

Avusese multe obligații de onoare față de Nae Oancea, căruia îi promisese să-i fie soție. Numai că el nu știuse să se facă iubit ca Ștefan.

Ștefan Vlad avea un fermec irezistibil care o făcuse să alerge orbește după el. Fugise după Ștefan Vlad, deși era logodnica altuia.

Atunci cînd îi făcuse promisiunea lui Nae Oancea, nu știuse ce înseamnă să iubească cu înfiorare un bărbat. Crezuse că dacă-l place pe Nae, este suficient pentru a deveni soția lui. Dar energia și distincția lui Ștefan, aroganța și puterea de seducție, priceperea în mîngîieri o zăpăciseră complet.

Un timp fusese atît de fericită, încît îi era indiferent dacă se va căsători cu Ștefan.

Dar ea nu era o aventurieră. Era născută să fie soție credincioasă, gospodină destoinică, și fără voie începuse să rîvnească la căsătoria cu Ștefan.

Sperase, pînă ce constatase că Ștefan este îndrăgostit de Sorina Tomescu.

Nu se considera o fată prea deșteaptă.

Totuși, în duminica petrecută la Mangalia, în societatea prietenilor lui Ștefan Vlad, făcuse o constatare surprinzător de adevărată și profundă.

Ștefan o iubea pe Sorina aproape fără să-și dea seama ; mai mult, credea că acest sentiment este destul de bine tăinuit.

Dar era suficient ca cineva să țină mult la Ștefan (în felul în care ținea Lucia), ca să-i ghicească afecțiunea față de doamna Tomescu.

Cu ce o depășca Sorina Tomescu ? Se spunea că era deșteaptă. Și pentru asta și-o închipuise, înainte de-a o cunoaște, că-i arogantă, înfumurată, prețioasă. Dar naturalețea simplă a Sorinei Tomescu o dezarmase. Remarcase, cu uimire, la femeia aceea ceva din vigoarea lui Ștefan Vlad, ceva din sufletul lui necunoscut, în veșnică mișcare și căutare.

Sorina Tomescu îi devenise antipatică, iar pe Ștefan Vlad începuse să-l disprețuiască.

În ultimele două săptămîni începuse să se revadă cu Nae Oancea.

Purtaseră discuții fără rost. Nae Oancea nu o iertase. Dar nu era capabil să renunțe încă la ea. Se simțea umilit, dorea să se răzbune pe Lucia, pe Vlad, pe el însuși, nici el nu știa bine pe cine.

Și iată că Vlad... Iar ferestrele casei în care locuiește Lucia Simion ard ca întotdeauna.

Bolta de viță acoperă liniștită, nepăsătoare, poteca dintre poartă și ușa principală a clădirii. Cîteva tufe de trandafiri sînt încă înflorite. Cei trei caiși sub a căror umbră se odihnește, vara, o întristează.

* * *

A auzit că este frumoasă, dar văzînd-o în lumina becului rămîne surprins.

Așteptase pe scaun într-o cameră închiriată pînă nu de mult sezoniștilor. Deși casa nu fusese construită pentru a fi închiriată, acest lucru intervenise pe parcurs, schimbîndu-i ornamentația interioară. Nici o cameră nu mai avea personalitate proprie. Același mobilier în fiecare : pat, dulap, masă, scaun. Necesarul pe zece-douăzeci de zile al unei familii în vacanță, la mare.

— Pe mine mă așteptați ?

Radu auzise cum mama fetei îi şoptise ceva în antreu. Lucia pare neliniştită.

— Pe dumneavostră.

Ochii fetei îl ţintesc cu o expresie care spune : „Întreabă odată ce ai de întrebat".

Radu se prezintă şi începe numaidecît :

— L-aţi cunoscut pe arhitectul Ştefan Vlad ?

— Da !

Nici acum îngrijorarea nu se risipeşte de pe chipul ei care nu ştie, sau nu vrea să-şi ascundă teama.

— Voiam să mă mărit cu el.

Lucia Simion face declaraţia deschis, fără fasoane, într-un fel care-l uimeşte pe Radu.

„Era cît pe ce s-o chemăm la noi ! îşi spune locotenentul. Am fi greşit, pentru că fata nu are de ascuns nimic."

— Vrem să cunoaştem toţi prietenii pe care i-a avut Vlad.

Lucia nu realizează că întrebarea i se adresează de fapt ei.

— Nu prea i-am cunoscut toţi prietenii.

Radu se hotărăşte să urmeze deocamdată discuţia aşa cum o înţelege fata :

— V-aţi întîlnit vreodată cu prietenii arhitectului Vlad ? Sau măcar cu unii...

Lui Radu îi place să pătrundă în sufletul Luciei Simion mai indirect, mai puţin incisiv. Fata tace încurcată, nedumerită. Nu este deloc refractară, încăpăţînată, de rea intenţie faţă de Radu, faţă de ceea ce reprezintă Radu. Dar nu se pricepe la un anumit fel de discuţii, şi de aici faptul că Radu o intimidează.

— Prietenii lui Vlad ? repetă Lucia întrebarea pentru a înţelege mai bine.

— Da ! I-aţi văzut împreună cu arhitectul Ştefan Vlad ?

Radu a făcut constatarea că atunci cînd vorbeşte, fata e mai puţin interesantă decît cînd tace. Totuşi are în ea o simplitate care o apropie şi o face plăcută.

— O singură dată.

Părul lung și blond al fetei se revarsă bogat pe pielea bronzată a decolteului. Puțin cam plinuță, are o carnație mată și proaspătă. Din obișnuință sau simplă cochetărie își aruncă mereu pletele lungi spre spate. Gestul parcă o liniștește, consumîndu-i o parte din tulburare.

— Cu cine se întîlnea de obicei arhitectul Vlad ?

— Nu știu.

Albastrul ochilor fetei îl țintesc fără ascunzișuri.

— N-am aflat cu cine se mai întîlnea, repetă Lucia.

— Să ne amintim de o duminică petrecută cu Ștefan Vlad pe plajă. Cine, în afară de dumneavoastră, s-a aflat în anturajul lui Ștefan Vlad ?

— Altcineva ?

— Familia Tomescu. Domnul doctor și soția sa.

— Arhitectul Silvestru și doamna Corina Silvestru.

— Atît ?

— N-am văzut pe altcineva.

— Care erau obișnuiții casei arhitectului Vlad ?

— Aceștia.

— Ați auzit vreodată de un oarecare Panait ?

— Mitică Panait ! Da... da.

Pare mai înviorată acum. Radu nu știe bine de ce, poate pentru că-l poate ajuta.

— De unde-l cunoștea arhitectul Vlad ?

— Era finul lui.

Radu nu-i mai pune nici o întrebare, ar vrea ca fata să vorbească singură.

— Vlad avea bătaie de cap cu Mitică, adăugă Lucia Simion.

— În ce fel ?

— Avea grijă de el la serviciu... Și acasă... Îi dădea haine, mîncare...

— Avea grijă de el la serviciu ? !

— Da.

— Cum ?

Fata cade pe gînduri, nu poate să dea un răspuns imediat.

— Nu știu bine. Am înțeles că Panait lucra mai bine supravegheat, dădăcit. Și Ștefan îi urmărea fiecare pas.

— Venea des în casa acestuia ?

Lucia lasă capul în jos.

— Destul de des, din cîte am înțeles.

— Dumneavoastră l-ați întîlnit vreodată ?

— O singură dată. Dar Ștefan... arhitectul Vlad vorbea deseori despre Panait.

— De ce ?

— Băiatul îi făcea comisioane, uneori repara cîte ceva prin casă...

— Și Ana ?

— Care Ana ?

— Ana Suciu.

O clipă, Lucia nu a înțeles exact, apoi se grăbește să dea lămuriri :

— Ea făcea curățenie în casă, spăla rufele, deretica... Un gînd o oprește și urmează gravă : O cunosc de mult pe Ana Suciu. Este cinstită, cumsecade.

— Cine o supraveghea cînd lucra la Ștefan Vlad ?

Lucia Simion e mirată.

— Nimeni. Și după o pauză : Așa cred.

Radu schimbă brusc vorba :

— Cînd l-ați văzut ultima dată pe arhitectul Ștefan Vlad ?

— Sîmbăta trecută.

— Pe 1 septembrie ? !

— Da.

— La ce oră ?

— Două... două și jumătate.

N-o mai întreabă nimic, Radu așteaptă să continue. Și Lucia Simion vorbește :

— M-a așteptat după program. Nu avea obiceiul. Dar pleca pentru patru zile la munte. De aceea sîmbătă m-a condus pînă la poartă.

— Cînd urma să plece ?

— Duminică.

— De ce nu pleca de sîmbătă ?

— Spunea că trebuie să se întîlnească cu doctorul Tomescu și șeful meu. Sîmbătă seara...

— Și cu mai cine ?

Fata răspunde convinsă doar pe jumătate :

— Nu știu.

— Sînteți sigură ?

— Ștefan nu mi-a comunicat c-o să aibă musafiri acasă.

— Dar ce v-a spus ?

— Că se va duce undeva în oraș cu domnul doctor Tomescu și cu arhitectul Silvestru.

— Credeți că a intenționat dinainte să-i aducă acasă la el ?

— Nu știu. Sîmbătă seara a mai venit la el și soția doctorului.

— De unde știți ?

— Toată Eforia știe acum.

— Dumneavoastră ce-ați făcut sîmbătă seara ?

Fata pare mai înfricoșată, chiar agitată, supărată, tristă.

— Pe mine nu m-a invitat.

— Și ce-ați făcut ?

— M-am plimbat.

Lucia Simion devine neliniștită.

— Pînă la ce oră ?

— Tîrziu !

— Singură ?

— Cu inginerul Nae Oancea.

Face o pauză și, jenată de ceea ce spusese, adaugă :

— Am fost logodiți... înainte.

Radu încă nu vrea să lămurească ce înțelege Lucia prin „înainte".

— Pe unde v-ați plimbat ?

— Am stat pe o bancă.

— Tot timpul ?

— Aproape... De cînd cu Ștefan... n-am mai fost cu Nae prin localuri.

— Continuați să-l întîlniți între timp pe inginerul Oancea ?

— De trei luni, numai întîmplător. Sîmbătă seara ne-am certat.

— Cum de v-ați întîlnit ?

— De la un timp dorea să mă revadă.

— De cît timp ?

— Cam de două săptămîni.

— Știți și de ce ?

— Fiindcă vedea că nu mă măritam cu Vlad...

— Inginerul Oancea mai dorea încă să se căsătorească cu dumneavoastră ?

— Nu. Nu mai voia. Și nici eu.

— Atunci ?

Lucia e derutată, neajutorată.

— Voia să mă sîcîie, atîta.

— Ce-ați discutat ?

— Sîmbătă ?

— Da.

Radu dorește să afle de fapt tot ce i-a spus Oancea în ultimele săptămîni. Dar se mulțumește deocamdată cu ziua de sîmbătă.

— Își bătea joc de mine, mă lua în zeflemea pentru că arhitectul Vlad nu voia să se căsătorească cu mine.

— În situația asta, de ce l-ați mai întîlnit ?

Răspunsul vine neașteptat prin sinceritate și logică :

— Din cauza lui Ștefan Vlad.

Îi este clar. Dar nu vrea, nu are dreptul să fie mărinimos.

— Vreți să mă faceți să înțeleg ?

Crede, de fapt, că Lucia nu va putea explica bine. Dar atît cît poate, vrea să o audă lămurind ea singură lucrurile.

— Ștefan nu dorea să se însoare.

Radu trebuie să clarifice împrejurările în care s-a petrecut o dramă. Și dacă adevărul trece prin indiscreții, nu are de ales. Așa încît așteaptă.

— Asta mă descuraja, continuă fata.

E neașteptat de sinceră. Mai mult decît se aștepta. După convorbirile prudente purtate cu soții Tomescu și chiar cu arhitectul Silvestru, francheța fetei îi face bine. Ceilalți se jenaseră să-și dezvăluie trăirile lăuntrice, se ascunseseră în parte dincolo de cuvinte. Lucia Simion însă nu se rușinează de sentimentele ei.

— Și atunci ?

Fata nu înțelege, așa că Radu e nevoit să adauge :

— Ați revenit la Nae Oancea ?

— Nu, nu ! V-am spus. Căsătoria cu el nu mai putea avea loc.

Pletele fetei se mișcă potrivnice de o parte și alta a gîtului, în ochi îi arde scînteia unei ușoare revolte, fața i s-a răvășit, arată hotărîtă, îndărătnică.

— Poate că Nae Oancea nu renunțase, insistă Radu.

— Cred că da. Renunțase și el.

— Credeți numai ?

Lucia Simion așteaptă un semn de înțelegere care nu vine.

Radu crede că pricepe situația mai bine decît fata. Dar vrea s-o lase pe Lucia să vorbească, să justifice totul.

— De două săptămîni vă căuta. Pentru ce ?

Radu vrea explicații concrete :

— Nu ca să ne împăcăm.

— Atunci de ce ?

— Să mă chinuie, să-și bată joc de mine. V-am spus doar...

— Nu înțeleg atunci pentru ce ați acceptat.

— Eram prea singură... De fiecare dată credeam... mă amăgeam că poate... poate o să-mi placă Nae din nou... voiam să-l uit pe Ștefan.

Nu se aștepta ca ea să vorbească în felul ăsta, să se mărturisească atît de exact.

— De împăcat cu Nae... nu mai putea fi vorba.

A făcut completarea repede, temîndu-se că Radu nu o înțelege.

— Să revenim la seara de sîmbătă.

— Nae mi-a dat telefon.

— Reîncepuse să vă telefoneze ?

— Da. De două săptămîni. Am mai spus parcă.

— La ce oră v-a telefonat ?

— Seara. Nu știu exact.

— Aproximativ.

— Aproximativ pe la opt.

— După aceea ?

— Cam pe la nouă ne-am întîlnit... puteam să nu mă duc... dar eram prea singură. Și era sîmbătă...

— Preferați cearta cu fostul dumneavoastră logodnic în locul singurătății ?

„Interesant cum teama de singurătate împinge oamenii chiar spre companii neplăcute".

— Eram descurajată. E greu pentru o fată tînără să stea singură sîmbătă seara...

— Unde ați fost ?

— Eu aș fi vrut să intrăm într-un local.

Nu se sfiește să mărturisească, deja a vorbit destul ca să poată spune totul sau aproape totul. La început i-a fost teamă de judecata aspră a ofițerului de miliție. Însă nu mai simte decît dorința sinceră a confesării. Inconștient simte că adevărul este în ultimă instanță purificarea oricărui act criticabil.

— Dar Nae n-a vrut. Nici nu s-a gîndit la așa ceva.

Încrezătoare, privirea ei se oprește pe Radu. Vrea să se convingă că are cui să se destăinuie, însă — înfricoșată puțin de prezența lui străină — după un timp coboară ochii.

— Nu i-am spus că Ștefan n-are de gînd să se însoare cu mine. Și-a dat seama singur că arhitectul nu vrea să se căsătorească cu mine, adaugă fata, fără să-și ascundă amărăciunea.

„Trebuia să discut mai de mult cu fata asta, se mustră Radu. Relatează lucruri cărora trebuie să le acord atenție, să le dau o deosebită importanță !"

— Pînă cînd ați rămas cu inginerul Nae Oancea ?

„Oare Oancea nu ar fi fost interesat de teza de doctorat a lui Vlad Ștefan ?"

— Pînă la douăsprezece sau douăsprezece și jumătate noaptea.

— Unde ?

— În parc. Pe o bancă...

Radu întrebă cald, aproape curtenitor :

— V-ați înapoiat direct acasă ?

Vocea nu este a lui, ci a celui care vrea să afle negreșit ceva, fără să sperie persoana care vorbește.

Teama, sau poate numai agitația se citește în privirea fetei.

— Da !

Afirmația n-a fost făcută cu convingere : mai mult, Lucia Simion nu ascunde că o preocupă ceva ce nu a mărturisit.

— Mai aveți de spus ceva ?

Nu o întreabă, îi impune să continue.

— M-am întors singură... pînă la vila lui Ștefan Vlad.

— Singură ? insistă Radu.

— Da. L-am lăsat pe Nae să plece acasă...

Radu nu intervine. Așteaptă să continue fata, pentru că indiscutabil ea mai are ceva de spus.

— Am vrut să știu ce face Ștefan. Ardeam de curiozitate.

— Obișnuiați deseori ?

— Uneori.

— Nu era prima oară ?

— Nu.

— Merita ?

— Am vrut să aflu cui mă prefera. Ardeam de curiozitate.

— Ați aflat ?

— Ca de obicei, singurătății. Acum însă...

— Deci sîmbătă, după miezul nopții, v-ați dus la arhitectul Ștefan Vlad !

— Nu m-am dus în casă. Doar pînă în apropiere.

— Pînă unde ?

Lucia Simion s-a oprit nu pentru că n-ar vrea să declare adevărul, ci fiindcă nu știe exact ce să spună.

— Am stat de partea cealaltă a trotuarului... după un copac.

Se întreabă dacă fata vorbește serios, dacă o poate crede. Întreabă fără să-și ascundă un început de neîncredere :

— Cît ați stat acolo ?

— Pînă la unu noaptea.

„Oare de ce dă pe față acest amănunt ? Ascunde ceva important ? Vrea să mă deruteze ? Este sinceră din nevoia de a recunoaște totul ?"

— Ce-ați văzut ?

— Musafirii.

— Se vedeau din stradă ?

— Nu. Mi-am dat seama însă că Ștefan nu este singur.

„Ori spune aiureli, ori ținea foarte mult la el", își spune Radu.

— Ați aflat cine l-a vizitat ?

— V-am spus, familia Tomescu.

— Sînteți sigură că nu erau la arhitectul Silvestru ?

Fața Luciei se descrețește o clipă, evidența celor știute îi dă siguranță :

— La parter era întuneric. Lumina a ars pînă la plecarea soților Tomescu doar în apartamentul lui Ștefan. Sus...

Lucia se gîndește la ceva, frămîntată, înainte de-a continua :

— De fapt, au ieșit amîndoi pînă la poartă.

— La cine vă referiți ?

— Amîndoi arhitecții au condus familia Tomescu... Domnul Silvestru a ieșit în curte alături de... Ștefan Vlad.

— La ce oră ?

— Cam pe la unu.

— Cine v-a văzut ?

A pus întrebarea repede, așteptînd cu atenție, concentrat la maximum.

— Nimeni, răspunde uluită Lucia Simion.

— Sînteți sigură ?

Efectul dorit s-a produs, dar rezultatul nu micșorează alerta lui Radu.

Fata îl privește uimită. Dar asta nu-i modifică declarația.

— Poate totuși v-a văzut cineva și dumneavoastră nu ați observat ! stăruie Radu.

— Nu știu.

— Cît timp ați rămas în fața casei arhitecților după plecarea soților Tomescu ?

— Am plecat aproape imediat.

— Aproape ? !

— După ce doctorul și soția sa nu s-au mai văzut.

— V-ați dus apoi la Ștefan Vlad !

Radu n-a întrebat, a afirmat.

— Nu ! spune Lucia uluită și speriată. De ce credeți asta ?

Cum fata nu adăugă nimic, e nevoit să intervină :

— Ca să-i spuneți că... a avut musafiri.

Nu adaugă : „fără să vă fi invitat". Speră că Lucia Simion înțelege.

— M-am gîndit o clipă să mă duc la el.

— Și ați renunțat ? !

— Ștefan Vlad a intrat în casă împreună cu domnul Silvestru.

Radu nu pare convins.

— Nu mi-ar fi plăcut să fiu văzută de domnul Silvestru, continuă Lucia.

— Știți unde ținea arhitectul Vlad cheia apartamentului ?

Fata nu vede nimic rău în întrebare.

— În cuierul din hol.

— Și cheia de la intrare ?

Lucia Simion e uimită.

— Nu știu.

— Cel care l-a atacat pe arhitectul Vlad nu a forțat ușile. Nici cele de la intrare.

— Credeți că trebuia să știu unde se afla cheia de la intrare ?

— Ana Suciu avea acces la una din cheile de la intrarea în vilă.

Fata e complet dezorientată și-l privește speriată, totuși o întreabă :

— Dumneavoastră aveați vreo cheie ?

I se pare că exagerează. Dar răspunsul e cu totul neașteptat :

— Aș fi vrut să am... sau să știu unde pot găsi cheia lui...

— Pentru ce ?

Fata nu e speriată, ci rușinată :

— Ca să pot intra oricînd la el.

Nu sfidează, nici măcar nu pare curajoasă făcînd această afirmație.

— În noaptea aceea, dacă aveați cheia, intrați ?

— Da... poate.

Nici cel puțin nu pare șocată, supărată de acest interogatoriu. E aproape straniu, dar fata nu se comportă nici pe departe, ca și cum ar putea fi cîtuși de puțin bănuită.

— Ați observat ceva deosebit ? Pe altcineva ?

— Cînd ?

— Stînd... la pîndă.

— Nu.

— Care era dispoziția arhitectului Vlad, în timp ce-și conducea oaspeții ?

— Foarte bine dispus. Vesel.

În atmosferă intervine ceva nou. Radu simte lacrimile Luciei, o fracțiune înainte de a le vedea.

E ceva sacru și dureros în stropii întîrziați care se preling pe obrazul fetei.

CAPITOLUL DOISPREZECE

Merge încet fără să înțeleagă dacă a rămas tot timpul în această localitate, sau a plecat și s-a reîntors. În ultimele șase luni s-a deprins cu tot ceea ce vede în jur acum.

Doar că acel ceva neplăcut, neliniștitor s-a petrecut, și schimbarea produsă îl stăpînește, chinuindu-l.

Acum simte nevoia să bea, să se îmbete.

Se îndreaptă spre micul bufet dintre cele două bulevarde.

Aici se oprea să bea o bere cît timp a lucrat la Eforie. Chioșcul ăsta familiar îl face să se simtă mai puțin chinuit.

A venit toamna, ceva s-a schimbat în jur doar într-o săptămînă. Turiștii trec mai rar spre plajă.

Nu prea-i place compania oamenilor, fuge de ei, mai ales de cei care încearcă să i se bage-n suflet.

Dar în staţiunea de pe litoral îi place mulţimea care însufleţeşte străzile.

Cele două bulevarde sînt aproape pustii, turismele nu se mai înşiră de-a lungul trotuarelor. Un vînt răcoros se rostogoleşte în jurul său, atribuindu-i plăcerea de-a bea bere.

Dar lui Mitică Panait nu-i vine să se ridice de pe scaun... să plece.

La vilă, sora lui Ştefan Vlad încearcă să se odihnească o oră-două. De cîteva nopţi femeia asta nu mai poate dormi.

S-a hotărît să mai ceară o sticlă. Ridică privirea spre ghişeu şi-l recunoaşte pe... Adrian ! Stă cu spatele la el, nu l-a zărit, atent doar la sticlele sale de pepsi cola. Mai cere ceva, parcă o pungă de alune.

„Să-l strig sau să-l las în pace ?" se întrebă Panait.

Adrian nu l-a zărit, iar el a cosumat prima sticlă cu bere. Poate să se ridice repede şi să dispară în tăcere.

După o scurtă ezitare înţelege că i-ar place ca Adrian să-i ţină de urît. Nu-l strigă totuşi.

Este prea obosit şi măcinat de gînduri.

Aşteaptă, e sigur că va fi văzut, Adrian trebuie să se aşeze la una din mese. Nu sînt decît patru.

Într-adevăr, cu sticlele de pepsi în mîini, Adrian se uită după un scaun liber. Pare nehotărît, sînt multe locuri libere.

A ajuns cu privirea la Panait. Pare derutat.

— Ai şi ajuns ? îi spuse în loc de bună ziua Adrian.

— Dar tu ?

Ciudat din fire, Mitică nu e din cale-afară de curios. E mai mult surprins decît mirat că şi Adrian a ajuns la Eforie Nord. Nu-l întrebă mai mult. De altfel, Adrian s-a dezmeticit.

Se așază pe scaunul gol de lîngă Panait și zîmbește protector. Încet, fără grabă, toarnă pepsi cola în pahare.

— Știi că totuși plec în străinătate ?

Panait îl privește oarecum ciudat, așteptînd. Dar Adrian nu se grăbește să-l lămurească.

Tace și zîmbește mai departe, ușor stînjenit.

CAPITOLUL TREISPREZECE

Deja s-a obișnuit cu încăperea nu prea spațioasă.

De cînd are mult de lucru nu-l mai interesează aspectul ei. Important pentru el este doar activitatea dintre acești pereți.

Biroul nu mai înseamnă o cameră anostă, ci locul unde gîndește, activează, există ca factor social activ. E adevărat că cele mai profunde gînduri ale sale nu se nasc aici. Ideile spontane și valoroase i se nasc în autobuz, pe drum, pe malul mării sau înainte de culcare.

Radu se întreabă cum va ajunge să trăiască afectiv pe două planuri, fără ca acest lucru să se cunoască. Nu este o fire ascunsă, dimpotrivă, francheța îl caracterizează. Dar ține ca o parte din intimitatea sufletului să-i aparțină numai lui. Fără să aibă mania contrazicerii, fără să fie prea ambițios și voluntar, nu reușește să urmeze cu fidelitate toate sfaturile șefului său. Și asta în ciuda faptului că adesea îi cere ajutor maiorului Bureanu chiar și în gînd.

Dar Radu sfîrșește prin a-și expune și punctul său de vedere nu din vanitate ori prea multă personalitate, ci dintr-o pornire de sinceritate.

— Nae Oancea !

Vocea șefului său e gravă.

— Am înțeles.

— Mai este şi Panait Mitică.

Radu i se uită drept în ochi.

— Da.

— Era plecat sau nu din Eforie la ora atacului ?

— Asta calculez şi eu.

— Să recapitulăm. La ce oră a ajuns duminică dimineaţa acasă ?

— În jurul orei opt.

— Cînd a sosit în Gara de Nord personalul cu care a plecat din Eforie ?

O clipă Radu nu răspunde, cutremurat de un gînd.

— La cinci dimineaţa.

Maiorul reflectează la rîndul său un timp şi Radu îndrăzneşte :

— Cinci nu e prea devreme pentru a bate la uşa mamei...

— Depinde.

— Panait a ajuns acasă la ora opt. Ne-a confirmat-o mama lui. Tot ea ne-a spus pe cine simpatizează, o doctoriţă tînără : Năstase Ileana. El, se pare, a făcut totdeauna tot posibilul să-i fie pe plac.

— Aţi aflat ce-a făcut în Bucureşti între cinci şi opt dimineaţa ?

— Mamei i-a spus că a stat la restaurantul gării şi apoi s-a plimbat în jurul casei în care locuieşte doctoriţa Ileana.

— Aţi verificat ?

— Nici unul dintre ospătari nu-şi aminteşte de cineva care să semene cu Panait.

Tace. A omis un amănunt. Speră că maiorul nu i-a remarcat greşeala.

Şeful se gîndea la ceva mai important.

— Să reverificăm firele de tergal. Aţi început să priviţi lucrurile de la simplu la compus ?

— Încerc.

— Din cîte am înțeles i-ați cunoscut pe toți oaspeții lui Vlad din seara odiosului atac.

— Da !

„Ce mult mă încurcă pluralul șefului, își spune Radu. Nu știu niciodată cînd se referă numai la mine, mai mult bănuiesc. Mi se pare într-una că se adresează și altora."

— Cred că e nefiresc sau, dimpotrivă, foarte complicat ca unul dintre musafirii de sîmbătă să fi făptuit crima.

— I-ați tăiat de pe lista suspecților ?

— Nu. Bineînțeles că nu.

Vocea lui Radu e obosită.

— Cred că i-am acordat prea mare atenție lui Panait, conchise el aproape dezamăgit.

— Invitați-l aici și aflați mai precis la ce oră a ajuns la București. Dar repede. Cu Nae Oancea ați terminat ?

Radu îl privește surprins.

— Știți bine că nu...

— Ești convins de sinceritatea mamei lui Panait ?

— Da. Crede mult în băiatul ei. Deși a făcut o mărturisire involuntară : aceea că a crescut un om ascuns, uneori sălbatic, căruia-i place hoinăreala...

*

* *

În stațiune mai sînt turiști și, după soarele plajei tomnatice, unii se opresc totuși la chioșcul cu băuturi.

Adrian vorbește stingherit. A adus pepsi cola, dar, evident, nu se simte lejer în compania lui Panait.

— Te simți bine aici ?

E ușor ironic, dîndu-i de înțeles lui Panait că se poate găsi ceva mai bun.

— Da.

Ar vrea să nege. Dar acceptînd neadevărul; a răspuns deja negativ.

Adrian îl privește îndoielnic, cu milă.

Panait pare liniștit. Doar ochii îi sînt tulburi, nesiguri, agitați.

— Vin des aici în deplasări. Vara e frumos. Dar iernile sînt grele și-i multă muncă.

Panait urmărește distrat spusele celuilalt. E obosit și se întreabă dacă ceva pe lumea asta merită strădanie.

— Nu știu dacă mă crezi, dar plecarea în străinătate nu mă mulțumește.

— De ce ?

— Vreau să devin eu însumi mai întîi aici, în țară. Încă nu m-am născut...

Adrian a uitat, parcă se destăinuise unui om posac, cînd de fapt stă de vorbă cu un fost coleg de școală.

Toarnă în paharele golite.

Mitică simte că băutura nu-l ajută azi la nimic. N-a devenit vesel, e din ce în ce mai obosit.

Totuși speră că după alt pahar o să-i fie mai bine.

— Mă indispun arhitecții. Să fie invidie ? Ce crezi ?

Curiozitatea lui Mitică se dezmorțește. Întinde iar mîna după pahar.

— M-am întîlnit nas în nas cu arhitectul Silvestru. Era, după cîte știu, șeful lui Vlad. Dar Ștefan Vlad era mai fantezist, mai talentat.

Mitică e plictisit. Discuția cu Adrian nu reușește totuși să-l înveselească.

— Puteam să fiu și eu arhitect, adăugă Adrian.

Panait tace. E stăruitor Adrian în dorința de-a vorbi despre arhitectură.

— Acum mi se oferă bursă la Erlangen. Crezi că îmi folosește ?

Apatia lui Mitică s-a frînt.

— Te îndoiești cu adevărat ?

— De ce te miri ?

De data asta Mitică Panait e curios de-a binelea. Nu-și mai simte oboseala, ezitarea lui Adrian e prea de tot. Așteaptă. Îi spune din nou celuilalt că nu-l crede.

— Nu mă crezi, pentru că nu știi încă bine un lucru : omul trebuie să se regăsească în ceea ce face. Să aibă personalitatea sa.

— Așa-i.

Mitică e brusc de aceeași părere, s-a liniștit, recunoscînd.

— Renunțînd la arhitectură, am pierdut momentul. l-am lăsat ca un prost să-mi scape.

— Iar eu părăsind Politehnica...

— Doreai să devii inginer ?

Panait îl privește nehotărît.

— Poate.

Stă pe gînduri, puțin speriat, indispus.

— Poți continua studiile și acum, îl sfătuiește sincer Adrian.

— Nu vreau.

— De ce ?

— Ca să am personalitate.

— Ai mai multă, rămînînd tehnician ?

— Pot lucra în timpul liber... particular. De ce spui că bursa din străinătate nu înseamnă foarte mult pentru tine ?

Panait dorește amănunte.

— Mă interesează o călătorie în Germania, adăugă Adrian. Mă preocupă cum lucrează alții. Dar nu știu dacă am să devin mai mulțumit de mine.

Și cum Panait îl privește străin, adaugă :

— Vreau să fiu sincer cu mine însumi indiferent unde locuiesc.

Mitică Panait încă nu și-a revenit din surpriză, neștiind ce să creadă. Încă își mai închipuie că Adrian exagerează, deși uneori pare sincer.

— Întîi du-te ! Pe urmă află dacă ești nemulțumit.

— Ai dreptate ! Poate că o să-mi placă, se încurajează Adrian, dar am regretul arhitecturii.

— Asta am înțeles. Poate că și eu o să folosesc garajul...

— Ce spuneai despre folosirea garajului ?

— Eu ?... Nimic... Vreau să ajut la finisarea unor garaje. Supliment bănesc... Ce vrei ?

CAPITOLUL PAISPREZECE

Radu e rușinat de agitația și neliniștea sa, aproape nedumerit că în urmă cu cîteva zile se plictisea, doar răsfoind dosare în biroul maiorului.

Atunci avea timp să dea frîu moleșelii de la ora prînzului și să facă observații asupra diferenței dintre fațada clădirii și camera în care lucra.

Năzuise ca amiaza să devină, treptat, o parte a zilei în care să dea randament maxim.

Preocupat, antrenat acum într-o anchetă dificilă, a ajuns în trei zile să se mire de timpul liber pierdut fără rost atunci. Gîndurile îi sînt acum dinamice, incisive, înflăcărate, iar moliciunea amiezii i-a dispărut.

Astăzi o să renunțe la obicciul să se plimbe înainte de-a sta de vorbă cu inginerul Nae Oancea.

Merge pe jos spre birourile șantierului și gînduri multe se nasc pe această scurtă distanță.

Desigur, ar fi nevoie de o plimbare mai lungă, pentru ca gîndurile să i se orînduiască așa cum ar vrea.

Poate că după convorbirea cu Oancea va lega mai logic datele adunate pînă acum. Mai ales dacă va reuși să se plimbe puțin înainte de-a reveni la miliție. Nu mult, doar cîteva minute hărăzite meditației care duce spre adevăr.

Nae Oancea e un individ nesimpatic. Nu vrea să țină cont de acest aspect. Nici Ștefan Vlad nu fusese prea iubit, totuși avusese și admiratori sinceri, aproape fanatici. Antipatizat de unii, extrem de admirat de alții, Vlad a fost ceea ce se numește un tip ciudat. De altfel, din toate discuțiile purtate cu foștii prieteni a reieșit că Vlad era un tip original, inteligent, refractar, de un egoism bizar.

Radu Rusescu merge spre birourile șantierului fără entuziasm. Discuția cu Nae Oancea nu-l atrage. Toate celelalte interogatorii le-a purtat cu interes. Și-a făcut datoria, știe că a fost obiectiv. Conversațiile cu Silvestru, cu doctorul și Sorina Tomescu, cu Lucia Simion i-au stîrnit interes, chiar și o anumită plăcere.

Simte că de astă dată va fi lipsit de o discuție agreabilă. Dar poate adevărul va avea de cîștigat.

— Salut...

Silvestru e afară, în fața clădirii administrației șantierului. L-a văzut, salutindu-l primul.

— Ocupat tare ?

Radu încearcă să pară natural, amabil, plin de bunăvoință. Deși Silvestru s-a grăbit să-l salute, ghicește stinghereala, emoția și chiar teama care se nasc la vederea sa.

— Ca de obicei.

Silvestru pare prost dispus, mai preocupat și mai agitat decît fusese acasă la el.

„Oamenii sînt mai nervoși și mai grăbiți la slujbă", constată Radu.

— Îl pot vedea pe inginerul Nae Oancea ?

A intrat direct în subiect, nu vrea să-i dea emoții inutile arhitectului.

— Desigur.

Silvestru s-a înviorat, ușurat că locotenentul are treabă cu altcineva. Politicos, aproape îndatoritor, îl poftește în biroul său.

— Ar fi mai bine să nu se afle de vizita mea. Mă refer la salariaţi.

— Am înţeles.

Cu ceilalţi a discutat acasă. Timpul nu-i mai permite însă să procedeze în acelaşi fel cu Nae Oancea. Dar vrea s-o evite pe Lucia Simion. Îl roagă pe Silvestru să nu-i conducă pe cît se poate în biroul său, ştie că-n anticamera inginerului-şef o va întîlni pe secretara sa, Lucia Simion. Se prea poate ca aceasta să-l fi prevenit pe Oancea, povestindu-i discuţia cu locotenentul de la miliţie. Însă nu doreşte ca fata să asiste cum e chemat fostul său logodnic să dea lămuriri asupra relaţiilor sale cu Vlad.

— Biroul arhitectului Vlad e liber. V-ar conveni ?

— Da.

— Azi avem zi scurtă.

Silvestru e agitat.

— De cîte ori îmi amintesc de Vlad, nu mă pot linişti !

Reticenţa obişnuită i-a dispărut, ar vrea să se mărturisească, dar nu găseşte cuvintele potrivite.

Au ajuns în încăperea pustie care-i servise drept birou lui Ştefan Vlad.

Radu se simte el însuşi apăsat, tulburat. Are impresia că ceva din personalitatea lui Ştefan Vlad, o parte din gîndirea şi viaţa lui trăiesc, rotindu-se-n cameră.

Silvestru ridică precipitat receptorul telefonului căutînd o ieşire din emotivitatea care-l răvăşeşte. Îl caută pe Oancea, ca şi cum el însuşi ar avea nevoie de el.

— Sînt din ce în ce mai zdruncinat. Nu-mi iese Ştefan din cap ! repetă automat.

În general, lui Silvestru îi trebuie oarecare timp pentru a se adapta cu cineva, şi încă de la miliţie. Acum vrea să se spovedească. Momentul primei ezitări a trecut. Parcă se bucură că tocmai anchetatorului îi poate spune ceea ce simte.

— Credeam că sosirea Corinei va schimba lucrurile.

Radu nu-şi aminteşte cine e Corina, dar îşi închipuie că e soţia lui Silvestru, plecată la Predeal în momentul tragediei din vilă.

— Cînd am văzut-o intrînd în casă cu copiii, mi-a fost mai uşor. Dar numai pe moment.

S-a oprit, are impresia că nu se exprimă bine, că nu relatează exact starea sa sufletească.

— A doua zi coşmarul a reînceput.

Nu găseşte alte cuvinte.

Radu vrea să răspundă ceva, dar tace, are şi el nedumeriri prea multe. Privirea sa a devenit însă aproape blîndă şi-i oferă arhitectului zbuciumat căldura ochilor expresivi, care inspiră încredere şi seriozitate.

Bătaia din uşă, anunţîndu-l pe Oancea, îl forţează pe Silvestru să-şi impună stăpînire de sine şi oarecare prestanţă.

Inginerul Nae Oancea e un bărbat înalt, voinic, foarte brun, aproape frumos. Are trăsături rotunde, dar ferm masculine.

— M-aţi chemat ?

Nici un muşchi nu se mişcă pe faţa noului-sosit. Dă impresia că e stăpîn pe sine, este foarte rece, poate nepăsător, indiferent.

— O să discutaţi cu tovarăşul locotenent Rusescu de la miliţia judiciară.

Nici o urmă de amabilitate nu apare pe chipul inginerului. În ochi nu-i străluceşte dram de bunăvoinţă. Se întoarce ţeapăn şi grav spre Radu :

— Poftiţi !

Se oferă distant, neimpresionat, rezervat.

Lui Radu nu-i displace dîrzenia acestui bărbat. Niciodată nu i-au plăcut cei care, auzind de miliţie, devin din cale-afară de îndatoritori şi amabili, aproape slugarnici. Bunăvoinţa, fără podoabe ieftine, e suficientă.

— Vă las.

Silvestru se retrage grăbit să scape de ceva, de care se va despovăra anevoie.

— E vorba de arhitectul Ştefan Vlad, începe Radu.

Oancea tace, aşteptînd. Ştie că Ştefan Vlad a fost atacat de cineva, tot ţinutul a aflat.

— L-aţi cunoscut ? întreabă Radu.

— Lucram la aceeaşi instituţie, unde vă aflaţi şi dumneavoastră acum.

Se pare că Oancea nu face pe distantul ca să-şi ascundă emoţia. Este cu adevărat un tip rece, nesentimental.

— Să înţeleg deci că l-aţi cunoscut bine ? !

— Da, l-am cunoscut cînd exista printre noi.

Vocea inginerului are o intonaţie care-l surprinde pe Radu. Un fel de indiferenţă de care nu se jeneză. Vocea lui are nuanţe dispreţuitoare, ironice, lipsite de căldură în circumstanţa dramei.

— Bine ?

Radu a devenit autoritar, aproape tăios.

— Fosta mea logodnică l-a cunoscut mai bine.

Oancea nu mai este ironic.

Pentru prima dată în glasul inginerului Nelu Oancea răzbate un fel de autocompătimire.

— Cred că sînteţi informat.

În ochii inginerului se poate descifra ceva ce s-ar putea numi amărăciune. Cuvintele i-au răsunat egale, fără tendinţă de bravare.

— Aţi fost logodit cu domnişoara Simion ?

— Da. Urma să ne căsătorim.

— O cunoaşteţi bine, deci.

— Credeam că o cunosc.

Tac amîndoi. Chiar şi lui Radu îi e greu să intervină prea brusc.

— Ştefan Vlad mi-a dovedit că n-am cunoscut-o bine. Şi mi-a stricat planurile...

Această destăinuire directă, de neașteptat la un om rece, îl stînjenește pe Radu.

— Simbătă 1 septembrie l-ați văzut ?

— Nu. Întîmplător nici chiar la serviciu. Credeți că eu l-am atacat ?

Este primul care-i pune întrebarea deschis. Toți ceilalți pe care i-a interogat știau doar că bănuiala planează și asupra lor, că figurează numai pe lista suspecților.

Tot timpul le simțise teama, suspiciunea. Percepuse și această întrebare : „Credeți că l-am atacat eu ?“ dar indirectă, ocolită, tacită.

„Asta pentru că ceilalți se știau mai presus de orice bănuială ? Nae Oancea știe că poate fi, că are motive mai mari decît ceilalți să fie suspectat ? !“

— Încă nu...

Neplăcuta răceală se accentuează în comportarea lui Oancea, chiar și o anumită aroganță.

— Cred că aș fi fost în stare s-o fac.

„Dacă-i o simplă bravură, pronunțată totuși fără ură, este cu atît mai sinistră.“

— Dar de ce n-ați făcut-o ?

— Nu merita.

— V-ați gîndit la posibilitatea îndepărtării lui Vlad din calea Luciei Simion ?

— Oricare în locul meu s-ar fi gîndit...

— La asasinat ?

— La înlăturarea lui Vlad.

— Indiferent cum ?

— Poate.

— V-ați gîndit și la crimă ?

— M-am gîndit.

Dezinvoltura lui Oancea îl derutează. Inginerul e sincer și sfidător, iar emfaza și răceala lui nu-l fac să se simtă bine. Oancea își permite mai multă francheță decît ceilalți. Poate e și mai puțin rafinat, mai lipsit de diplomație. Radu nu se regăsește pe sine însuși prea ușor ștind

de vorbă cu omul acesta. Însă trebuie să se deprindă să aibă tonul optim, să și-l formeze în orice împrejurare, cu oricine ar discuta.

— Ați adus discuția foarte la obiect.

— Dacă m-am gîndit să-l omor pe Ștefan Vlad, credeți că l-am și ucis ?

— Nu. Dar vreau să-mi dovediți că n-ați făcut-o !

Vocea i-a devenit gravă, mai rece decît a lui Oancea. Adaugă :

— Cît se poate mai concret.

— Am să încerc.

Face o pauză și poate pentru a se convinge pe sine însuși să nu se lase impresionat, intimidat de brusca severitate a lui Radu, adaugă :

— Din păcate, nici acum nu consider nenorocirea lui Ștefan Vlad o mîrșăvie...

— Vă dați seama ce afirmație faceți ?

— Sînt oameni cărora le prezici o moarte năprasnică.

Vocea inginerului a devenit mai moale, dă impresia că vrea să se explice, să fie înțeles.

— Dumneavoastră nu l-ați cunoscut pe Vlad, spune.

Nu mai e sfidare în vocea inginerului, ci ceva ce seamănă a scuză.

— Eu, da, cu toate că prea mult n-am discutat cu el, și mai ales niciodată în afara orelor de serviciu.

Nu mai folosește vocea rece de la început, dar rămîne ferm, inflexibil.

— Știu însă aproape totul despre Ștefan Vlad.

— Adică ? !

— Era calculat, egoist...

— Concret ! Ce înțelegeți prin egoist ? E o trăsătură care se poate atribui aproape oricui.

— Lui mai mult decît celorlalți.

— Vreți să mă faceți să înțeleg ?

— Se preocupa doar de ceea ce îl interesa direct, ocolea problemele ce-i dădeau bătaie de cap, dorea să se

afirme, protesta mult cînd ceva îl nemulțumea, se izola, era nesociabil...

Interesat de psihologia victimei, Radu devine nerăbdător să afle cît mai multe amănunte. Neținînd cont de mimica locotenentului, Oancea continuă :

— Folosea tot timpul liber în scopul intereselor sale personale.

— Cum ?

— Scria o lucrare, mi se pare teza de doctorat.

— De unde știți ?

— S-a aflat. Nu știu numai eu.

— Sînteți intelectual ! Pentru prima dată aud că pregătirea unei lucrări de doctorat înseamnă egoism.

Deși a stabilit că el nu trebuie să-și exprime vederile, ci doar să-l facă pe celălalt să și le dezvăluie, Radu nu s-a putut stăpîni.

— Fugea de la serviciu... să lucreze acasă ? îl întrebă Radu pe Nae Oancea.

— Ar fi fost prea de tot ! Nu s-ar fi pretat !

„Oare îl interesează dizertația lui Ștefan Vlad ?“ se întreabă Radu.

I se pare că inginerul insistă asupra acestei preocupări a fostului arhitect.

— Abordase un subiect interesant în teza sa ?

— Habar n-am !

Radu stă o clipă în cumpănă, apoi urmează :

— Totuși, pe cineva a interesat lucrarea lui Vlad.

Oancea așteaptă și deși greu perturbabil pare ușor nedumerit.

— Lucrarea a dispărut.

Licărul uimirii răzbește în ochii inginerului cîteva clipe. Mirarea i-a înfrînt închistarea și echilibrul rece, distant.

— Credeți că din cauza asta...

Oancea nu spune mai mult. Dar e suficient.

— Ce altceva neobișnuit mai făcea arhitectul Vlad ? îl întrerupe brusc Radu, dînd impresia că știe mai mult decît arată, dar nu vrea să trădeze. Asta dorește.

— Ținea cont doar de dorințele sale.

— Explicați-vă !

— Atitudinea față de Lucia...

A redevenit omul de la început. În cuvintele sale nu e doar supărare, e acuzare, imputare.

„Privește lucrurile mai mult din punct de vedere al relațiilor sale personale, își spune Radu. Dar trebuie să recunosc că față de el, Ștefan Vlad n-a fost corect."

— Nu s-a grăbit să se însoare cu ea, se pare că nici nu avea de gînd...

Dincolo de ironie, Oancea e revoltat, îndurerat și jignit.

„Poate că aici e un punct slab unde merită să se insiste", dar deocamdată Radu trece mai departe :

— Ce-mi mai puteți spune despre Ștefan Vlad ?

— Avea idei personale chiar și profesional.

— Anume ?

— Unii îl socoteau plin de fantezie. Eu aș spune că era cam năstrușnic în idei... Ca să nu spun altfel.

— Ce puteți reproșa ideilor sale ?

— Erau total neeconomicoase.

— Deci se poate spune că era lipsit de simț practic.

— Numai că el își închipuia că are dreptate.

Radu are impresia că Ștefan Vlad e ascuns în fostul său birou și ascultă. În același timp i se pare că și lui Oancea i-ar fi făcut plăcere în mod deosebit să fie auzit de Vlad, vorbind așa cum vorbește, tocmai în camera aceea.

— Se considera superior celorlalți, urmează Oancea rechizitoriul, ca și cum Vlad trebuie acuzat și nu cel care-l atacase. Chiar și cînd încerca să devină comunicativ rămînea rezervat. Mereu voia să dea de înțeles că se deosebește de restul oamenilor prin ceva.

— Din această cauză avea dușmani ?

— Unora nu le era prea simpatic. Dar eu nu l-am iubit, chiar pot afirma că l-am urît uneori. Alți dușmani de-ai lui nu cunosc.

Categoric și franc, Oancea e greu de înfruntat.

— Afirmațiile dumneavoastră merită să fie luate în seamă.

— Totuși nu eu l-am atacat. Deși de cîteva ori mi-a venit s-o fac.

Inginerul Oancea parcă a stat de cînd lumea de vorbă cu organele de miliție. Nu lasă să se bănuie un dram de emoție.

Radu nu dorește să înspăimînte pe nimeni. Dar trebuie să învețe să domine în discuție orice fel de caracter și în special oamenii aspri, ursuzi, neemotivi, sfidători.

— Ce-ați făcut sîmbătă seara ?

— Sîmbătă ? Da... Era normal să ajungem aici.

A spus-o fără ironie, cu resemnare.

— Întîmplător nu l-am văzut deloc pe arhitect în ziua aceea.

— Cum vă susțineți afirmația ?

— Pot s-o susțin ușor. Din fericire.

Inginerul tace și Radu simte că celălalt nu vorbește un timp pentru a-și aduna cît mai bine argumentele.

— Sîmbătă am fost la Constanța în interes de serviciu. Ceva urgent, ivit vineri aproape de sfîrșitul programului. Nu era de amînat pe luni. Se poate verifica.

— La ce oră ați plecat ?

— La șapte fix am ajuns în biroul inginerului-șef unde am stat cam aproximativ un sfert de oră. Pe arhitectul Ștefan Vlad nu l-am văzut la sosire și nici la plecare. În schimb, după-amiaza am întîlnit-o pe domnișoara Lucia Simion. Dacă asta vă poate fi de folos !

„Să-l fi prevenit fata ?“ se întreabă Radu.

— Aţi întîlnit-o întîmplător ?

Inginerul Oancea este uşor derutat şi fîstîcit.

— Nu chiar.

Oancea ezită, n-ar vrea să spună mai mult, dar continuă :

— I-am telefonat.

— De ce ?

— Voiam s-o umilesc... Ştefan Vlad pleca în concediu trei-patru zile. Şi înţelesesem, adică eram sigur că n-o va lua şi pe ea.

E straniu cum cineva nesentimental poate fi atît de sincer. Oancea nu mai e deloc ironic. Vorbeşte cu obidă, afectat. Din duritatea de la începutul discuţiei n-au rămas decît francheţea şi lipsa de teamă.

— Ce doriţi să mai aflaţi ?

E la dispoziţia lui Radu. A rostit întrebarea politicos, dar sigur pe el.

— Nu mă interesează de ce v-aţi întîlnit cu domnişoara Simion, dar...

Oancea înţelege greşit ezitarea locotenentului.

— Vlad nu avea prea mare nevoie de ea. Am încercat s-o întîlnesc eu... să-i spun...

„Curioasă, aproape neverosimilă sinceritatea omului acesta rece, cinic", gîndeşte Radu.

— La ce oră ?

— I-am telefonat la opt seara. Am vrut să mă asigur dacă este sau nu cu arhitectul. Dar Ştefan Vlad nu avea nevoie de ea în seara aceea.

— V-aţi dus la ea ?

— Nu, ne-am întîlnit pe o bancă în parc. Ca liceenii. Şi nu cred să ne fi zărit cineva, vreo cunoştinţă. Poate am fost văzuţi, dar n-am observat.

— La ce oră v-aţi despărţit ?

— Cam pe la miezul nopții. Am condus-o pînă în fața casei sale.

— Dumneavoastră cînd ați ajuns acasă ?

— La treizeci de minute după miezul nopții.

Radu tace. Vrea să formuleze cît mai tactic întrebarea următoare.

Dar nu e nevoie. Inginerul continuă cu un zîmbet ușor maliții :

— Din fericire pentru mine, părinții mei aveau musafiri. Locuim împreună. Existau șase persoane, șase oameni care pot confirma că am ajuns acasă cam la treizeci de minute după miezul nopții.

— Cît au stat musafirii la dumneavoastră acasă ?

— Pînă pe la două și jumătate noaptea.

„Arhitectul Ștefan Vlad a fost atacat în jurul orei două noaptea."

— V-ați condus cumva oaspeții la plecare ?

— Erau invitații tatălui meu. I-am însoțit pînă la poartă.

— Îi puteți numi ?

— Se înțelege.

Și Oancea numește șase persoane, cărora Radu le notează numele.

— În afara părinților dumneavoastră mai locuiește cineva în clădire ?

— Nu.

— Pe Lucia Simion ați condus-o pînă în fața porții ?

— Am precizat.

Radu vrea să-l întrebe : „Lucia Simion a intrat în casă ?" dar ezită.

— Ați venit direct la locuința dumneavoastră ?

— Direct.

„Trebuie să verific."

— Vă mulțumesc !

CAPITOLUL CINCISPREZECE

Radu îl aşteaptă pe maiorul Bureanu.

Îşi adună observaţiile scrise pe o bucată de hîrtie. *Panait Dumitru.*

Închide ochii şi-şi lasă gîndurile să se liniştească. Nu vrea să forţeze raţiunea. Aşteaptă orînduirea liberă a ideilor. Se minte spunîndu-şi că nu e grăbit, pentru ca panica să nu-i modifice judecata.

Pe coala din faţă scrie doar numele celor care pot fi deocamdată bănuiţi.

Panait cunoaşte bine vila arhitecţilor, dar lipsise în momentul atentatului asupra lui Ştefan Vlad din localitate.

Dintre toţi, Panait pare cel mai interesat să aibă o diplomă, numai că n-ar fi putut s-o folosească imediat şi mai mult ca sigur n-ar putea s-o folosească vreodată. Doar s-o comercializeze...

A fost văzut urcîndu-se în personalul de 22,30 noaptea şi plecînd din localitate. Dar nu a aflat cum şi-a petrecut timpul în Bucureşti de la cinci dimineaţa pînă la ora opt. După cum se ştie, nici unul dintre chelnerii restaurantului gării nu l-a văzut, deşi Panait a afirmat că a stat în localul acela, consumînd o gustare şi cafea.

Panait nu s-a lăudat nimănui vreodată, inclusiv doctoriţei Ileana Năstase, că va ajunge cineva într-o zi. Dacă ar fi avut cu ce să se laude, ar fi făcut-o în faţa fetei ce-o iubea. Ar fi adus argumente convingătoare care să-i mărească şansa de-a fi iubit, la rîndu-i, de Ileana Năstase.

Radu deschise ochii şi scrise sub numele lui Panait : *Silvestru Ion.*

Un personaj eclipsat în ultimul timp de Ştefan Vlad. Să lucrezi zece ani în acelaşi loc şi apoi să te trezeşti umbrit de cineva sosit doar de cîteva luni nu e plăcut. Asta-i şi mai dureros cînd rivalul este un prieten. Şi

apoi Ştefan Vlad s-a insinuat în locuinţa Silveştrilor numai pentru că îi plăcuse vila aceea mai frumoasă dintre toate vechile clădiri ale staţiunii. Ocupase fără jenă două camere, în timp ce la parter familia Silvestru, alcătuită din patru persoane, rămăsese să trăiască doar în două încăperi separate prin glasvand. Mica odăiţă de trei metri pătraţi de lîngă bucătărie şi scara de serviciu, unde dormea băiatul Silveştrilor, aproape că nu se putea pune la socoteală. E adevărat că aşa hotărîse şi familia Silvestru, preferase să locuiască la parter ştiind că în curînd se vor muta într-o locuinţă proprietate personală. Singura încăpere de la etaj la care nu renunţaseră decît parţial era baia. O foloseau în comun foarte rar.

Silvestru avea destule motive să nu-l simpatizeze pe Vlad. Rămăsese în noaptea atentatului de crimă singur în aceeaşi locuinţă cu victima. Avea mărturia Luciei Simion care-i văzuse intrînd amîndoi în vilă la unu noaptea, după ce-au condus familia doctorului Tomescu, veseli, uşor ameţiţi.

Că nu-l credea nimeni în stare pe arhitectul Silvestru de o astfel de faptă nu însemna nimic. Dar oare ar fi săvîrşit-o în împrejurări care-l puteau acuza atît de direct ?

Doi martori, Sorina şi Victor Tomescu, cei mai buni prieteni ai săi, declarasceră că părăsiseră vila la ora unu noaptea, lăsîndu-i împreună pe cei doi arhitecţi.

Silvestru Ion nu numai că nu-şi aranjase un cît de neînsemnat alibi, dar se lăsase vizat, total neputincios.

Radu scrie mai departe sub numele arhitectului Silvestru :

Tomescu Victor.

A fost văzut de către Lucia Simion părăsind vila împreună cu soţia sa. Cei doi soţi habar n-au că au fost văzuţi. Este adevărat că fata n-a rămas lîngă locuinţa arhitecţilor decît cîteva minute după plecarea familiei Tomescu. Aceştia s-ar fi putut reîntoarce ?

Scurtă bătaie în ușă.

— Salut !

Locotenentul Atanasiu intră în birou.

— Mă cheamă șeful ?

— Mergi la comandant.

Atanasiu se așază pe un scaun, preocupat.

— Cred că urmărim tipul degeaba.

— Mi-ar place să-i cunosc psihologia.

— Nu ți-ar strica !

Atanasiu e puțin jignit, în același timp vrea să fie înțelegător.

— Ești psiholog. Te ocupi de sufletele tuturor bănuiților. Noi te ajutăm.

Îi dă de înțeles că el are o experiență mai bogată.

Lui Radu nu-i trece prin gînd să se supere și nu se simte cîtuși de puțin ofensat.

Solicită într-una ajutorul celorlalți știind că este un începător. Cît privește punctul său de vedere e altceva. Nu vrea să impună, dar dorește adevărul și luptă să nu greșească.

Și dacă...

Ușa se deschide, silueta masivă a maiorului Bureanu pătrunde în birou.

Fețele celor doi se schimbă. Atanasiu are ceva de școlar, căruia ridicarea în picioare la intrarea profesorului i-a intrat în reflex.

Ochii lui Radu sînt mai mari ca de obicei. Se simte ca atunci cînd se prezenta la examen cu materia nesistematizată. Nu vrea ca șeful să vadă pagina cu numele înșirate unele sub altele. Mai are de adăugat altele, dar mai ales raționamente. Coala de hîrtie este maculatorul, ciorna gîndurilor sale. Nu-i place să-și dezvăluie improvizațiile.

Dar tocmai fila albă de pe birou atrage atenția maiorului.

O privește de la distanță, scrutînd chipul lui Radu.

— Lucrați ?

Radu tace așteptînd, nu știe cu ce să înceapă.

Maiorul citește de departe primul nume de pe lista lui Radu. Pe chipul său plin, gravitatea se împletește cu dorința de-a privi cazul din toate punctele de vedere, de-a nu omite nimic.

Se întoarce spre Atanasiu :

— Unde și-a petrecut Panait duminică primele trei ore în zori, la București ?

— Cei de la restaurantul gării nu l-au văzut.

— La ce oră se schimbă tura de noapte ?

— La șapte.

— S-a stat de vorbă și cu tura de dimineață ?

— Da. Cu o singură excepție... Unul dintre ospătarii de duminică dimineața era liber în ziua cînd organele noastre...

— Luați legătura cu Bucureștiul, să fie interogat și acest ultim ospătar. Urgent !

— Am înțeles.

— Vreu să ascult discuția de azi-dimineață, se adresează maiorul lui Atanasiu.

Nu remarcă nimic suspect, dubios în cele auzite.

— Ce garaje construiește Panait ?

Radu este curios.

Întrebarea nu-l irită nici pe celălalt.

Atanasiu pare chiar dispus să se oprească și el asupra acestei chestiuni, în măsura în care urmărirea lui Panait i-ar fi revenit.

Maiorul schițează un zîmbet indulgent spre Radu, o favoare parcă. Înțelege sîrguința tînărului care se pierde în tot felul de amănunte.

— De ce îți atrage atenția ?

— Se pare că Panait nu a lucrat nicăieri pe aici la finisarea unor garaje.

Radu se oprește, controlîndu-și încă o dată logica în minte. Maiorul tace, așteptînd.

— Singur a afirmat că la Eforie a cîștigat mai bine decît în oricare alt loc, confirmă Atanasiu. Cît despre foloasele aduse de participarea la o asemenea muncă...

Radu își continuă nedumerirea cu voce tare :

— Poate că altă dată și-n altă parte...

— Observație logică din punct de vedere psihologic, îi răspunde maiorul. Nu știu însă în ce măsură este pe de-a-ntregul folositoare elucidării cazului nostru.

Se oprește, privind drept înainte. În ochi se citește dorința de-a se impune, dar mai ales convingerea că are dreptate.

— Am pierdut și așa prea mult timp cu Panait. Și asta pentru că ați făcut o observație rațională.

S-a întors spre Radu, care așteaptă, dorind din tot sufletul ca lucrurile să se limpezească.

— Ați remarcat că Panait a luat trenul de la Eforie Sud. Restaurantul „Vraja mării", unde Ștefan Vlad a stat pînă în jurul orei zece împreună cu prietenii săi, se află în apropierea gării. Ne-am permis să-i urmărim îndeaproape traseul acestui Panait pentru cîteva considerente : vila arhitecților se află la Eforie Nord nu prea departe de ghiol. În mod sigur, Panait a plecat cu trenul din Eforie Sud. Cunoștea bine vila arhitecților. Ar fi putut să coboare la Eforie Nord, să-l pîndească pe Vlad și să-l lovească.

— Am formulat numai teoretic această ipoteză.

— Am acceptat-o. Și faptul că cei din restaurantul Gării de Nord nu și-l aminteau pe Panait m-a făcut să solicit colaborarea locotenentului Atanasiu. Am să-l rog să ia din nou legătura cu Bucureștiul, pentru ospătarul cu care nu s-a stat încă de vorbă.

— Aș dori totuși să vorbesc cu Panait, îndrăznește Radu.

— Asta, negreșit. Despre Nae Oancea ce-ai aflat?

Radu se oprește.

„Nu mi-e plăcut să suspectez pe cineva numai după lucruri de suprafață. Nici nu trebuie. M-aș jena de mine însumi dacă aș face-o. După părerea mea fiecare individ are în el ceva omenesc, o înclinație bună, o însușire pozitivă...

Rămîne real însă faptul că viața unui om a fost ținta unui atac neașteptat.

„Iar eu trebuie să aflu înclinațiile morbide a aceluia care a fost în stare să săvîrșească o faptă josnică, să fac să-și primească pedcapsa ce i se cuvine."

— Sînt cîteva date care merită atenție, spune la un moment dat Radu.

Vrea să fie laconic, practic, să judece conștiincios pornind de la simplu la compus. Așa cum procedează maiorul.

Nu vrea să fie subiectiv.

Inginerul Nae Oancea nu i-a plăcut, dar se teme că la această antipatie a contribuit tonul și felul în care s-a comportat acesta cu el, ca anchetator.

Orice om, el însuși, e sensibil la comportarea celorlalți. N-ar putea spune că Oancea l-a sfidat. Însă a afișat mai mult decît răceală și duritate față de amintirea victimei. Radu ar avea motive să fie chiar și subiectiv. De aceea nu relatează nimic despre sentimentele personale ale lui Oancea față de Vlad.

— Nae Oancea a stat de la nouă pînă aproape de miezul nopții cu Lucia Simion.

— Unde?

— În parc.

— După ce-au fost logodiți și...

Maiorul e aproape sardonic.

— La fată acasă n-a fost și nici ea la el.

Maiorul Bureanu are expresia celui care lasă o chestiune neterminată pentru a se apuca de altceva.

— Ce-au făcut după miezul nopții ?

Radu, după o scurtă reflectare, începe cu Oancea :

— Inginerul a lăsat fata în fața porții casei ei. Pretinde că s-a întors imediat la locuința lui. Aveau musafiri. Locuiește împreună cu părinții săi.

— Ce fel de musafiri ?

Radu își aruncă ochii pe listă.

— Nu i-am verificat.

— La ce oră au plecat ?

— Două și jumătate noaptea.

— Inginerul n-a plecat cu nici unul dintre oaspeți ?

— Pretinde că nu.

— Putea să se ducă la vila arhitecților după plecarea invitaților.

— M-am gîndit și eu.

— Poate că s-a reîntîlnit cu Lucia Simion. Ea cunoștea bine interiorul vilei.

— Fata a făcut cîteva referiri demne de reținut. Vrea să fie sincer, dar se teme că dă o interpretare personală evenimentelor, discuțiilor avute cu prietenii lui Ștefan Vlad.

— S-a prefăcut că intră în casă la ea. L-a lăsat pe inginer să se depărteze. După aceea s-a dus și a pîndit vila în care locuia Ștefan Vlad.

Maiorul îl privește cu o figură greu de definit chiar și de Radu. Neîncredere, așteptare, stupefacție, surprindere, repros ?

— Interesant !

Doar atîta spune, dar cîtă semnificație are cuvîntul ăsta !

— Voia să știe ce face Vlad. A zărit lumină în camera de primire a arhitectului în timp ce se întorcea acasă cu Oancea. Știa că Vlad trebuia să plece pentru cîteva zile. Își luase rămas bun de la ea. „Cine era la Vlad la ora aceea ?“ este o întrebare firească pentru Lucia Simion, îndrăgostită sincer de arhitect.

Atanasiu aştepta şi el cu uluire, neîncredere şi mirare. Maiorul Bureanu era din ce în ce mai atent.

— Da ! Lucia Simion a ţinut cu adevărat la Vlad. Dar era umilită, jignită...

Radu reflectă la ce anume trebuia să mai adauge.

— Jignită că nu se afla în locuinţa lui Vlad în seara aceea ? întrebă maiorul.

— Şi pentru asta. Amănuntul îi dovedea încă o dată că Ştefan Vlad nu-i acorda atenţia pe care ea o dorea.

— Reuniunea din casa arhitectului a avut, din cîte am înţeles, un caracter inopinat. Vlad s-a gîndit să-şi poftească prietenii la el după ce s-au ridicat de la masa de la restaurantul „Vraja mării". Nu aranjase dinainte vizita la el acasă.

„Maiorul are multă dreptate", gîndeşte Radu Rusescu.

— Lucia Simion nu avea de unde să ştie. Voia să afle pentru ce nu doarme Vlad la ora aceea.

— Şi a aflat ?

— A pîndit intrarea vilei. Şi-a dat seama că Vlad avea oaspeţi. Dorea să ştie negreşit cine sînt.

— Unde a stat ?

— După un copac.

— E tot ce-avea de gînd ?

— Atît mi-a mărturisit.

Simte cum aşteaptă de la el un amănunt nou, revelator.

— Din păcate, fata n-a reuşit să afle prea multe. Mă refer din punctul nostru de vedere...

— Adică ?

— Declaraţia ei a confirmat întocmai ceea ce ştiam dinainte. În jurul orei unu familia Tomescu a părăsit vila. Cei doi arhitecţi, care locuiau în aceeaşi clădire, au condus-o pînă la poartă şi s-au reîntors în casă.

— Împreună ?

— Firește.

— Fata a văzut şi pe altcineva în casa arhitecţilor ?

— Nu.

— Foarte important.

— Lucia Simion a plecat imediat ce familia Tomescu s-a îndepărtat.

— Crezi că în intervalul dintre unu și două noaptea altcineva a intrat în vila arhitecților ?

— Poate că cineva se afla deja acolo...

— Riscant.

— Am formulat o simplă ipoteză.

— Da. Considerați că l-ați interogat suficient pe arhitectul Silvestru ?

Radu simte că are îndoieli. Și n-ar vrea.

— Am stat mult de vorbă cu arhitectul Silvestru. Mi-e greu să spun dacă și destul. Dar atunci cînd am terminat convorbirea cu el, credeam că am aflat foarte mult.

Face o pauză și-și cercetează impresia rămasă după discuția cu Silvestru :

— Am avut convingerea că mai mult nu puteam afla de la el.

— O mai păstrați ?

Radu își privește circumspect șeful. Acum chiar că se îndoiește de sine însuși.

„Să nu fi auzit Silvestru chiar nimic, nici un zgomot suspect în apartamentul de sus ? se întreabă. Nu am prea multe dubii în privința lui, dar nici garanții totale nu pot da."

— Întrucîtva.

Maiorul Bureanu stă pe gînduri. Cîntărește răspunsul primit. Cît anume e siguranță și cît prudență în acel „întrucîtva" rostit de Radu ?

— Sînteți sigur că Oancea nu s-a dus, după plecarea oaspeților părinților săi, spre vila arhitecților ?

Și după o recapitulare a gîndurilor, maiorul adaugă :

— Ați interogat oaspeții părinților săi ?

— Încă nu. De-abia am terminat discuția cu inginerul Oancea.

Șeful a înțeles. Ceva îl nemulțumește totuși.

— Secretara arhitectului Silvestru a plecat acasă de îndată ce familia Tomescu s-a îndepărtat de vila arhitecților ?

— Așa mi-a declarat. Deși nu era obligată.

Întrebarea maiorului plutește în aer.

„Cum adică nu era obligată ? Ce vrea să spună locotenentul ?"

— Se pare că nimeni n-a văzut fata în timp ce pîndea vila arhitectului. Mă întreb dacă, știindu-se implicată în atacul asupra lui Vlad, Lucia Simion mi-ar fi spus că în noaptea aceea a stat singură o oră sub fereastra victimei...

— Poate că totuși cineva a zărit-o. Și ea știe. A spus puțin, să ne facă să credem că nu are mărturisiri mari de făcut. Să raționăm exact cum raționați acum dumneavoastră.

„Și dacă are dreptate ?" își spune Radu, privindu-și șeful cu gravitate și jenă față de sine însuși.

Figura gravă a subalternului său îl liniștește pe maiorul Bureanu. Mai mult, îl stimulează fără a părea fals generos.

— Ați obținut informații foarte prețioase.

Se întoarce spre Atanasiu :

— Și dumneavoastră la fel.

De obicei interiorizat și reținut, fără gesturi de prisos, maiorul Bureanu își plimbă, agitat, stiloul în jurul agendei :

— Stați de vorbă cu fiecare dintre cei care au fost la Oancea acasă în noaptea de 1 spre 2 septembrie, sîmbăta trecută.

După ce-i adresează aceste cuvinte lui Radu, îl privește pe Atanasiu. Ca și cum prezența acestuia i-ar corela mai bine elementele adunate pînă atunci, continuă :

— Puteți vorbi și cu Mitică Panait. Am pierdut ceva timp cu el, fără să aflăm unde și-a petrecut trei ore în zorii zilei de 2 septembrie. Întîmplător, individul ăsta se află aici...

Nici șeful nu reușește să-și ascundă neliniștea, încordarea, grija și, mai ales, incertitudinea.

— Dar celălalt ?

Maiorul aproape acuză. Nu pe „celălalt", ci pe cei doi subalterni care nu i-au acordat încă atenția cuvenită.

Tinerii îl privesc nedumeriți.

— L-ați urmărit pe Panait. Cel puțin aici la Eforie. Tovarășul Atanasiu știe chiar ce a discutat cu inginerul constructor Bîrsănescu Adrian. Dar pe Bîrsănescu Adrian l-ați verificat ?

— Nu !

— Dorea să ajungă arhitect și nu a reușit. Pleacă în curînd în Germania. Diploma de arhitect și teza de doctorat luate de la Vlad îi pot folosi ca nici unuia mai bine.

— În momentul nenorocirii Bîrsănescu era în București.

— Asta trebuie dovedit, verificat ! Și încă repede. Este un element important în ancheta de față, poate cel mai important...

CAPITOLUL ȘAISPREZECE

Se crede bolnav și e rușinat de oboseala care îl stăpînește. Să fie vorba de astenia tinerilor care încă nu s-au obișnuit cu programul serviciului, despre care vorbea cu ironie un medic în vîrstă ?

Și-a dorit o anumită schimbare a activității sale.

Nu știe cum va fi mai tîrziu. Deocamdată, în afara nesiguranței și a neliniștei, constată că trebuie să devină

din ce în ce mai mult altul decît cel dinainte. Mai disciplinat, mai ordonat în gînduri și acțiuni. Altul ? Calități și defecte pot să mai apară, dar fondul rămîne același.

Radu se află, fără să știe, foarte aproape de gîndurile care i-au frămîntat pe cei trei prieteni la „Vraja Mării".

„Dar cît reușește munca să modifice un om ? Nu mai mult decît se poate lăsa omul însuși schimbat !

Am să mă anulez pe mine însumi, cel de dinainte, sau, dimpotrivă, «mă voi perfecționa ?»" se întreabă Radu, dîndu-și repede seama că acum ar trebui să mediteze numai la ancheta pe care o urmărește. Dar simte că acum nu mai poate. De cîteva zile nu și-a desprins mai deloc gîndurile de la Ștefan Vlad. A ajuns în punctul în care crede că îl dezavantajează orice efort de judecată în legătură cu cazul Vlad. Se simte ca un rătăcit în labirintul propriilor sale gînduri, sătul de întrebări fără răspuns, destul de neîncrezător în judecata sa.

Din clipă în clipă trebuie să apară Panait.

Iar el o să-l interogheze formal pe băiat. Nu se simte înspirat, mobilitatea și perspicacitatea îi sînt parcă amorțite. Simte că-i mai puțin vioi decît altă dată.

Prin geamul deschis se vede o zi plumburie.

„S-au adunat prea mulți ioni pozitivi în atmosferă", conchide Radu.

A citit un articol despre influența încărcăturii ionilor asupra organismului și se pare că acele rînduri l-au convins.

Se scoală și începe să meargă prin birou. Încearcă să-și imagineze că se află la plimbare într-un parc, că-i o zi însorită, cu parfum de flori în aer, dar nu reușește să se liniștească și să se detașeze de gîndurile sale.

S-a hotărît să ia o cafea la bufet, produs la care n-a apelat în anii de studiu. Pînă și pe masa maiorului apare zilnic cafeaua. Radu n-a simțit pînă azi nevoia acestui stimulent, mai mult, pînă acum a privit cum alții consumau băutura neagră.

A ajuns la uşă, dar telefonul îl opreşte sunînd iritat, nerăbdător.

Ascultînd cuvintele transmise prin fir înţelege cum veştile mari pot înlocui, aidoma bucuriilor, plimbările şi odihna.

CAPITOLUL ŞAPTESPREZECE

— Nu ştiu cum au ajuns aceste documente acolo!

Tînărul inginer Bîrsănescu Adrian pare sincer speriat, uluit.

— Aparenţele mă acuză. Se ştie doar că voiam să ajung arhitect şi nu am reuşit. Dar cum puteam folosi actele lui Vlad?

— Poate în altă ţară!

Radu joacă deschis. Tot ce ştie şi remarcă la Adrian Bîrsănescu îl silesc la sinceritate. Iar faptele îl obligă, trebuie să atace direct.

— Vă referiţi la plecarea mea la specializare? Oricît m-ar învinui aparenţele, nu eu l-am atacat pe arhitectul Vlad.

Despre Adrian Bîrsănescu aflaseră cu toţii numai lucruri bune. Avea farmec personal, era simpatizat. În şcoală, colegii îl îndrăgiseră, fusese promovat în funcţii UTC de răspundere, dovedindu-se muncitor, conştiincios, bun coleg, săritor la nevoie.

Radu încearcă să surprindă aspectul mai puţin plăcut al firii inginerului constructor. Totul dovedeşte corectitudine şi seriozitate în activitatea şi viaţa lui Adrian Bîrsănescu.

Doar scrisul lui trădează conflictul interior, nerăbdarea, zbuciumul, frămîntarea lăuntrică, poate chiar o uşoară

oboseală. Judecînd după scris, inginerul Bîrsănescu putea trece drept un tip nervos.

— După părerea dumneavoastră, cine putea strecura actele lui Vlad în locuința dumneavoastră ?

— Nu știu... Mă bănuiți că am intenționat să-l omor pe Vlad ? Greșiți.

Adrian Bîrsănescu este de o docilitate stranie, aproape blajin. Această aparentă liniște trădează marea frămîntare, prăbușirea lui lăuntrică.

„Poate e numai un om foarte sensibil, atît de simțitor și vibrant, încît forma scrisului îi exprimă trăirile prea intense... Oricum, cu asemenea scris nu-l văd arhitect, deși are fantezie, simțul frumosului și un nemaipomenit talent la matematică. Oare, conștient de acest lucru, de nervozitatea lăuntrică care-l dă de gol, Adrian Bîrsănescu poate înfăptui o crimă ?"

— Doreați mult să ajungeți arhitect ?

— Foarte mult !

— N-ați renunțat la această idee ?

— În aparență. În forul meu intim, nu !

„Confirmarea nu-l avantajează. A făcut-o spontan, fără să-și dea seama de urmări ?" gîndește Radu.

— Totuși, ați acceptat bursa. În domeniul construcției !

— Am avut îndoieli dacă trebuie să accept bursa. Mi-am manifestat deruta. Aveam oarecare rezerve asupra valorii acestei plecări în ceea ce mă privește. Știu că și un arhitect poate fi avantajat de această bursă.

— Atunci ?

— Vreau să mă apropii de arhitectură, nu să mă depărtez.

„Oare își dă seama că se acuză ?" se întreabă Radu.

— Credeți că în străinătate puteați deveni arhitect ? Cît pe ce să adauge : „avînd actele lui Vlad"...

— Eu cred, cel puțin în ceea ce mă privește, că punctele mele slabe rămîn aceleași aici ori în altă parte.

— La ce defecte vă referiți ?

— Nu am simțul perspectivei, și mai ales sînt un dezordonat. Mă lupt cu acest defect și uneori aparent și pentru o scurtă perioadă scap. Dar dezordinea face parte din structura mea. Nu cred că pot scăpa de ea doar schimbînd țara. Sau meseria.

— Omul trebuie să tindă spre perfecțiune.

— Uneori este greu...

Era totul prea simplu, aproape neverosimil. Mai rar și-a exprimat cineva fățiș îndoiala asupra imperfecțiunii sale și mai ales lipsa de entuziasm față de o bursă în străinătate.

— Nu plecarea în străinătate mă nemulțumea. Firește, îmi părea bine să văd și altă țară. Dar eu vreau să mă regăsesc, să-mi dovedesc personalitatea, să devin eu însumi. Nu am impresia că acolo voi reuși. Dimpotrivă. Cel puțin bursa mă obliga să rămîn constructor.

— Dar dacă aveați diplomă de arhitect și doctoratul în această specialitate ?

— Ar fi trebuit să dovedesc cu fapte, cu rezultatul muncii că sînt arhitect...

— Credeți că n-ați fi reușit ?

— Poate că da. Dar aș fi fost mai derutat. Eu nu trăiesc pentru obiecte. Vreau să spun că nu tînjesc să am profituri personale. Vreau, în schimb, să pot crea ceea ce sînt în stare. Pentru aceasta nu am vrut și nu vreau să omor un om. Nici măcar să-l înlătur de la locul lui. Nu-i în firea mea să fac rău cuiva.

— Doreați totuși să deveniți arhitect !

— Da ! Doream și mai doresc. V-am mai spus doar.

— Urma să plecați în străinătate ?

— Da !

— Diploma lui Ștefan Vlad s-a găsit în incinta locuinței dumneavoastră.

— Da ! Și asta v-am mai spus-o. Și deodată vocea lui Adrian devine disperată, deznădăjduită, alarmată : Căutați

infractorul în altă parte... Eu nu eram în Eforie în momentul acela... O pot dovedi...

— Poate-l cunoașteți pe cel care a fost în stare să comită o astfel de barbarie.

— Pe cine să acuz ?

CAPITOLUL OPTSPREZECE

— L-ați cunoscut pe Ștefan Vlad ?

Panait îl privește cu pasivitate.

— L-am cunoscut.

— De mult ?

Băiatul zîmbește, parcă întrebîndu-se ce trebuie să răspundă. Și cum nu știe bine, tace. Dar ochii lui Radu îi cer să răspundă.

— Da, de mult.

— De cînd ?

De data asta Panait știe răspunsul :

— Din copilărie.

— Era nașul dumneavoastră ?

— Da.

Panait își mișcă buzele ceva mai repede. Nu este deloc neliniștit. Dar sfiiciunea și nerăbdarea pun, pe rînd, stăpînire pe el.

— Deci îl cunoșteați de mult pe Ștefan Vlad !

— De mult.

— Datorită lui ați venit să lucrați la Eforie ?

— M-a ajutat mult în probleme de serviciu.

— De ce ați plecat de aici ?

— M-au chemat ai mei.

Știa că Panait îl salvase realmente pe Ștefan Vlad de la înec. Fusese drept să-l bănuiască pe băiat în primul rînd,

pentru că dintre toți cei care aveau acces în casa lui Vlad era, teoretic, cel mai interesat să devină mai mult decît un simplu tehnician. Însușindu-și diploma arhitectului, Panait putea ajunge, fie și iluzoriu, licențiat. Nepotrivirea orarului lui Panait îl convinsese și pe maiorul Bureanu că băiatul trebuie oarecum supravegheat.

Totuși, după plecarea tehnicianului din capitală cu sora victimei, spre Eforie, organele de miliție discutaseră zadarnic cu mama, și chiar cunoștințele acestuia, printre care figura și Ileana Năstase. Mitică nu aduscse acasă nici un act străin, nici un lucru ce-ar fi aparținut lui Vlad.

— Cînd ați plecat din Eforie Nord ?

— Sîmbăta trecută. Cu personalul de zece jumătate seara.

— Curios...

Privirea lui Panait țintește dușumeaua, pleoapele i-au acoperit ochii. Radu se străduiește să descifreze ceva dincolo de trăsăturile aparent calme ale băiatului.

— Conductorul personalului nu-și amintește de dumneavoastră.

— Ar fi și imposibil. Era lume multă.

— Așa am spus și noi.

Panait e liniștit în continuare, parcă și dorința lui de a se retrage în sine e pusă la încercare mai puțin decît de obicei.

— Ni s-a părut curios faptul că unul dintre cei care a însoțit rapidul de cinci dimineața pretinde că v-a văzut în tren.

— I s-a părut.

Panait nu întreabă direct sau indirect ca ceilalți : „Mă bănuiți ?" Panait se apără. Se ferește simplu și neașteptat de tenace. Locotenentul Atanasiu fusese de părere că băiatul poate fi făcut să devină mai comunicativ. Ileana Năstase pretinsese că Panait este comunicativ cu ea, chiar plăcut.

— Tot ce-i posibil.

Radu încearcă să mînuiască argumentele cît mai dibaci. Îi este teamă că nu va izbuti să realizeze un dialog cu băiatul.

— Aţi coborît pe peronul Gării de Nord, din rapid, la opt dimineaţa... era 2 septembrie. Aşa deduc.

Acum Mitică Panait nu mai stă pe gînduri. Dincolo de felul său obişnuit de a tace, instinctul de apărare îl împinge să vorbească :

— Nu !

Băiatul dă semne de neliniște.

— O cunoştinţă de-a dumitale susţine că te-a văzut...

— Nu era nici o cunoştinţă de-a mea... prin apropiere.

— Deci ai fost la opt dimineaţa pe peronul Gării de Nord ?

— Da... aşteptam pe cineva.

— Pe cine ?

Răspunsul băiatului e neaşteptat :

— Pe domnul arhitect Ştefan Vlad.

Băiatul luptă să se apere mai mult decît şi-a închipuit. Dar pe chipul lui se citeşte epuizarea, iritarea, chinul.

— Cum v-aţi petrecut timpul în noaptea de 1 spre 2 septembrie ?

— În tren.

— Între ce ore ?

— De la zece şi jumătate la cinci dimineaţa.

— Ce-aţi făcut între cinci şi opt dimineaţa... pe 2 septembrie ?

— M-am plimbat... am fost şi la restaurantul gării.

— Cînd ?

Panait îl priveşte buimac.

— La ce oră aţi fost în restaurantul gării ? repetă Radu cu blîndeţe.

— Pe la cinci şi jumătate.

— Dimineaţa ?

Buzele lui Panait răspund aproape mecanic :

— Da.

— Ospătarii din tura de noapte nu v-au văzut. În schimb, v-a descris foarte bine ospătarul care v-a servit cafeaua la opt dimineaţa.

— Am intrat şi la opt în restaurant.

— A doua oară ?

Mitică Panait face o greşeală esenţială, pe care nu încearcă deloc s-o îndrepte : nu întreabă pentru ce i se ia acest interogatoriu.

— Da !

Acum vocea băiatului a devenit nesigură.

— Totuşi ospătarii care au lucrat la cinci dimineaţa nu v-au văzut.

— Nu mi-au reţinut figura, îndrăzneşte Panait.

Glasul lui parcă cere îndurare, parcă imploră să fie lăsat în pace.

— Era lume foarte puţină. Ce-aţi făcut după ce aţi ieşit din restaurant ?

— M-am dus acasă.

— Şi pînă la opt şi *ceva* dimineaţa ce-aţi făcut ?

Figura lui Panait este exasperată. Dar încă mai rezistă.

— M-am plimbat.

— Mai clar !

— M-am plimbat în jurul casei doctoriţei Ileana Năstase.

— În ce împrejurări v-a dat Ştefan Vlad diploma ?

— Nu mi-a dat nici o diplomă.

E în rezistenţa băiatului ceva neaşteptat. Mai ales la un negativist ca el.

— Trebuie să înţeleg că ai luat-o singur ?

S-a hotărît să nu mai vorbească la plural. Nu pentru că a ajuns la acuzaţie, ci pentru că i se pare mult mai firesc să vorbească la singular.

— Nu.

Locotenentul privește în tăcere chipul tînărului. Dincolo de armonia aparentă, fața lui exprimă un fel de insuficiență în gîndire, judecată, apreciere a realității...

Se pare totuși că a înțeles.

Mitică Panait nu luptă din instinct, nu rezistă neașteptat de mult din dorința autoconservării. Băiatul e un conflictual, un negativist. Nu-i place să fie de acord cu alții, și din această pricină neagă orice.

— Cînd ați ascuns actele victimei în garajul familiei Bîrsănescu ?

Panait îl privește cu ochi mari, din care nu lipsește uluirea.

Felul lui de a fi l-a făcut să nege totul pînă acum, niciodată nu i-a plăcut să fie silit să se supună. Chiar unor superiori. Dar mirarea, un tulbure simț al realității opresc cuvintele băiatului.

— Ați călătorit spre București...

Se vede că vrea să-i amintească că-i singurul din anturajul lui Vlad care a plecat din Eforie în această perioadă. Dar Panait nu trebuie să știe pe ce cale s-au găsit actele lui Vlad.

— Nu...

Vocea lui Panait e acum moale, continuă să nege nu din convingere, ci din pricina aceluiași conflict interior care-l face destul de greu suportat de către mulți din jurul lui.

— N-ai călătorit spre București ?

Radu e ironic, deși-și dă seama că nu e cazul. Și totuși Panait înțelege nuanța timbrului locotenentului. Lasă capul în jos. E aproape învins. Totuși mai încearcă un ultim gest de apărare.

— Nu eu am ascuns actele de care-mi vorbiți în garajul familiei Bîrsănescu !

CAPITOLUL NOUĂSPREZECE

Sirena sună prelung. Văzduhul s-a încărcat de ceva solemn şi grav, tragic şi măreţ.

Anei Suciu i se pare că sirena aduce omagii unui dispărut.

În imaginaţia ei numeroase vehicule însoţesc maşina funerară spre ieşirea din localitate. Dar mai ales sînt prezenţi oameni... Muncitorii şantierului unde a lucrat Ştefan Vlad şi aproape toţi locuitorii Eforiei Nord.

Sirena vuieşte, vestind timpul, ora exactă. Ana Suciu este însă buimacă, tristă, şocată. Interogatoriul nu a reuşit să o facă să înţeleagă dacă Vlad trăieşte. Viaţa unui om încă tînăr şi sănătos i se pare că a luat sfîrşit.

Vibraţiile sirenei măresc tragedia, ating sufletul Anei Suciu, care are cultul morţilor.

Îşi imaginează toate cunoştinţele lui Ştefan Vlad venite la înmormîntare. Pînă şi chipul inginerului Oancea e schimbat. Neobişnuit de crispat, Oancea trăieşte, în închipuirea Anei, o răvăşire lăuntrică de care nu-l crezuse în stare, pe care nu o cunoştea şi mai ales n-o aşteptase. Fiorul răutăţii ascunse s-a risipit. A rămas în Oancea doar încremenirea pioasă în faţa ireversibilului. Pentru că îl urise cîndva pe Vlad îl vrea purificat şi sincer mişcat la funeraliile lui. A uitat, nu mai vrea să-şi amintească sentimentele, răul pe care i-l făcuse Vlad. În hăuirea sirenei, Anei îi apare nedemnă ura din trecut a lui Oancea faţă de Vlad.

Pe Lucia Simion şi-o imaginează liniştită, impunînd prin ţinuta rezervată, corectă. Ana ştie din realitate că fata îşi exteriorizează foarte puţin sentimentele. Un bun simţ înnăscut, instinctual, o învaţă cum să se poarte. Cu Ştefan a fost prietenă intimă, şi chiar dacă el nu avea de gînd s-o ia de nevastă, Lucia se simţea, în felul ei, nevasta lui Ştefan Vlad. Dar cum această calitate nu e oficială, în

imaginația Anei fața e sobră, rezervată la înmormîntare. Se apropie de coșciug și îl sărută pe obraz pe Ștefan Vlad. Fără nici un cuvînt, fără lacrimi, fără gesturi teatrale.

Palizi și răvășiți, încă înspăimîntați și turmentați, Ion Silvestru și Victor Tomescu trebuie să poarte împreună cu alți colegi sicriul pînă la mașina mortuară.

Ana crede acum că frămîntarea lui Silvestru provine din dorința de-a fi cît mai util și folositor. Își cheltuiește emoția făcînd servicii. Și-l închipuie pătruns de tragismul clipei, năuc, punîndu-se mereu la dispoziția treburilor curente. E impresionant nu doar de împrejurările morții lui Vlad, e cutremurat de tinerețea trecută, ucisă o dată cu colegul de facultate. Îngroapă anii tineri o dată cu Ștefan Vlad, îngroapă ceva din însăși viața lui. Ca o reacție de protest împotriva durerii, va face un efort fizic la maximum tot timpul funeraliilor.

I se pare că mașina funerară înaintează încet spre marginea localității, către cîmpie. Ana Suciu speră că nici doctorul Tomescu n-o să-și mai ascundă tulburarea după aparențe. Singele rece de care dă dovadă de obicei, promptitudinea cu care hotărăște intervențiile chirurgicale n-or să-l mai ajute. Realitatea, pe care inițial nu a vrut s-o înțeleagă bine nelăsînd-o să-i copleșească gîndurile, va pune totală stăpînire pe el. Obișnuit cu moartea, a putut, la început, să privească și sfîrșitul lui Vlad de la distanță, fără participare emotivă. Tristețea s-a infiltrat puternic în adîncul sufletului, măcinîndu-i echilibrul și liniștea. Deasupra sprîncenelor o cută dureroasă trădează răspunsul la întrebarea dacă participă într-adevăr la funeraliile lui Ștefan Vlad. Și mai ales felul în care a pierit Ștefan Vlad. Obișnuit să grăbească vindecarea organismului, să ajute însănătoșirea tămăduind, grozăvia uciderii lui Ștefan îi va apare monstruoasă, nereal de hidoasă. Ștefan a dispărut încă tînăr, în chip stupid. Acest fapt va prăbuși rezistența doctorului Victor Tomescu. L-a înțeles totdeauna pe Vlad, chiar și atunci cînd a început să-i copleșească nevasta cu

complimente la adresa cărților ei. Nu a fost cu adevărat gelos, nu ajunsese încă să fie. Poate o să plîngă și el, iar cuta care se ridică perpendicular deasupra sprîncenei drepte va deveni și mai adîncă.

Albă și înmărmurită, sora lui Vlad va păși, hohotind, lîngă cortegiul lui. Parcă o și vede în imaginația ei.

Și pe Sorina Tomescu, Ana Suciu și-o închipuie stăpînindu-și cel mai puțin suferința. Pare sinceră în durerea ei. Stropii sărați se preling pe obraz, izvorăsc fără voie, neprevăzuți. Tot ce nu i-a plăcut cîndva la Ștefan a murit odată cu el. Va plînge pieirea unuia dintre oamenii cu care a putut sta de vorbă. Omul care i-a înțeles curiozitățile de femeie preocupată de ceva, dincolo de treburile obișnuite. Va sta de vorbă de acum înainte cu Victor, care-i este nu numai soț, dar și un sfătuitor. În lacrimile Sorinei vede emoție reală în fața dramei. Femeia care se pricepe să descrie sufletele altora jelește tragismul neverosimil al morții unui prieten, bruscheța pieirii lui Vlad, neașteptata curmare a vieții lui. Pare cuprinsă de panică, de spaimă și uluire, pentru că Vlad a murit la o oră după ce a vorbit cu ea. Sorina Tomescu își tînguia propria ei moarte, care are să vină cîndva și la care nu va mai plînge...

În cortegiul mortuar Ana Suciu nu va trece neobservată. Și asta pentru că Ana nu lipsește de la nici o înmormîntare din Eforie. A îngropat mulți oameni apropiați, în felul acesta căpătînd cultul înmormîntărilor. Socotește că funerariile sînt cinstea supremă adusă cuiva. Totdeauna respectuoasă și gravă, Ana e rareori profund răvășită la înmormîntări. Dar pe Vlad îl jelește sincer, cu adevărat. Nu a venit din datorie la această înmormîntare imaginară, ci din nevoia de a-și lua rămas bun de la Vlad, clientul ei preferat, omul cu care se înțelegea cel mai bine, care avea încredere în ea.

Sirena răsună îndelung, serios și trist, măreț și copleșitor.

Sufletul Anei e trist, regretă tonul pe care-l folosea uneori față de Vlad. Fusese adesea pretențioasă, supărăcioasă, autoritară. Îi plăcuse ca arhitectul Vlad să-i știe puțin de frică.

Și Ștefan Vlad avusese jenă, chiar puțină teamă de ea ; se străduise să nu o contrazică, purtîndu-se atent, încercînd să-i facă pe plac.

Iar ea, deși avusese grijă de gospodăria lui, îl supărase uneori, fusese deseori înțepată. Și totuși ținuse mult la el...

A vorbit și cu miliția despre toate astea chiar ieri... Atunci... luni... se speriase de procuratură, miliție... de cele văzute în dormitorul lui Vlad. Dar ieri a fost curajoasă și dîrză vorbind cu locotenentul Radu Rusescu. Nu i-a fost rușine să-și arate supărarea, necazul.

Să-l caute, să știe, să poată să-l găsească pe cel ce a atentat la viața lui Vlad. E datoria miliției !

Ana Suciu nici nu vrea să creadă că Ștefan Vlad ar fi murit, chiar dacă-și imaginează amănunțit înmormîntarea lui. Asta pentru că se pricepe la înmormîntări. Niciodată sirenele n-au răsunat atît de trist, cum vor striga pe ultimul drum al lui Ștefan Vlad.

...În sine, Ana Suciu se bucură că totul nu-i decît în imaginația ei.

CAPITOLUL DOUĂZECI

Radu scrie.

Maiorul scoate în evidență importanța studierii celor mai mărunte urme, în aparență neînsemnate.

Proiectoarele de lumină au arătat fire albe, albastre și bej pe salteaua lui Ștefan Vlad. Mai ales în partea unde dormise victima.

Panait s-a simțit învins în clipa cînd maiorul i-a dovedit că firele bej erau din materialul pantalonilor pe care-i avea chiar pe el.

Firele albe căzuseră din cearșafuri, cele albastre din pijamaua victimei.

Stiloul lui Radu lunecă suspect de repede pe hîrtie, scrie — ca un începător — și atunci cînd maiorul tace.

Atanasiu nu-și mai reține curiozitatea :

— Ce scrii ? îl întreabă pe Radu fără nici un repros, nici o insinuare, ci doar din dorința de-a afla ce scrie colegul lui.

— Notez !

Și cum pe fața celuilalt stăruie nedumerirea și curiozitatea, Radu ține să precizeze :

— În felul meu !

Asta face. Înseamnă totul din punctul său de vedere, scriind mai mult decît expune maiorul. Completează propriile sale păreri și constatări.

Maiorul i-a pomenit în treacăt numele.

Radu Rusescu a dat dovadă de perspicacitate și fler, cerînd să se cerceteze garajul familiei Birsănescu. Doar garajul și nu întreaga locuință. De ce ? Pentru că îl frapaseră cuvintele scăpate fără voie de Panait în conversația cu Adrian Birsănescu ; „poate că și cu o să folosesc garajul".

Mai ales în toiul discuției cu regretul despre ceea ce ai fi putut să faci și n-ai realizat ! Numai că Panait nu a vrut să recunoască faptul că a sustras actele victimei sale și le-a ascuns în garajul familiei Birsănescu.

Doar cînd i s-a demonstrat că firele studiate la microscop erau incontestabil fibre din pantalonii săi a cedat, recunoscînd.

— La același rezultat se putea ajunge mai simplu și mai direct, susține maiorul.

Proba de laborator ar fi fost suficientă. Încolțit, Panait ar fi recunoscut singur cum furase și ascunsese documentele lui Ștefan Vlad.

— Panait Mitică premeditase totul, subliniază maiorul. A avut grijă să nu lase amprente, deși nu a purtat mănuși. Închisese ușile învelindu-și degetele în mîneca largă a cămășii și folosise de două ori cotul la deschiderea ușilor. Singurul obiect pe care-l apucase fără precauții fusese statueta, arma cu care a lovit.

Panait s-a urcat în personalul de București care pleacă din Eforie Sud la 2,30 seara. A fost condus pînă la peron de Ștefan Vlad și de Silvestru Ion. Arhitecții au rămas în gară pînă la plecarea trenului în care s-a urcat Panait. Restaurantul „Vraja mării" se află foarte aproape de stația de cale ferată a localității Eforie Sud. Dar la Eforie Nord infractorul a coborît din tren pe partea dinspre ghiol. A stat pe malul apei în stuf pînă la miezul nopții. De la ora 24 și pînă pe la ora unu și ceva în noaptea de 1 spre 2 septembrie a urcat de cîteva ori coasta înaltă a malului, cercetînd ferestrele vilei arhitecților. Geamurile etajului se văd de pe creasta malului, din locul ales de Panait.

Arhitectul Vlad s-a întors de la Eforie Sud însoțit de prietenii cu care fusese la „Vraja mării". Grupului de bărbați s-a adăugat Sorina Tomescu, poftită cu insistență de soțul ei.

La un sfert de oră după ce lumina din dormitorul lui Vlad s-a stins, Panait s-a reîntors în locuința arhitecților. Aceste relatări apar și în caietul lui Radu.

Numai că sub ele, Radu a scris :

„La ce s-a gîndit Panait stînd pe malul ghiolului ? Numai la actul odios... ? Ce crede Panait despre sine însuși ? Dar despre Ștefan Vlad ? Ce sentimente îi purta victimei ?"

Maiorul Bureanu dovedește cu argumente că Panait și-a dorit actele arhitectului Vlad.

Radu scrie dedesubt :

„Una-i să dorești, și alta-i să obții actele !"

Radu vrea să afle ce s-a țesut în mintea lui Panait în afara dorinței însușirii documentelor victimei, după cum susține maiorul Bureanu.

*
* *

...Panait și-a lăsat geamantanul în stuf și a plecat cu mîinile goale spre casa arhitecților. N-a întîlnit nici o cunoștință.

Avea cheie pentru ușa din spate.

Nu fusese nevoie însă de nici un efort. Arhitecții lăsaseră ușa din spate descuiată.

— Știa că poate lăsa amprente, dar nu luase — repeta maiorul — nici o măsură de precauție. Adică nu purtase mănuși. Apăsase clanța intrării în vilă cu cotul învelit în cămașă...

Radu scrie dedesubt :

„Panait l-a salvat din sinceritate pe Vlad de la înec ? A ținut cîndva Panait la Ștefan Vlad ?"

Se gîndește, ar vrea să-și pună cîteva întrebări.

Maiorul continuă, spune ceva important. Radu crede că e necesar să noteze precizările șefului.

Panait s-a întors aducînd o statue grea de bronz care reprezenta hotelul Belona. „Cu statuia l-a lovit în cap pe Ștefan Vlad ?"

Radu scrie repede :

„Ce gîndea Panait în copilărie despre Ștefan Vlad ?"

— Panait, continuă maiorul, a urcat aproape fără teamă scara de serviciu a vilei arhitecților. Cei doi bărbați dormeau profund. Dovadă că Silvestru Ion nu a auzit nimic.

Arhitectul Vlad era și el cufundat în somn cînd Panait a pătruns în dormitorul său. Fără să stea prea mult pe gînduri probabil că Panait l-a izbit puternic, în ceafă.

Panait și-a dat seama că nu e bine să lase trupul lui Ștefan Vlad în pat. Trebuia să dispară pentru ca Panait să poată deveni cineva însușindu-și actele arhitectului. Cînd ? Unde ? Avea să vadă mai tîrziu !

Pentru început era destul faptul că Mitică Panait îi putea lua actele. Ajungînd în vîrful scării s-a oprit. În apartamentul de la parter nici o mișcare, arhitectul Ion Silvestru dormea netulburat.

Coborînd încet pe trepte, Panait a ajuns, ducînd victima în spate, în vestibulul de jos. Nimic n-a deranjat somnul locatarului de la parter. A tîrît corpul arhitectului de picioare, spre lac. Dar exact cînd a ajuns pe plaja ghiolului a văzut două siluete apropiindu-se. După voce păreau bărbați. A abandonat trupul lui Vlad și s-a ascuns.

— Deși cei doi oameni nu l-au descoperit pe Vlad, lui Panait i s-a făcut frică. Se temea să nu apară altcineva, i se părea că aude pași. Oricum, actele lui Vlad intenționa să le folosească mult mai tîrziu... I-a venit gîndul că Ștefan Vlad, găsit pe plajă, poate duce la ideea că a fost atacat acolo, pe malul lacului. Arhitectul obișnuia să se plimbe noaptea, mai ales cînd avea insomnii.

Oricine, chiar cei doi bărbați, care trecuseră pe lîngă trupul arhitectului, puteau fi bănuiți. Ștefan Vlad găsit în casă reducea numărul suspecților, pe cînd descoperit pe malul ghiolului mărea infinit cifra celor ce-ar fi putut deveni infractori. Așa gîndise Mitică Panait.

...Cînd a ieșit din apă, Valeriu Manu s-a împiedicat de trupul arhitectului Vlad care se afla în stare de inconștiență pe plajă.

...Panait s-a întors apoi în dormitorul lui Ștefan Vlad. A șters cu atenție urmele de sînge, a smuls cearșafurile de pe pat, luîndu-le cu el. De asemenea, a luat statuia cu care lovise.

De la vila arhitecților, Panait s-a întors pe malul ghiolului, apoi, la cinci dimineața, în zorii zilei de vară pe sfîrșite, s-a urcat în acceleratul de București.

Dar l-a apucat teama.

I se părea că lăsase urme de mîl în dormitorul lui Ștefan Vlad și chiar modelul de pe cauciucul tălpilor sale.

În realitate lăsase o urmă, una singură. Dar Ana Suciu ștersese amănuntele tîrînd covorul de pe hol, pe scări, spre curte. Panait nu observase că pe salteaua lui Ștefan Vlad lăsase o mică pată de sînge.

La București s-a debarasat nu numai de sandale, dar și de statuie și cearșafuri, pe care le-a azvîrlit într-o gură de canalizare.

Rusescu Radu notează :

„Ce-a gîndit Panait în compartiment, plecînd spre București după săvîrșirea faptei ? Regreta ? Și dacă nu, de ce ?"

Radu se simte dator să afle mai multe despre Panait. Vrea să afle amănunte despre starea sufletească a infractorului. Avocatul o să speculeze tot ce o să creadă de cuviință. Radu nu vrea să scuze nimic. El îl cunoștea deja pe Panait. Nu mult, dar deținea atîtea elemente cu ajutorul cărora să poată aprofunda totul. Panait nu e un individ ca oricare altul, e un infractor. Cum gîndește un ins ca Panait ? De-abia după ce va afla psihologia lui Mitică Panait își va considera misiunea încheiată.

Știe că unii consideră că nu-i suficient „să presimți fapte", trebuie „să obții probe". Uneori nici faptele concrete nu dărîmă hotărîrea răufăcătorilor de-a săvîrși noi crime.

Radu este conștient de faptul că nu a știut să-l facă pe Panait să recunoască singur totul.

Cedase doar în momentul prezentării firelor de tergal din pantalonii proprii, probă care dărîmase rezistența băiatului în a nega totul.

„Dar dacă această dovadă lipsea ? Totuşi s-au descoperit actele lui Ştefan Vlad în garajul familiei Bîrsănescu. Asta ar fi o dovadă suficientă ?“

Radu tace, dar îşi notează.

Se opreşte din scris. Nu posedă încă experienţa maiorului, e clar.

Ascultînd expunerea maiorului Bureanu, în care aportul lui Radu Rusescu la elucidarea cazului nu e subliniat suficient, ba uneori e chiar criticat, Radu îşi priveşte cu luciditate stîngăciile, exagerîndu-le chiar.

Continuă să mîzgălească filele albe, adaugă întrebări noi.

Maiorul Bureanu este lămurit, el însă îşi pune o sumedenie de întrebări noi, cărora le caută răspuns.

CAPITOLUL DOUĂZECI ŞI UNU

Locotenentul Radu Rusescu îl vede din nou pe Panait.

Vrea să-l cunoască mai bine, socoteşte că încă nu ştie totul despre acest om. Fiindcă oricît de monstruoasă ar fi fapta sa, Panait e om. Vrea să afle cum gîndeşte, ce simte un om ca Panait.

Orice individ îşi are gîndurile, judecata lui.

Unde, la ce vîrstă a intervenit acea greşeală care l-a determinat, mai tîrziu, pe Panait să devină infractor ?

Nici un om nu se naşte rău. Poate că unii sînt mai buni decît alţii la început. Mai talentaţi, mai inteligenţi, mai ambiţioşi, cu putere de muncă mai mare. Sau mai miloşi, mai generoşi. Dar şi cei mai miloşi au mila limitată, în cele din urmă obosesc, nu pot fi mărinimoşi la nesfîrşit.

Undeva trebuie să fie o abatere în educația, în viața lui Panait. Cineva nu a vegheat destul asupra lui. Care erau adevăratele lui sentimente față de Ștefan Vlad ?

Radu Rusescu se îndreaptă spre locul unde-i reținut Panait, întrebîndu-se cum să și-l apropie.

*
* *

...Băiatul nu a fost niciodată sociabil, totdeauna s-a închis în sine însuși, preferînd propria lui tovărășie celorlalți.

Dar și aici intervine : de ce ? Are complexe de inferioritate ? Se crede superior celorlalți ? Cine l-a deprins să ocolească oamenii, să nu-i iubească ?

După îndelungi căutări, descoperă că mama lui Panait, femeie bolnăvicioasă și astenică, fusese prea pasivă față de copiii săi, lăsîndu-se copleșită de necazurile ei. Își iubise băiatul în felul ei, dar nu se ocupase de educația lui.

Depășită de griji, de boli, nu-i acordase suficient timp fiului ei, nu-l povățuise cînd constata la băiat mici cruzimi, lipsă de respect, nesociabilitate față de cei din jur.

I-a fost dificil să-l facă pe Panait să fie sincer cu ea.

Introversat, Panait primește anevoie pe altcineva în lumea gîndurilor sale. Acum își dă seama Radu Rusescu de ce pătrunderea lui, a unui ofițer de miliție în universul intim, devenise o povară insuportabilă.

Radu îl găsește pe Panait cu ochii în jos. Poate că pînă atunci nu se uita în podea, dar auzind pași s-a grăbit să-și plece privirea.

„Poziția sa preferată este asta", gîndește Radu, privind capul plecat al reținutului Panait.

Se străduie să recunoască în spatele trăsăturilor frumoase, angelice, viclenia și perfidia.

O întrebare directă privind motivele crimei ar fi o greşeală.

— Mama dumitale ştie ce-ai făcut ?

Un rid între sprîncenele lui Panait. Chipul i se însufleţeşte, apoi devine neliniştit.

— Nu.

— Dar o să afle...

Băiatul pare apăsat şi chinuit, mai speriat de povara pe care o va purta mama sa, decît de cea pe care o poartă el.

— Ţii la mama dumitale ? ! îl întreabă Radu.

Panait dă afirmativ din cap şi chiar se hotărăşte să pronunţe abia şoptit :

— Da !

„Cine ţine într-adevăr la cineva este semn sigur că-i încă om.

Poate că întrebările mele par banale, neinteresante, bizare, îşi mai spune Radu. Dar ele mă apropie de adevăratul Panait. Vreau să aflu cum gîndeşte, ce gîndeşte despre sine, despre alţii..."

— La tatăl dumitale ţii ?

— Nu.

— De cînd ?

— De cînd mă ştiu. De altfel, a murit cînd eram tare mic.

Chipul băiatului se agită uşor. Panait nu are trăsături mobile, dar sînt momente în care resentimentele i se citesc pe faţă.

— Nu se ocupa de mine şi nici de mama. Boala ei îl enerva. Se distra mult...

Panait a făcut completarea singur.

Radu simte că aici e un punct vulnerabil, că pe aici s-a putut strecura deficitul în educaţie.

— Şi sora ?

Panait e supărat, agitat, apoi trist.

— Îmi este milă de mama !... Sora ? E altfel decît mine... Energică... gospodină... Pe ea o iubeau ai mei !

„Milă, gîndește Radu. Oare înțelege că acum trebuie să-i fie și mai mult milă de mama sa ? ! Că îi aduce o nenorocire mai mare decît toate neatențiile tatălui și chiar ale bolilor sale ? Pe sora lui pare gelos."

— De ce crezi că o iubeau mai mult pe sora dumitale ?

— Așa !

Panait exprima, prin intonația glasului, că știe el ce știe despre preferința părinților față de sora sa.

„Nu-i o scuză. Panait ar fi putut ca tocmai datorită suferințelor mamei, a calităților surorii și a preferințelor rudelor față de ea să jure că va ajunge cineva, un om dintr-o bucată. Nu a avut înclinațiile necesare. Ceva din structura sa interioară nu l-a îndemnat spre autoperfecționare."

Radu îl întrebă pe Panait cu toată naturalețea de care este în stare :

— Crezi că mama dumitale o să înțeleagă ? O să te ierte ?

Nimic enfatic, moralist în vocea lui Radu. A întrebat cu francheță și curiozitate. Și Panait simte înțelegerea din glasul lui Radu.

— N-o să înțeleagă ! N-o să mă ierte.

Panait s-a întristat, dar în vocea lui e siguranță. N-a făcut afirmația dorind să fie așa, ci avînd certitudinea că este așa.

— Regreți ?

— Da !

Răspunsul sună ciudat chiar după confesiunile oarecum sentimentale dinainte. În totală contradicție cu acel Panait care a negat la primul interogatoriu luat de Radu. Acum își recunoaște vinovăția cu regret, dornic să-și condamne fapta în proprii săi ochi.

„Dacă s-ar convinge că nu a greșit, Panait ar putea fi mai împăcat lăuntric ? Numai că băiatul a înțeles gravitatea faptei săvîrșite. Dar e sincer, sau îi este mai comod să spună *da* ?"

— De Ștefan Vlad îți pare rău ?

— De mine... N-am vrut...

— Fiindcă ești reținut ?

— Și de asta... Și fiindcă... Ar vrea să spună : „am făcut o faptă odioasă, am ajuns un infractor", dar nu are putere să mărturisească întregul regret.

— Adineauri păreai indispus.

Panait îl privește cu mirare.

— Da. Atunci cînd ai afirmat că mama dumitale nu o să înțeleagă. Numai din cauza ei regreți ?

„Din punct de vedere al mamei se consideră vinovat. Pe undeva înțelege că a săvîrșit o faptă culpabilă."

— Vlad avea să-mi dea bani. Dar îmi pare rău, oricum... Și nu numai din cauza mamei... Deși din cauza mamei m-am întors din drum...

„A început să se justifice, să se scuze. E un pas. Dar Mitică Panait nu știe, nu poate vorbi mult despre el."

— Bani ? Ștefan Vlad avea să-ți dea bani ?

— Da.

— Împrumuta de la dumneata ?

— Mi-i strîngea. Mă obliga să nu lucrez particular decît...

— Și nu ți-a prins bine ?

— Mă forța... Mă silea...

— La ce ?

— Să nu greșesc, să mă biciui ca să ajung în față...

— În ce fel să nu greșești, de ce să ieși în față ?

— Voia să fiu cum nu sînt.

— Tu nu voiai să ieși în față ? Nu voiai să fii mai bun ?

— Ba da !

— De ce l-ai atacat ? Puteai să pleci.

— Asta-i. Nu l-am atacat.

Se oprește, privindu-l pe locotenent o fracțiune scurtă de timp. Radu Rusescu încă nu a înțeles.

— L-ai apreciat vreodată pe Ștefan Vlad ?

Panait aprobă cu bărbia. A obosit.

Panait tace, așa că Radu e nevoit să-l ajute :

— Crezi că n-a meritat ?

— Nu mă înțelegea... Dar n-am vrut să-l omor.

— Ești sigur ?

Radu nu e convins, crede că Panait confundă regretul de acum cu impulsivitatea de atunci. Totuși în ochii băiatului e ceva care-l face să întrebe :

— Regreți ?

— N-am vrut să-l omor.

Panait simte cu toți nervii ființei sale că e aproape inutil să spună adevărul. Știe că întîmplarea este neverosimilă. Totul a luat o întorsătură nedorită. Dar mai simte că marea nedumerire pe care o duce în suflet, absurditatea morții lui Vlad, neînțelegerea care planează în juru-i, pot fi împărtășite acestui Radu Rusescu.

— Te-ai dat jos din tren la Eforie Nord ?

— Da. Dar nu ca să-l omor pe Ștefan Vlad.

— Atunci... de ce ?

— Ca să-i dau statuia... Macheta hotelului Belona.

Mărturisirea stîrnește suspiciune în mintea lui Radu și deși dornic să-l asculte mai departe pe Panait, o clipă nu știe ce întrebare ajutătoare să pună.

După o ezitare, Panait urmează aproape strigînd :

— Ștefan Vlad își dorea o machetă a Eforiei vechi... Mama a găsit întîmplător la Consignația o statuie de bronz reprezentînd hotelul Belona... A cumpărat-o, gîndind să i-o dăruiască lui Vlad... Mama ținea la relațiile

dintre mine și el. Dorea să ne înțelegem, îl considera un binefăcător.

Poate băiatului i-ar fi plăcut ca lucrurile să se fi petrecut astfel. Nelegiuirea îl apăsa, voia atenuarea tragismului.

— Pentru ce nu ai făcut această mărturisire de la început ?

— Nu aș fi fost crezut.

— Acum, eu te cred ?

— Nu. Dar v-ar place să mă credeți... N-am premeditat uciderea lui Ștefan Vlad.

— Din păcate nu poți dovedi.

— Ștefan Vlad ar povesti totul dacă ar trăi... Deși nici el n-a înțeles mare lucru... De aceea s-a întîmplat... Speram mereu la înțelegerea care nu venea.

— Povestește !

— M-am dus la „Vraja Mării" în seara zilei de 1 septembrie să-i duc statuia. Dar anturajul, mai ales doctorul Tomescu, m-a intimidat.

— Tocmai doctorul ?

— El îmi înțelegea firea mai puțin decît toți. Mă credea nătîng, eu eram timid... Am uitat de machetă. Nici pe peronul gării nu mi-am reamintit. Dar la Eforie Nord, în gară, am descoperit că plecam cu macheta Belonei înapoi acasă...

— Merita să te dai jos din tren pentru asta ?

— Mama a dorit mult să-i dau statuia lui Vlad. Era convinsă că după aceea relațiile dintre mine și el aveau să fie mai bune.

— Îi puteai spune mamei că ai uitat să oferi darul.

— Nu se făcea. Vlad mă condusese la gară... fusese amabil... înțelegător... Îmi era ciudă să duc statuia înapoi.

— Pentru ce nu i-ai oferit-o, îndată ce-ai adus-o ?

— N-am adus-o eu. Mama mi-a trimis-o prin cineva. Puteți verifica...

— De la gară de ce nu te-ai reîntors direct la vila lui Vlad ?

— Doream să-l găsesc singur... La „Vraja Mării" aflasem că va avea musafiri. Oricum, trebuia să aştept trenul următor...

Curios. Ipoteza nepremeditării începea să-l cucerească pe Radu Rusescu.

— Dacă nici Vlad nu m-a înţeles... cum pot spera să fiu crezut...

Panait se opri brusc. Privirea îi rătăcea nesigură în jur, apoi se uită în jos, aşteptînd frămîntat.

— Continuă !

Radu Rusescu doreşte, înainte de a trage o concluzie, înainte de a respinge mărturisirea lui Panait, să asculte totul.

— Am avut grijă doar să nu fac zgomot.

— Totuşi n-ai lăsat amprente.

— Le-am şters după ce l-am lovit pe Vlad...

— L-ai lovit totuşi !

— Fără intenţie... N-am vrut să-l omor.

Panait se clătină, obrazul îi este palid, buzele îi tremură, nu poate vorbi, se sufocă.

— Haide... linişteşte-te !

Vocea lui Radu a devenit protectoare. E gata să lase sfîrşitul mărturisirii lui Panait pentru altă dată. Dar în Mitică Panait s-a aprins dorinţa de-a spune tot ce se întîmplase. Alb la faţă, caută cu ultimile forţe să-şi recapete graiul.

— Vlad s-a înfuriat că l-am trezit din somn.

— Cum l-ai trezit ?

— Am aprins lumina... şi am aşteptat... N-am stat mult. Zîmbeam... Eram încurcat... Vlad nu a fost mirat... dar s-a supărat foarte tare... era tîrziu... voia să doarmă... Avea dreptate... dar eu coborîsem special din tren... ca să-i dau statuia... „Mama îţi trimite macheta" — asta i-am spus...

dar Ştefan Vlad m-a jignit, mormăind : Infirmule, schizofrenicule...

— Atunci l-ai lovit !

— Am aruncat statuia spre pat... N-am vrut nici cel puţin să-l lovesc... Dar Ştefan Vlad s-a mişcat, şi-a întors faţa în pernă şi statuia l-a izbit în ceafă... în timp ce eu repetam : „Mama ţi-o trimite !"

Era adevărat ceea ce povestea Panait ? Radu constată că este greu să creadă totul.

— Chiar aşa... întîmplător l-ai... izbit ?

— Vedeţi ?... De aceea v-am lăsat să credeţi... orice. Nu m-aţi fi crezut...

— Ai luat actele ?

— M-am speriat foarte tare... că l-am omorît... Totul era să nu se dovedească vinovăţia mea. I-am luat actele... mai departe tot ce s-a afirmat este adevărat... s-a petrecut întocmai.

— I-ai luat diploma şi lucrarea de doctorat... ca să le foloseşti ?

— Pentru ca vina să cadă eventual asupra altuia.

— Cînd ţi-a venit ideea să ascunzi în garajul familiei Bîrsănescu documentele furate ?

— Stînd de vorbă cu Adrian la Bucureşti, pe stradă...

— De ce ?

— Adrian Bîrsănescu dorise să urmeze arhitectura şi mai ales... pleca în curînd la Erlangen.

— Urmăreai deci ca eventuala vină să cadă asupra lui ?

— Asupra altuia, oricum.

— A lui, în cazul de faţă.

— Adrian putea să pară vinovat. Venea uneori în Eforie, dorea să devină arhitect, pleca din ţară...

— Dar dacă găsea Bîrsănescu actele înaintea noastră ?

— El nu şi le-ar fi însuşit şi nici n-ar fi putut dovedi cine le-a strecurat acolo !

— De unde cunoşteai garajul ?

— Eu am tras lumină în el.

— Lui Adrian nu i-ar fi fost greu să deducă cine a strecurat acolo actele.

— Mă putea bănui, dar nu s-ar fi priceput cum să-mi dovedească vinovăția. Și nici să se scuze prea bine pe el.

— Greșești. Bîrsănescu a știut să-și dovedească perfect nevinovăția tocmai prin mulțimea faptelor care-l acuzau.

— Oricum, nu el a dovedit furtul. Deși se putea gîndi la mine, mă putea bănui... Lucram în Eforie, îl cunoșteam pe Vlad, știam topografia garajului său... De fapt... țin la Adrian.

— Curios !

— Speram să nu descoperiți actele. Era colegul de care mă atașasem cel mai mult în școală. Poate singurul. Mă gîndeam, speram că-mi va purta noroc...

— În rău ?

Fruntea lui Panait pare chircită, fața exprimă neputință.

— Nu te-ai gîndit, n-ai vrut să folosești actele lui Vlad ?

— Ba da... abia după ce le-am ascuns în garajul familiei Bîrsănescu.

— Cînd voiai să devii arhitect ?

— Mai precis *unde* voiam ?... Poate doar în gînd.

— Unde ?

Radu stăruie, simte că există și altceva nu doar iluzie.

— În străinătate... poate. Peste cîțiva ani aș fi plecat cu O.N.T.-ul luînd cu mine actele lui Vlad.

— Ai fost mai laș și mai neputincios decît oricînd. Nu crezi ?

— Și da... și nu. Dar regret totul.

— Ce-ai prefera ? Ștefan Vlad să fie mort sau viu ?

— Viu.

— Asta pentru că te-am prins ?

— Pentru ca frămîntările mele să fie mai mici. Acest rău lăuntric ar dispare poate dacă Vlad ar trăi...

Radu îl privește pătrunzător, cu oarecare satisfacție. Asta dorea să știe ! Nici un om nu e plămădit numai din trăsături negative. I se pare că citește pe fața lui Panait chinul copilului complexat, neglijat, dezorientat.

— Cînd ai pus actele în garaj ?

— Ce importanță mai are ?

Fața lui Mitică Panait e atît de palidă, speriată, învinsă, dar mai ales nedumerită, încît Radu se întreabă cum a fost ajutat băiatul de cei din jur.

CAPITOLUL DOUĂZECI ȘI DOI

Nu și-a imaginat că plecarea din Eforie va însemna atîta liniște.

Pe peronul gării, în fața ghiolului, absolventul Manu Valeriu constată c-a început să se liniștească. Simte că-i descătușat, eliberat de o povară.

Se miră de ciudățenia tenacității sentimentelor sale de dragoste față de Maria.

Începutul sfîrșitului l-a marcat întîlnirea cu trupul mutilat al arhitectului.

Acum în fața unei situații atît de tragice, crede că va scăpa și de obsesia Mariei.

Însă numele ei continuă să i se pară frumos.

„Să fiu influențat în aceasta de o rămășiță din vechea afecțiune ?“ se întreabă cu suspiciune Valeriu.

Maria e un nume simplu, dar în sufletul lui are o rezonanță deosebită.

Trupul înțepenit de pe plajă l-a ajutat să-și formeze un nou fel de a privi lucrurile, să vadă dramele altora mai mari ca ale lui.

La început spaima nu i-a permis să se gîndească la altceva. Însuși chipul Mariei s-a depărtat. Valeriu judeca acum viața altfel decît înainte. Totul și de fapt viața căpătase, dacă nu o valoare nouă, alt sens, altă interpretare.

Și-n această nouă inversiune importantă a venit liniștea lui, căutarea și găsirea unui echilibru.

Analizîndu-și sentimentele, Valeriu Manu constată că nu mai este supărat pe Maria.

Semn sigur că ea nu mai există pentru el. Așteaptă cu bucurie să plece de pe această plajă, să urce crestele munților. Ciudat! Nu mai dorește s-o aibă parteneră de excursii pe Maria.

Mult timp a crezut că nu poți scăpa de o dragoste decît, iubind, schimbînd o afecțiune cu alta. A nu mai fi obsedat de Maria însemnase, în gîndurile sale, că aștepta o nouă întîlnire cu o altă fată.

Știa acum că-i suficient să treci printr-o întîmplare tragică și dură, pentru ca intensitatea unui sentiment să se micșoreze sau să se mărească.

După evenimentul neobișnuit, imaginea Mariei a pălit. Preocupări noi și-au făcut loc în gîndurile sale.

E greu de explicat cum înțelepciunea, calmul, liniștea au căpătat un rol deosebit în viața sa.

Simte că tihna — dar nu o amorțire pasivă, ci activă și luminoasă — e idealul de-acum al lui Valeriu. Cunoaște în sfîrșit valoarea afirmației că activitatea, munca este cel mai important factor al vieții.

Înțelege acum că cei care trec printr-un șoc puternic devin alții după suferință.

În urma traumatismului trăit, acordă și el altă valoare faptelor.

În această nouă viață nu rolul femeii a dispărut, ci doar cel al Mariei. Poate pentru că liniștea a devenit elementul esențial pe care îl apreciază. Maria înseamnă zbucium. A izgonit-o cu adevărat din suflet, a lăsat-o să plece.

Se miră cît s-a chinuit să o uite, pentru ca deodată să constate că a reușit.

Într-o zi, brusc, fără efort i-a devenit indiferentă. A dispărut din sufletul său, s-a minimalizat, și-a pierdut însemnătatea.

Știe că va mai iubi cîndva. Dar acum libertatea îi este de ajuns, n-o caută încă pe cea care o va înlocui pe Maria. Important e că s-a confruntat cu sine.

* * *

...A întîlnit-o pe Maria în magazinul de artizanat din Eforie.

Ceva din atitudinea lui i-a atras fetei atenția. A salutat-o și atît.

— Ce faci ?

Ea a pus întrebarea cu căldură, lipsită de formalism. Poate fi și așa, cînd vrea.

— Mă pregătesc de plecare.

Răspunsul o intrigase. Încercase să descifreze pe chipul lui o urmă de interes față de ea.

Nu s-a ferit de privirea ei. A suportat-o cu răbdare, nu mai avea ce ascunde.

— Singur ?

Devenise insinuantă, strecurînd în întrebare ceva din obișnuita cochetărie.

— Da.

Sinceritatea din glasul lui a descumpănit-o și mai tare.

— Ai vrea să vin și eu ?

Nu avusese probabil intenția, dorea numai să-și încerce puterea de atracție.

— Nu.

— De ce ?

— Mă simt mai bine singur. Cel puțin deocamdată.

Îi lăsase șansa să-și închipuie că fuge de ea, poate iubind-o încă.

Însă naturalețea lui a convins-o mai mult decît dacă i-ar fi strigat în față că nu o mai iubește. Aproape se înspăimîntase. Nu ținuse niciodată prea mult la el, dar se obișnuise să fie adorată.

— Minți !

Aruncase cuvîntul repede, cercetîndu-l, stînd la pîndă, așteptînd ca el să-și trădeze tulburarea pe care i-o provoca.

— Niciodată nu mi-a plăcut să mint.

O clipă i-a cîntărit vorbele. Jumătate convinsă că ar putea fi adevărate l-a întrebat pe neașteptate :

— Nu-ți mai plac ?

A zîmbit. Dincolo de indiferență, frămîntarea ei feminină îl amuzase.

— Mă preocupă altceva.

N-a înțeles exact sensul cuvintelor, le-a dat altă interpretare decît cea reală. Crezuse că iubește o altă femeie.

A lăsat-o să creadă, și asta nu din răzbunare. Infinit mai important era că se verificase, avînd-o în față. Și se convinsese că figura ei nostimă, nasul ei în vînt, cei cîțiva pistrui acoperiți cu pudră nu mai însemnaseră mare lucru pentru el. Constatase că Maria era prea artificială, că feminitatea i s-a șters.

— Sărut mîna.

Strecurase nu numai politețe în glas, dar și scuze. Nu dorise s-o jignească, s-o umilească.

Dar ea a simțit adevărul. I-a întors spatele fără vreo formulă de politețe. Sau poate a crezut totuși că Valeriu joacă teatru bine, înfruntînd-o.

Recunoaște, la rîndu-i, că supărarea ei i-a adus oarecare satisfacție, chiar dacă Maria i-a devenit indiferentă. A savurat bucuria eliberării, a izbînzii socotită îndelung o neputință.

...O tragedie l-a făcut să nu mai iubească ce nu era de iubit.

Lumea de pe peron se agită. Înțelege că se apropie trenul.

Privește ghiolul și resimte ceva din senzația pe care a avut-o la apropierea de trupul lui Ștefan Vlad.

Poate pe viitor atracția pentru locul acesta să-i reînvie. Deocamdată farmecul ghiolul nu-l reține. Dorește să nu vadă o vreme întinderea domoală a apelor.

CAPITOLUL DOUĂZECI ȘI TREI

În salonul de terapie intensivă, Ștefan Vlad delirează.

— Infirmule... schizofrenicule... să vedem cum o să te descurci singur.

Sora medicală îi numără bătăile pulsului pe minut.

Miracolul s-a săvîrșit. Ștefan Vlad a scăpat cu viață. Numai că vorbește încă incoerent, nu se înțelege nimic.

— O să am grijă de el. Promit !

Sora medicală încearcă să-l ajute.

— Sigur că o să ai grijă...

— E sensibil...

„Despre cine o fi vorbind ?“

— E atît de frumos ! N-am văzut niciodată un copil mai frumos !

— Cum îl cheamă ?

Ştefan Vlad tace. Pe figura lui sînt întipărite suferinţa, neliniştea, frica. Adoarme. Doarme sau intră din nou în comă ?

* * *

De data asta arhitectul a deschis ochii. Nimic familiar în jur. Îl doare capul foarte tare... Se reîntorcea din... de unde venise în camera asta ? Vis ? Coşmar ? Zbor ? Moarte ?

Ce-a fost ?

Ceva grav, cumplit, înfricoşător.

Ciudat că-n plutirea asta stranie se gîndise mai ales la Mitică.

Mitică ! Nici cel puţin Dumitru. Şi în acte băiatul se numea Mitică, pentru că aşa se întîmplase şi cu tatăl lui Ştefan Vlad. I-au dat finului său un diminutiv drept nume oficial...

În special amintirea acelei scene tainice şi ruşinoase l-a apăsat, chinuindu-l în plutirea dintre viaţă şi moarte.

...E drept, Mitică nu a avut niciodată voinţă. De mic fusese comod şi leneş... Bolnăvicioasă, zăcînd mai mult în pat, mama băiatului nu-l ajutase măcar c-un sfat, n-a avut puterea să-l îndrume la vreme.

Sora mai mare preluase sarcinile gospodăriei. Îl cruţase, la rîndu-i, dar îl neglijase pe Mitică nemaiavînd timp şi pentru educaţia lui.

Fără tată aproape de cînd se ştia, ţinut mai mult în casă, parcă ferit şi de lumina soarelui, însingurat, copilul crescuse firav, bolnăvicios. Îl durea mereu gîtul, suferea de ameţeli, mereu era palid şi speriat. Nu învăţa bine, dar nu era nici printre ultimii din clasă. Avea sclipiri de inteligenţă, spirit de observaţie, însă cădea zile întregi în apatie, devenind submediocru, inactiv. Nimeni nu stătea suficient de vorbă cu el... Mama băiatului încercase uneori. Dar îndelungata aşteptare a lui Mitică se trans-

forma în nervozitate extremă cînd mama voia să se apropie mai îndelung de el. Prea mult timp aștepta Mitică în van încurajarea, atenția, grija mamei sale, pentru ca atunci cînd o primea în sfîrșit să fie fericit. Cînd mama se ocupa de el, de emoție devenea impulsiv, irascibil, chiar rău. Așteptarea, dorul îndelung de mamă, de tată deveneau supărare enervare.

...El... Ștefan... era singurul care înțelesese psihologia lui Mitică... credea că a înțeles-o. Mai ales mic Mitică îi fusese drag. Băiețelul era frumos, calin, timid, fermecător... Dar neglijat, sensibil și bolnăvicios, calitățile s-au transformat în defecte. Ștefan Vlad a sesizat metamorfoza. Dar avea viața lui, griji... Trebuia și el să aibă timp să muncească, să se afirme, să facă față solicitărilor, să aibă cînd gîndi.

Totdeauna suferise Ștefan Vlad de păcatul de-a dori să mediteze. Ca să gîndești, trebuie să fii singur. De aceia nu se însurase. Mulți îl socoteau egoist. El însă dorise mereu să facă ceva neobișnuit... o construcție unică, o stațiune originală, un oraș nemaivăzut... Preamulta fantezie îl împiedicase totdeauna... sigur că fusese și egoist, foarte egoist uneori. Dar nu de aceia nu se însurase... Aștepta să se regăsească sufletește în femeia iubită, să crească moral în apropierea ei. Poate că nu ajutase prea multă lume, dar nici nu asuprise... Și totuși... pe Mitică îl jignise de moarte, moral îl lovise aproape mortal.

Încercase să-l ajute. Îl luase lîngă el, pe șantierul de pe litoral, să-i poarte de grijă, să-l îndrume. Dorise să-l determine să-și sfîrșească facultatea.

Mitică nu prea lucra cu plăcere... sau muncea numai ceea ce voia și cînd avea chef.

De la distanță îl înțelesese, de aproape Mitică îl făcuse să-și piardă controlul. Chiar rostite între patru ochi cuvintele grele pe care i le arunca fără milă traumatizau psihicul sensibil al tînărului.

Se răstea des la el, deşi în secret îl iubea. Îl iritaseră lenea, comoditatea, şmecheria, nesinceritatea băiatului, pe care-l urmărea zilnic, şi zilnic intervenea, dar brutal, pentru a-l corija.

Aparent, Mitică devenea un tehnician din ce în ce mai bun... Începuse chiar să cîştige bine.

Dar ziua aceea groaznică... cuvintele acelea de-a dreptul neumane îl apasă pe Vlad, îl chinuiesc... L-a găsit pe Panait aruncînd cu noroi în zidurile proaspăt vopsite ale unui hotel, de-abia dat în folosinţă.

Pe faţa lui Panait se citea amuzamentul, era aproape vesel.

Dar Ştefan, care abia predase clădirea, simţindu-şi batjocorite munca, forţa, sănătatea consumate pentru construcţia aceea, îşi pierduse controlul. Se trezise ţipînd :

— Schizofrenicule... neputinciosule... n-ai să ajungi niciodată om.

Panait, zîmbind, palid, fugise.

L-a găsit mai tîrziu plîngînd în spatele vilei lui Ştefan. S-au ocolit cîteva zile...

Pe urmă s-au întîlnit... în valuri... Ştefan Vlad era să se înece... şi Mitică Panait a sărit să-l salveze.

Vlad îşi jurase apoi că nu avea să mai ţipe la băiat. Îi era ruşine de cuvintele pe care le rostise. Pentru că Mitică avea o personalitate aparte. Ştefan Vlad ştia bine că băiatul e un hipersensibil.

Nu-i ieşea din cap suferinţa de pe chipul lui Mitică în timp ce plîngea lîngă vila lui. Jurase să nu-l mai insulte după ce Mitică îl scosese din valuri.

Dar îl găsise lucrînd particular, în timpul orelor de serviciu. Cu trei zile înaintea serii petrecute la „Vraja Mării". Ştia că băiatul are mare nevoie de bani... Nu atît pentru el, cît pentru mama, pentru medicamente, pentru reparaţia apartamentului lor.

Corect și pretențios cu el însuși, Ștefan Vlad nu putea fi altfel nici cu semenul său. Nu țipase. Dar îl trimisese pe Panait la muncă. Fusese corect... totuși... deși încercase să fie calm... nu discutase destul, nu-i explicase suficient de ce nu-l lasă să lucreze particular în orele de program.

Toate astea nu le știau decît ei doi... Era taina lor. Se jenau amîndoi să povestească altora, se rușinau unul de altul.

Și acum e speriat, îngrozit de ceea ce i-a spus lui Mitică în ziua aceea, cînd l-a surprins aruncînd cu noroi în hotelul nou, de-abia construit.

Asistase la un fel de act de huliganism din punctul lui de vedere ca un desăvîrșit constructor... Dar... de ce-l insultase ?

Și de ce rana de la cap, coșmarul prin care trece îi amintesc de Panait ? Pentru ce tot timpul a plutit împreună cu băiatul ăsta acolo între viață și moarte ? Fiindcă Mitică l-a lovit ? Și de aceea, de aceea...

— Uitați cine a venit !

Lîngă Ștefan Vlad se află Sorina Tomescu. Sora de salon o privește cu admirație.

Doar pentru o clipă. Prudență, sora nu vrea s-o lase prea mult pe vizitatoare în salonul acela... Dar... nouavenită e ziaristă și...

— Ce faci ?

Sorina încearcă să zîmbească.

— Ești tot... tu... Sorina !

— Și tu !

— Nu... eu... Eu nu mai sînt eu...

— Nu te obosi.

— Ce face Panait ?

— L-au prins ! Fii liniștit !

— Deci el ?... Am greșit...

— Ce spui ?

— E greu să înțelegi.

— Ești bolnav.

— N-a vrut să mă lovească. L-am iertat.

— Îți lipsește puterea. Ești prea slab în clipa asta. Nu ai forța să urăști, să te înfurii...

— Nu-i vorba de asta... Eu am fost acolo... unde voi n-ați fost.

Sorina se străduie să nu se sperie.

Vlad nu-și revenise... și totuși ea îl cunoștea... Ștefan vorbește serios, deosebit de grav.

— În coma aceea... sau după aia, vezi ce simplă e viața, cît e de ușor să eviți răul...

— Înțeleg !

— Intuiești. Tu poți intui.

— Da !

— Multe neplăceri se pot evita.

— Știu !

— Poate fiindcă sînt lipsit de puteri văd relele pe care le poți face cînd ai vigoarea, puterea de partea ta.

— Panait a greșit...

— Și eu !

— Tu ? ! !

— Nu m-am priceput să-l fac om. O să spun totul la proces.

— Dar Panait a vrut să te ucidă.

— Eu am fost la rîndu-mi neînțelegător, aspru, prea aspru cu el. Nu m-am priceput să-l fac om. Nu a vrut.

— Erai să mori.

— N-am fost prea bun...

— Avea el dreptul să te judece ?

— Nu pînă la crimă... Dar avea !

— Mai mult decît alții ?

— Da. M-am angajat să-l ajut... Și n-am făcut altceva decît să-l acuz mereu, jignindu-l. E greu să-ți explic... Acolo, între viață și moarte, am văzut cît sînt de vinovat. El a greșit, dar nici eu nu mi-am făcut datoria...

Sorina ar fi vrut să-l întrebe ce mai gîndise acolo cînd plutise între viață și moarte. Dar era destul pentru ziua aceea, pentru forțele lui serios diminuate acum. Ștefan Vlad avea să povestească totul altă dată.

Ca scriitoare era curioasă să-l cunoască și ea mai îndeaproape pe Mitică Panait, să-i cunoască sufletul, frămîntările. Să-i ajute... Amîndoi aveau nevoie de ajutor acum, și ea, Sorina, nu putea fi indiferentă după cele aflate de la Ștefan Vlad stînd lîngă patul lui de suferință.

colecția aventura

LYDIA LASCU-MOCANU

— Putem vedea și intrarea principală?
Ana deschide cea de-a doua ușă.
O scară interioară bine întreținută acoperită cu covor nou coboară din hol la parter. Nimic deosebit nu atrage atenția bărbaților, nici Anei care cunoaște amănuntele casei.

UNDE A GREȘIT ȘTEFAN VLAD?

Maiorul își întoarce privirea spre procuror.
— Aici cercetăm mai tîrziu, hotărăște procurorul.
Privește în jos micul vestibul al intrării principale. O ușă din glasvand marchează granița dintre apartamente.
— Ușa din față e încuiată?
— Cred că da, răspunse Ana. N-am încercat-o.

Lei 7,50